

Беззаперечна правда
Майк Тайсон

Ларрі Сломан

«Беззаперечна правда» – книга-сповідь американського професійного боксера Майка Тайсона, написана у співавторстві з Ларрі Сломаном.

Абсолютний чемпіон світу з боксу у надважкій категорії, перший володар трьох чемпіонських поясів за версіями WBC, WBA і IBF – усі ці звання Майк отримав, коли йому виповнився лише 21 рік.

Дитина негритянського гетто Нью-Йорка з усіма наслідками, що з цього випливають, він не зміг пройти випробовування всесвітньою славою та великими грошима, що принесли йому чемпіонські титули.

Свое прізвисько Залізний Майк він отримав за жорстку та брутальну поведінку як на ринзі, так і в житті. Засуджений до 6 років ув'язнення за неправдивим звинуваченням у зґвалтуванні, пацієнт центрів допомоги наркота алкозалежним, він віднайшов у собі сили повернутися до нормального життя.

Ця книга про злети і падіння, про віру, силу волі та кохання, які дають змогу людині залишатися чемпіоном власного життя.

У форматі PDF A4 збережений видавничий макет.

Майк Тайсон, Ларрі Сломан

Беззаперечна правда

Copyright © 2013 by Tyrannic Literary Company, LLC

All rights reserved.

© А. Діамант, переклад українською, 2020

© М. Мендор, художнє оформлення, 2020

* * *

Ця книга присвячена всім вигнанцям – усім, хто коли-небудь був завороженим, кинутим на дно життя, приспаним транквілізаторами, побитим, помилково звинуваченим і не здатним приймати любов.

Пролог

Більшу частину шести тижнів між моїм обвинуваченням та засудженням за згвалтування я провів роз'їжджаючи країною й зустрічаючись із різними моїми подружками. Це був мій спосіб попрощатися з ними. А коли я був не з ними, то відбивався від усіх жінок, які робили мені пропозиції. Куди б я не пішов, скрізь були жінки, які підходили до мене і говорили: «Та давай, я не буду звинувачувати тебе в згвалтуванні. Пішли зі мною. Я дозволю тобі зробити відео». Пізніше я зрозумів, що це був їхній спосіб сказати: «Ми знаємо, що ти не робив цього». Але тоді я сприймав це по-іншому. Я відповідав обурено і грубо. Хоча вони говорили це просто, щоб підтримати мене, мені було занадто боляче, щоб усвідомити їх наміри. Я був сліпим, божевільним, зажартим малим, якому випало багато в чому вирости.

Проте частково мій гнів був виправданим. Я був двадцятип'ятирічним юнаком, якому загрожувало шістдесят років в'язниці за злочин, який я не скоював. Дозвольте мені повторити тут те, що я сказав перед присяжними під час суду, коли мені виносили вирок, на слуханні щодо мого дострокового звільнення після того, як я вийшов із в'язниці, і те, що я буду продовжувати говорити, доки мене не закопають у землю: Я не гвалтував Дезіре Вашингтон. Вона знає це, Бог знає це, і їй жити до кінця життя з наслідками її дій.

Мій промоутер Дон Кінг постійно запевняв мене, що я уникну цих звинувачень. Він казав мені, що тихенько працює за лаштунками, щоб уладнати цю справу. Крім того, він найняв Вінса Фуллера – найкращого адвоката, якого можна було купити за мільйон доларів. Вінс, як виявилось, був податковим адвокатом Дона. І Дон, ймовірно, усе ще винен йому гроші. Але я з самого початку знав, що справедливості мені не здобути. Мене судили не в Нью-Йорку чи Лос-Анджелесі, а в Індіанapolisі, що в штаті Індіана – історично одному з оплотів Ку-Клукс-Клану. Моя суддя, Патрісія Гіффорд, була колишнім прокурором у справах про сексуальні злочини і відома як «Міс Шибениця». Я був визнаний винним зібранням моїх «присяжних», тільки двоє з яких були чорношкірими. Ще один чорношкірий член журі був звільнений суддею після пожежі в готелі, де зупинилися присяжні. Вона звільнила його через його «душевний стан». Так, його душевний стан був такий, що йому не подобалася їжа, яку йому подавали.

Але, на мою думку, мені не було рівних. Я був наймолодшим чемпіоном у суперважкій вазі в історії боксу. Я був титаном, реінкарнацією Олександра Македонського. Мій стиль був блискавичним, мій захист був неприступним, а сам я був лютим. Просто неймовірно, як низька самооцінка і величезне Его можуть породити у вас манію величчя. Проте після розгляду справи цей бог серед людей повинен був тягнути свою чорну дупу до суду для винесення вироку.

Та перед тим я вирішив спробувати щастя в магії. Келвін, мій близький друг із Чикаго, розповів мені про якусь чаклунку худу, яка могла б накласти закляття, щоб врятувати мене від в'язниці.

«Ти помочишся в банку, потім покладеш туди п'ять стодоларових купюр, потім поставиш банку під ліжку на три дні, а потім принесеш їй, і вона буде молитися за тебе», – сказав мені Келвін.

«Отже, бабка-ясновидиця збирається витягнути ці обісцяні бакси з банки, сполоснути їх і піти за покупками. Якби хто-небудь дав тобі стодоларову купюру, на яку він помочився, ти б її взяв?» – запитав я Келвіна. У мене була репутація людини, яка розкидається грошима, але це було занадто навіть для мене.

Потім кілька друзів спробували звести мене зі священником вуду. Вони привели типа в костюмі. Типчик не був схожий навіть на маскарадного вуду чаклуна. Цей мудак мав би бути в болоті й носити дашлікі. Я знав, що він нічого не вартий. Він навіть не запланував ніякої церемонії. Він просто написав якусь дурню на клаптику паперу і намагався втхати її мені. Він хотів, щоб я помився в якійсь незрозумілій олії і випив якусь спеціальну воду. Проте я пив чортів «Хеннесі» й не збирався розбавляти мій Хеннесі водою.

Тож я вирішив найняти священника з Сантерії, щоб він зробив якесь чаклунське лайно. Якось вночі ми пішли до будівлі суду з голубом та яйцем. Коли голуб злетів, я випустив яйце додолю і крикнув: «Ми вільні!». Кілька днів потому я одягнув свій сірий, у тонку смужку костюм і рушив до суду.

Після зачитування вироку моя команда захисту підготувала від мого імені меморандум про співпрацю. Це був вражаючий документ. Доктор Джером Міллер – клінічний директор Інституту Августа у Вірджинії і один із провідних фахівців країни з сексуальних злочинів серед дорослих, оглянув мене і прийшов до висновку, що я «чутлива і уважна молода людина з проблемами, викликаними, скоріше, дефіцитом розвитку, ніж патологією». Він був переконаний, що мій довгостроковий прогноз за регулярного психотерапевтичного лікування буде хорошим. «Ув'язнення затягне і, ймовірно, погіршить процес, – підсумував він. – Я наполегливо рекомендую розглянути інші варіанти стримуального та лікувального характеру». Ясна річ, працівники служби пробації, які готували документ про винесення вироку, викинули цей останній абзац зі свого резюме. Проте вони радо включили думку обвинувачення: «оцінка цього злочину і цього злочинця приводить Головного слідчого цієї справи, досвідченого детектива із сексуальних злочинів до висновку, що обвинувачений схильний вчинити подібний злочин у майбутньому».

Мої адвокати підготували додаток, який містив сорок вісім свідчень про мою особу від найрізноманітніших людей: від директора моєї старшої школи та мого соціального працівника з північної частини штату Нью-Йорк, удови сина Шугар Рей Робінсона, моєї названої матері Камілли, мого боксерського гіпнотерапевта та шістьох моїх подруг (і їхніх матерів) – всі вони писали зворушливі розповіді про те, яким ідеальним джентльменом я з ними був. Одна з моїх перших подружок із Кетскілла навіть написала судді: «Я три роки чекала, перш ніж вступити в статевий зв'язок із містером Тайсоном, і

жодного разу він мене ні до чого не примушував. Причина, чому я люблю його – це те, що він любить і поважає жінок».

Однак, звичайно ж, Дон не був би Доном, якби він не пішов і не перестарався. Кінг попросив преподобного Вільяма Ф. Крокетта, Першого Імперського Церемоніального Майстра Давньоегипетського арабського ордена благородних містичних святинь Північної і Південної Америки написати листа на мій захист. Преподобний писав: «Я благаю вас позбавити його від тюремного ув'язнення. Хоча я й не розмовляв із Майком від дня судового засідання, але маю інформацію, що він більше не послуговується лайливою лексикою, читає Біблію, молиться та тренується». Звичайно, це все було маячнею сивої кобили. Він навіть не знав мене!

А потім Дон написав судді особистого сердечного листа. З нього можна було подумати, що я знайшов ліки від раку, мав план встановлення миру на Близькому Сході та доглядав хворих кошенят. Він розповів про мою роботу з Фондом Make-A-Wish[1 – Англ. «загадай бажання» – прим. перекл.], з яким я відвідував хворих дітей. Він повідомив суддю Гіффорда, що щороку у День подяки ми роздаємо нужденним і голодним сорок тисяч індишок. Він переказав за той випадок, коли ми зустрілися з Сімоном Візенталем, і я був так зворушений, що пожертвував велику суму грошей, щоб допомогти йому вистежити нацистських військових злочинців. Здається мені, Дон забув, що Клан ненавидить євреїв так само палко, як і чорних.

Дон розхвалював мене на різний лад цілих вісім сторінок. «Для молоді людини його віку не притаманно настільки сильно перейматися своїми ближніми, не кажучи вже про те, які глибокі почуття відданості та відповідальності він плекає. Це богоподібні якості – благородні чесноти любові, відданості та безкорисливості. Він – дитя Боже: один з найніжніших, чуйніших, дбайливіших, люблячих і тямущих людей, яких я коли-небудь зустрічав за двадцять років роботи з боксерами». Дідько, Дон повинен був виступити з заключним словом замість мого адвоката. Проте Джон Сольберг, спеціаліст зі зв'язків з громадськістю Дона, негайно перейшов до справи у своєму листі до судді Гіффорда. «Майк Тайсон не покидьок», – написав він.

Покидьком може я й не був, але от зарозумілим мудаком я був точно. Під час процесу в залі суду я поводився настільки зарозуміло, що вони ніяк не могли дати мені перепочинок. Навіть перед обличчям своєї загибелі я не міг приборкати свою зверхність. Усі ті речі, про які вони написали в тому звіті: роздавання грошей та індишків, турбота про людей, піклування про слабких та немічних – я робив усе це, але робив не тому, що був скромним, а тому, що хотів вдаватися скромним. Відчайдушно й усією душею я бажав бути смиренним, але жодної смиренної кістки в мені не було.

Отже, озброївшись усіма цими особистими характеристиками на мене, 26 березня 1992 року ми з'явилися до суду судді Патрісії Гіффорд для винесення мені вироку. Свідкам було дозволено увійти, і Вінс Фуллер розпочав процес, покликавши на трибуну Ллойда Бріджеса – виконавчого директора житлового центру «Ріверсайд» в Індіанapolisі. Моя команда захисту стверджувала, що замість тюремного ув'язнення мое покарання слід було б відкласти, а мене відправити відбувати свій випробувальний термін до реабілітаційного центру, де я міг би поєднувати особисту терапію з громадськими роботами. Колишній міністр Бріджес керував саме такою

програмою. Він засвідчив, що, безумовно, розгляне мою кандидатуру в свій центр першочергово.

Проте помічник прокурора змусив Бріджеса розповісти, що нещодавно з його реабілітаційного центру було скоєно чотири втечі. А після того, як вона натиснула на міністра, щоб той зізнався, що він розмовляв зі мною в моєму особняку в Огайо і що ми сплатили за його авіапереліт – та ідея померла тільки-но народившись. Тож тепер все зводилося до того, який термін мені призначить Міс Шибениця.

Фуллер підійшов до лавки. Настав його час продемонструвати свою магію доларових мільйонів. Однак він натомість почав плести свої звичні нісенітниці. «Тайсон прийшов до нас переобтяжений життєвим багажем. Преса його паплюжила. Жодного дня не проходило без того, щоб вони не переймалися його недоліками. Це не той Тайсон, якого я знаю. Тайсон, якого я знаю, то чуйна, уважна та турботлива людина. Яким би несамовитим він не був на ринзі, але вся та лютя зникає, щойно він покидає ринг». Тож ця промова була далеко від гіпербол Дона Кінга, але вона була непоганою. За винятком того, що Фуллер щойно провів увесь процес, зображуючи мене диким звіром та грубим занудою, в якого в голові лише сексуальне задоволення.

Потім Фуллер перевів розмову на моє бідне дитинство та моє усиновлення легендарним тренером з боксу Касом Д'Аманто.

«Але в цьому є дешиця трагедії, – провадив він. – Д'Аманто зосередився виключно на боксі. Тайсон-людина був другорядною метою на дорозі Каса Д'Аманто зробити з Тайсона великого боксера». Камілла, яка була партнеркою Каса протягом багатьох років, була обурена його заявою. Це було наче Фуллер обісцяв могилу мого наставника Каса. Фуллер усе балакав і балакав, але вся його балаканина була такою ж нескладною, як і під час усього процесу.

Тепер настав мій час звернутися до суду. Я піднявся з місця і встав за трибуною. Я не підготувався як належить і навіть не мав жодних записів. Проте у мене в руках був цей безглуздий клаптик паперу «вудуїста». І я знав одну річ: я не збирався просити прощення за все, що сталося тієї ночі у моєму готельному номері. Я вибачився перед пресою, судом та іншими учасниками конкурсу «Міс Чорна Америка», де я познайомився з Дезіре, але не за свої дії в моїй кімнаті.

«Моя поведінка була досить грубою. Я із цим згоден. Я нікого не гвалтував. Я не робив спроб когось згвалтувати. Пробачте». Потім я озирнувся на Грега Гаррісона, прокурора або звинувача у моїй справі.

«Мое особисте життя було спаплюжено. Мені було дуже боляче. Усе це було наче один довгий сон. Я прийшов сюди не для того, щоб молити вас про помилування, мем. Я очікую найгіршого. Мене мучили. Мене принижували в усьому світі. Мене принижували в суспільстві. Проте я щасливий, що в мене є підтримка. Я готовий боротися з усім, що мені готує життя».

Я знову сів на лавку підсудних, і суддя поставив мені кілька запитань про те, як воно бути тим, з кого діти беруть приклад. «Мене ніколи не вчили, як мені поводитися в моєму статусі знаменитості. Я не кажу дітям, що бути

Майком Тайсоном – це добре. Батьки мають бути прикладом для наслідування своїм дітям, а не я».

Тепер слово було за звинуваченням. Замість селяка Гаррісона, який сперечався зі мною під час судового процесу, утрутився його бос – прокурор округу Маріон Джеффри Модісет. Цілих десять хвилин він торочив про те, що чоловіки з грошима та популярністю не заслуговують на спеціальні привілеї. Потім він зачитав листа Дезіре Вашингтон. «Рано вранці 19 липня 1991 року стався напад на мое тіло та душу. Я була настільки фізично придушена, що моя найпотаємніша внутрішня суть просто залякла. На місці того, що вісімнадцять років було мною, тепер лише почуття холоду та порожнечі. Я не в змозі говорити про те, яким буде мое майбутнє. Я можу тільки сказати, що кожен день після зґвалтування був боротьбою за те, щоб знову навчитися довіряти й посміхатися, як колись, і знайти Дезіре Лінн Вашингтон, яку забрали в мене і в тих, хто любив мене, 19 липня 1991 року. У ті моменти, коли я переживала гнів через біль, який мені заподіяв нападник, Бог дарував мені мудрість узріти в ньому психічно хворого. Попри те, що я досі плачу, коли бачу біль у моїх власних очах, я також здатна виявити співпереживання до мого кривдника. І завжди хотіла і досі бажаю, щоб його направили на реабілітацію».

Модісетт поклав лист на стіл. «Тайсон не може цього зрозуміти з самого дня свого звинувачення. Увесь світ спостерігає із запитанням, чи для всіх одна наша система правосуддя. Його зобов'язанням є визнати свою проблему. Зцілити цю хвору людину. Гвалтівник Майк Тайсон має полишити наші вулиці». А потім він порадив мені провести від восьми до десяти років зцілення за ґратами.

Тепер була черга Джима Войлза говорити про мене. Войлс був місцевим юристом, найнятим Фуллером як місцевий радник. Він був чудовим хлопцем – сповнений співчуття, розумний і веселий. Він був єдиним повіреним із мого боку, якому я довіряв. Крім усього іншого, він був другом судді Гіффорд і простим хлопцем, який міг би подати апеляцію до суду присяжних Індіанapolisа. «Давайте візьмемо цього хлопця, – сказав я Дону на початку розгляду справи. Войлз, напевно, дав би мені можливість утрутитися в гру. Але Дон і Фуллер виставили його дурнем. Вони не дали йому нічого зробити. Вони заткнули його. Джим був також розчарований. Свою роль він описав одному з друзів як «один із найдорожчих у світі носіїв олівців». Проте тепер, нарешті, йому дали слово в суді. Він пристрасно закликав удатися до реабілітації замість тюремного ув'язнення, але його слова лунали мов до глухих. Суддя Гіффорд була готова ухвалити рішення.

Вона почала з того, що похвалила мене за мою громадську активність та за мое ставлення до дітей і за те, що я «ділюся своїми активами». Та потім вона пустилась до напучування про «побачення-зґвалтування», заявивши, що це термін, який вона терпіти не може. «Нам вдалося з'ясувати, що робити все, що вам забажається, то нормальна практика, якщо ви знаєте жінку або зустрічаєтесь із нею. Проте закон дуже чітко визначає в цьому суть зґвалтування. Він не вдається до деталей і не цікавиться, чи мали нападник та його жертва якісь стосунки. Слово побачення в словосполученні «зґвалтування на побаченні» жодним чином не нівелює факт того, що це все ж було зґвалтування».

Мої думки розбіглися під час цієї промови. Вона не мала жодного стосунку до мене. У нас не було ніякого побачення; це був, як сказав би великий комік Білл Белламі, зов плоти. Але досить про це. Потім мої думки знову зібралися.

«Я відчуваю, що він ризикує вчинити таке ще раз, виходячи з його ставлення, – сказала суддя і втупила погляд у мене. – Ви ніколи до того не були під звинуваченням. Вам діставалось багато всього задарма. Але ви спіткнулися, – вона зробила паузу. – За першою статтею я засуджую вас до десяти років ув'язнення», – сказала вона.

«Чортова сучка», – пробурмотів я собі під ніс. Я відчув, як ціпенію. Це була стаття про згвалтування. «Дідько, може варто було мені випити ту спеціальну вуду-воду», – подумав я.

«За другою статтею я засуджую вас до десяти років» Дон Кінг і мої друзі в залі суду голосно зітхнули. Ця стаття була за використання моїх пальців. По п'ять років за кожен палець.

«За третьою статтею я засуджую вас до десяти років». Це була стаття за використання мого язика. За двадцять хвилин. Це був, напевно, світовий рекорд – найдовший кунілінгус під час згвалтування.

«Вироки будуть винесені одночасно, – продовжила вона. – Я присуджую вам максимальний штраф у тридцять тисяч доларів. Чотири роки з цього строку я прибираю і призначаю вам замість них пробаційний період. Протягом цього часу ви перебуватимете на психоаналітичній програмі доктора Джерома Міллера і матимете 100 годин громадської роботи, пов'язаної з молодіжною злочинністю».

Фуллер підхопився з місця і почав доводити, що я повинен бути звільнений під заставу доки Алан Дершовіц – відомий адвокат захисту, готує мою апеляцію. Дершовіц був присутній у залі суду, спостерігаючи за винесенням вироку. Після Фуллера слово взяв сільський ковбой Гаррісон. Багато людей потім стверджуватимуть, що я став жертвою расизму. Але я думаю, що такі хлопці, як Модісет та Гаррісон, ув'язались у все це, імовірніше, заради шелесту банкнот. Їм було загалом начхати на кінцевий юридичний підсумок справи; усі їхні думки були зосереджені на тому, щоб їхні імена потрапили до газет і вони стали великими шишками.

Тож Гаррісон підвівся і сказав, що я був «несамовитим хлопцем, винним у згвалтуванні, і міг би повторити цей злочин у майбутньому». Якщо вам не вдасться довести провину підсудного, ви зменшите серйозність злочину, принизите якість правоохоронних органів, виставите дурнями інших невинних осіб та дозволите злочинцю продовжувати наче і не було нічого свій спосіб життя».

Суддя Гіффорд погодилась. Жодної застави. А це означало, що шлях мені просто до в'язниці. Гіффорд уже збиралась покласти край розгляду, коли в залі суду піднялася метушня. Дершовіц підскочив зі свого місця, схопив портфель і гучно вискочив із залу суду, буркотячи собі під ніс: «Я йду подивитися, як чиниться правосуддя». У залі запанувало деяке спантеличення, але суддя вдарила молотком по столу. Цього було достатньо. Прийшов окружний шериф, щоб взяти мене під варту. Я встав, зняв годинник

та ремінь і простягнув їх разом із гаманцем Фуллеру. Дві мої подруги в першому ряду нестримно ридали. «Ми любимо тебе, Майку», – схлипували вони. Камілла встала і підійшла до лави підсудних. Ми обнялися на прощання. Потім шериф вивів через задні двері нас із Джимом Войлзом із залу суду.

Вони відвели мене вниз до зали очікування. Мене обшукали, зняли відбитки пальців і ретельно обробили. Ззовні на мене чекав натовп репортерів, які оточили машину, яка мала відвезти мене до в'язниці.

«Коли ми будемо йти, не забудь надіти пальто поверх наручників», – порадив мені Войлс. Він серйозно? Поступово заціпеніння давало місце люті, і я починав закипати. Отже, мені має бути соромно, що мене ведуть у наручниках? Вони мій знак чесноти. Я буду сукою, якщо сховаю наручники. Джим думав, що, сховавши наручники, я позбудуся болісного сорому, але ж ні, навпаки, ховати наручники було б для мене нестерпніше! Мене мали бачити з тим залізом на мені. До біса всіх інших – ті, хто розуміє, мають бачити на мені ці кайдани. Я навчався у військовій школі.

Ми вийшли з будівлі суду і попрямували до машини, і я гордо підняв свої руки в наручниках. Я криво посміхнувся, ніби кажучи: «Ви вірите в це лайно?» Ця моя фотографія потрапила на першу смугу газет усього світу. Я сів у поліцейську машину, і Джим утиснувся поруч зі мною на задне сидіння.

«Ну що ж, фермерський хлопчик, тепер тільки ти і я», – пожартував я.

Нас відвезли до розподільчого центру, щоб визначити, до в'язниці якого рівня мене слід відправити. Мене роздягнули догола, змусили нагнутися і обшукали порожнини тіла. Потім мені видали якусь галіму піжаму і тапки. А потім відправили мене до молодіжного центру Індіани в Плейнфілді для злочинців другого і третього рівнів. До того часу, як я дістався до свого кінцевого пункту призначення, злість виїла мені нутро. Я збирався показати цим шмаркачам, як відбувати термін. У мій спосіб. Кумедно, але мені знадобилось багато часу, щоб зрозуміти, що ця маленька біла жінка суддя, яка спровадила мене до в'язниці, можливо, врятувала мені життя.

1

МИ БУЛИ В ТЬОРКАХ ІЗ ЦИМИ ХЛОПЦЯМИ, ЯКИХ НАЗИВАЛИ «ПУМА БОЙЗ». БУВ 1976 рік, і я жив у Браунсвілі, що в Брукліні, а ці хлопці були з мого району. Тоді я бігав із командою Ратленд-Роуд, яка називала себе «Кішки». То був гурт карибських хлопців із сусідніх Краун-Хайтс. Ми були розбійним гуртом. Дехто з наших друзів-гангстерів посварилися з Пума Бойз, і ми пішли до парку, щоб підтримати їх. Зазвичай ми не мали справи з вогнепальною зброєю, але то були наші друзі. Отже, ми накрали купу різного лайна: кілька пістолетів, 357 Магнум і довгу гвинтівку M1 із прикріпленим до неї байонетом часів Першої світової війни – ніколи не знаєш, що знайдеш, коли вломлюєшся до чужих будинків.

Тож йдемо ми вулицями, тримаючи нашу зброю, і ніхто не підходить до нас, навколо немає жодного поліціанта, щоб нас зупинити. У нас навіть не було

мішка, щоб сховати в нього велику гвинтівку, і ми тому просто по черзі несли її по кілька кварталів кожен.

«Йо, он де він! – сказав мій друг гаїтянин Рон. – Отей чувак у червоних шузах “пума” і з червоною шиєю». Рон помітив хлопця, якого ми вистежували. Коли ми кинулися бігти, величезна юрба в парку розступилася, наче море перед Мойсеєм. І добре, що вони те зробили, бо – бум! – один із моїх друзів відкрив вогонь. Почувши стрілянину, усі кинулися навтьоки.

Ми продовжували йти, і я зрозумів, що дехто з Пума Бойз ховаються поміж припаркованих машин на вулиці. У мене була гвинтівка M1, і я швидко крутнувся навколо, щоб побачити, що то за великий хлопець цілить у мене з пістолета.

«Якого дідька ти тут робиш? – сказав він мені. То був мій старший брат Родні. – Забирайся на хрін звідси».

Я просто пішов собі далі, вийшов із парку і пішов додому. Мені було тоді десять.

Я ЧАСТО КАЖУ, ЩО Я БУВ ПОГАНЮЮ ВІВЦЕЮ В СІМ'Ї, АЛЕ, якщо зважити все, майже все мое дитинство я був, насправді, покірним хлопчиком. Я народився в лікарні Камберленда в районі Форт-Грін у Брукліні, Нью-Йорк, 30 червня 1966 року. Мої найперші спогади повертають мене до лікарень, в яких я малим проводив чимало часу: я постійно мав якісь проблеми з легенями. Одного разу, щоб привернути до себе увагу, я сунув палець в Drano[2 – Засіб для чищення каналізаційних труб.] і облизав його. Мене стрімголов повезли до лікарні. Я пригадую, що моя хрещена дала мені там іграшковий пістолет, але я його дуже швидко зламав.

Я мало що знаю про свою сім'ю. Моя мати, Лорна Мей, все життя прожила в Нью-Йорку, проте народилася вона на півдні, у Вірджинії. Якось мій брат вирішив провідати ту місцину, де виросла моя мати. Він сказав, що не знайшов там нічого, окрім паркування для трейлерів. Тож я реально нігер із трейлерного парку. Моя прабабуся Берта і моя двоюрідна бабуся працювали на білу леді в тридцяті роки тоді, коли більшість білих не хотіли наймати чорношкірих. Берта і її сестра настільки були вдячними за це, що обидві назвали своїх дочок Лорнами на честь тієї леді. Берта витратила зароблені гроші, щоб віддати своїх дітей до коледжу.

Напевно, я успадкував нокаутуючий сімейний ген від моєї прабабусі. Лорна, кузена моєї мами, казала мені, що чоловік тієї сім'ї, де була Берта, постійно бив свою дружину, і Берті це не подобалось. А вона була великою жінкою.

«Не торкайся її», – сказала вона йому.

Він сприйняв це за жарт, але вона вперішила його кулаком і посадила тим ударом на дупу. Наступного дня він побачив Берту і сказав їй: «Ну, як живете, міс Прайс?» Він перестав бити свою дружину і перетворився на зовсім іншу людину.

Мою маму всі любили. Коли я народився, вона працювала наглядачкою в жіночій в'язниці на Манхеттені, але водночас вона вчилася на вчительку. Тоді, коли вона познайомилася із моїм батьком, вона закінчила третій курс. Він захворів, і їй довелося покинути навчання, щоб доглядати за ним. Але смак на чоловіків, як для такої освіченої жінки, у неї був нікудишній.

Я мало що знаю про сім'ю свого батька. Правду кажучи, я взагалі погано знав його. Чи то пак того чоловіка, про якого казали ніби він мій батько. У моєму свідоцтві про народження сказано, що моїм батьком був Персел Тайсон. Єдина проблемка в тім, що ні я, ні мій брат, ні моя сестра ніколи не бачили цього чувака.

Нам усім казали, ніби наш батько, то Джиммі «Керлі» Кіркпатрік-молодший. Але я заледве щось колись чув про нього. З часом до мене дійшли чутки, що Керлі був сутенером і що він вимагав гроші у жінок. А потім він раптом став називати себе церковним дияконом. Ось чому щоразу, коли я чую, як хтось називає себе преподобним, я кажу: «преподобний-дефіс-сутенер». Якщо гарненько подумати, то ці релігійні хлопці мають харизму сутенерів. Вони можуть змусити будь-кого в церкві робити все, що їм заманеться. Тож для мене це завжди так, «єпископ-дефіс-сутенер», «преподобний-дефіс-сутенер».

Керлі періодично приїжджав до нас. Вони з мамою ніколи не розмовляли один з одним, він просто сигналив, і ми спускалися вниз, щоб зустріти його. Ми, діти, набивались в його «кадилак», думаючи, що поїдемо на екскурсію на Коні Айленд або Брайтон Біч, але він просто возив нас кілька хвилин навколо, а потім підкочував назад до нашого будинку, давав нам трохи грошей, цілував на прощання мою сестру і потискав руки мені й брату. Оце й усе. До побачення, можливо, наступного року.

Моїм першим районом був Бед-Стай у Брукліні. Тоді це був цілком пристойний робочий район. Усі один одного знали. Жилося тут нормально, але неспокійно. Кожні п'ятницю і суботу в будинку було як у Вегасі. Моя мама запрошувала гостей на гру в карти і кликала всіх своїх подружок, багато з яких працювали в розпутному бізнесі. Вона відряджала свого бойфренда Едді купити ящик спиртного, і вони, розбавивши його водою, продавали шоти. Кожну четверту комбінацію карт переможець повинен був кинути в банк, щоб хазяї заробили грошей. Моя мама готувала крильця. Мій брат пригадує, що крім дрібних злоджок та повій там також були гангстери та детективи. У нас були всі вершки. Коли у моєї матері з'являлися гроші, вона пускалася берега. Вона вміла легко заводити знайомства, і в неї завжди була купа подружок та ціла купа чоловіків. Усі і кожен пили й пили до нестями. Вона не курила маріхуану, але курили всі її друзі, тому вона постачала їм наркотики. Вона просто курила цигарки Koool 100's. Подругами моєї мами були повії або ж просто жінки, які спали з чоловіками за гроші. Ніяких витончених чи простих людських натур. Перш ніж піти на побачення зі своїми чоловіками, вони залишали в нас своїх дітей. А коли вони приходили забирати своїх дітей, на їхньому одязі інколи бувала кров, і моя мати допомагала їм відіпрати її. Одного разу я прийшов додому і побачив там біле немовля. «Що це, в біса, за хрень?» – подумав я. Але ось такий вигляд мало мое життя.

Мій брат Родні був на п'ять років старшим за мене і через те у нас було мало спільного. Він був чудернацьким хлопцем. Ми, чорні хлопці з гето, а він був типу як вчений. У нього були всі ці пробірки, він завжди був

зайнятий якимись експериментами. У нього навіть була колекція монет. Я йому так казав: «Цими штуками займаються білі люди».

Одного разу він пішов до хімічної лабораторії Інституту Пратта в розташованому поблизу коледжі, і там йому дали якихось хімікатів для експерименту. Кілька днів після того, коли його не було вдома, я добувся до його кімнати і почав доливати воду в його пробірки – вибухом висадило вікно, а в кімнаті зайнялася пожежа. Брату довелося повісити на двері замок після цього випадку.

Я постійно бився з ним, але то були типові для братів речі. За винятком того дня, коли я порізав його бритвою. Він побив мене того дня за якусь провину і пішов собі спати. Ми з моєю сестрою Деніс дивились якийсь серіал про лікарів, де вони робили операцію. «О, ми могли би зробити це, а Родні був би пацієнтом. Я буду лікарем, а ти – медсестрою», – сказав я своїй сестрі. Тож ми підкотили його рукав і взялися до роботи на його лівій руці. «Скальпель», – сказав я, і моя сестра подала мені бритву. Я злегка порізав його і рана почала кровоточити. «Медсестра, нам потрібен спирт», – сказав я, і вона передала мені пляшечку спирту, а я полив її вмістом поріз. Брат із криком підхопився і волаючи став ганятися за нами по будинку. Я заховався за мамою. Шрами від тих порізів у нього є й зараз.

Але в нас бували й хороші часи разом. Одного разу ми з братом йшли Анлантік-авеню і він сказав: «А пішли сходимо на пончикову фабрику». Якимось він украв трохи пончиків там, і, я думаю, він хотів показати мені, що здатен повторити свій подвиг. Отже, ми туди підійшли і побачили, що ворота відчинені. Він зайшов і взяв кілька коробок із пончиками, але щось пішло не так, і ворота зачинились, а він там застряг. Його помітили охоронці і пішли до нього. Бачачи це, він передав мені пончики, і я побіг із ними додому. Ми з сестрою сиділи на нашому ганку і наминали ті пончики, а наші обличчя були білими від цукрової пудри. Поруч стояла наша мама і розмовляла з сусідкою. «Мій син успішно склав іспит на вступ до Бруклінського Технічного, – хвалилась вона подрузі. – Він такий чудовий учень, він – найкращий у своєму класі».

І от саме в цей момент під'їхала машина копів із Родні в ній. Вони збирались висадити його біля будинку, але він зачув, як мати вихваляється про те, якого гарного сина вона має, і сказав копам їхати далі. Вони відвезли його просто до Споффорда – центру для неповнолітніх злочинців. А я з сестрою тим часом щасливо прикінчили ті пончики.

Більшу частину часу я проводив із моєю сестрою Деніз. Вона була на два роки старше за мене, і її любили всі в нашій окрузі. Якщо вона вже була твоїм другом, то була твоїм найкращим другом. Але якщо вона була твоїм ворогом – тримайся краще далі. Ми гралися разом у пасочки, дивилися фільми про боротьбу та карате і ходили разом із матір'ю до магазину. Це було чудове існування. Але раптом, коли мені було лише сім років, наш світ перекинувся шкереберть.

Відбулася рецесія, і моя мама втратила роботу, а нас виселили з нашої гарної квартири в Бед-Стай. Вони прийшли й забрали всі наші меблі й винесли їх на дорогу. Ми, троє дітей, мали сидіти на них і захищати їх, щоб ніхто не забрав їх, доки наша мати ходила й шукала нам нове місце. Я сидів там і якісь діти з нашого району підходили і питали: «Майку, Майку,

чого ваші меблі на дорозі?» Ми їм просто відповідали, що переїжджаємо. А тоді нас побачили сусіди і винесли нам тарілки з їжею.

Ми опинилися в Браунсвілі. Ви можете уявити собі різницю? Люди були там голоснішими і агресивнішими. Це було страхітливе, жорстке та лячне місце. Моя мама не звикла спілкуватися з такими агресивними чорними людьми, і вона, здавалося, була налякана, як і мій брат, моя сестра і я сам. Усе навколо було вороже, у навколишньому світі не було геть нічого доброго. Тут постійно їздили копії з увімкненою сиреною, швидка допомога щодня когось забирала; щомиті десь стріляли та різали людей і били вікна. Одного разу нас із братом навіть пограбували просто перед нашим будинком. Ми часто спостерігали, як ці хлопці стріляють один в одного. Це було схоже на сцени зі старих фільмів Едварда Г. Робінсона. Ми дивилися і казали: «Вау, це відбувається насправді».

До того ж уся округа була розсадником похоті. Багато людей там поводитись розкуто. Не дивно було почути на вулиці «смокчи мій член» або «їж мою кицьку». Тут панували геть інші обставини, ніж у моєму старому районі. Одного разу якийсь хлопець схопив мене на вулиці, відвів до закинутого дому і спробував згвалтувати. Я ніколи не відчував себе на тих вулицях по-справжньому в безпеці. Через якийсь час ми перестали почуватися в безпеці навіть у власному будинку. Вечірки у моєї мами закінчилися, коли ми перебралися в Браунсвіл. Моя мати завела кілька друзів, але в неї більше не було такої компанії, як на Бед-Стай. Тож вона почала сильно пити. Вона так і не знайшла іншої роботи, і я пам'ятаю, як ми з мамою стояли в довгих чергах до центру соціального забезпечення. Нам доводилося чекати годинами, а потім, коли ми опинялись біля входу, годинник показував п'яту і вони зачиняли двері тої чортової контори просто у тебе перед носом, точнісінько як у кіно. У Браунсвілі нас теж постійно виселяли. Таке траплялося досить часто. Час від часу ми влаштовувалися на пристойне місце, ненадовго знайшовши прихисток із друзями або бойфрендом моєї матері. Але більшість часу щоразу, коли ми переїжджали, наші умови гіршали: із бідності ми перейшли в серйозну бідність, а потім у пиздець яку бідність. Зрештою, ми стали жити в покинутих будинках, де не було ні тепла, ні води, ні навіть електрики. Узимку, щоб зігрітися, ми всі четверо спали в одному ліжку. Ми залишалися там доти, доки хтось не приходив і не виганяв нас. Моя мати робила все можливе, щоб зберегти дах над нашими головами. Часто це означало, що їй доводилось спати з тими, хто їй насправді не подобався. Просто ось так воно склалося.

Вона ніколи не йшла з нами до притулку для безхатків, натомість ми просто переселялися щоразу до іншого закинутого будинку. Це все сильно травмувало нашу психіку, але що ми могли зробити? Це те, що я так ненавиджу в собі, чому навчився у моєї матері – немає нічого такого в світі, чого ти не зробиш, щоб вижити.

Один із моїх найперших спогадів – це те, як соціальні працівники прийшли в квартиру, щоб пошукати чоловіків під ліжком. Улітку ми ходили за безкоштовними обідами та сніданками. Я говорив їм, що маю дев'ятеро братів і сестер, і вони пакували мені більше їжі. Я відчував себе так, наче пішов на війну і отримав здобич. Так я гордився тим, що здобув їжі для нас. Можете собі уявити таке фуфло? Я відкривав холодильник і бачив там сендвічі, апельсини та пакки з молоком. Усього по двадцять. І я запрошував людей. «Брате, тобі потрібно чогось з їжі? Ти голодний? У нас є їжа». Ми

поводилися так, ніби заплатили за це чесно заробленими грошима. Це був безкоштовний обід.

У дитинстві я був маминим синочком. Я завжди спав із мамою. У моєї сестри і брата були свої кімнати, але я спав із матір'ю, доки мені не виповнилося п'ятнадцять. Одного разу моя мати спала з чоловіком, коли я був із нею в одному ліжку. Напевно, вона думала, що я сплю. Упевнений, усе це вплинуло на мене, але, на жаль, що було – те було. Мене відселили на кушетку, коли в неї з'явився новий бойфренд на ім'я Едді Гіллісон. У них був реально хворий роман. Напевно, через те мої власні стосунки були такими дивними. Вони пили, билися і трахалися, розлучалися, потім пили, билися і трахалися знову. Вони були по-справжньому закохані, навіть якщо то було справді хворе кохання.

Едді був невисоким міцно збитим хлопцем із Південної Кароліни. Він працював на промисловій фабриці з виробництва пральних машин. Він не надто далеко просунувся у своєму навчанні і тоді, коли мої брат та сестра пішли до четвертого класу, він абсолютно не здатний був допомогти їм із домашніми завданнями. Едді був владним чоловіком, але моя мати була також надто владною жінкою. Тож сварка могла розпочатися ні з чого. У тому районі завжди була якась бійка, приходили копи і говорили: «Ей приятель, пройди по кварталі». Іноді ми всі разом втручалися в бійку. Одного разу моя мама та Едді сильно посварилися, і сварка переросла в бійку. Я втрутився між ними, намагаючись захистити мою маму і стримати Едді, але він ударив мене в живіт, і я впав. Я був, типу: «Ох, блін, не можу повірити в це лайно». Я був лише маленькою дитиною! Ось чому я ніколи не піднімав руку ні на кого з моїх дітей. Я не хочу, щоб вони вважали мене чудовиськом, коли виростуть. Але в ті часи побиття дитини було чимось звичним. Це нікого не хвилювало. Тепер це злочин, за таке садять до в'язниці.

Едді та моя мати сварилися через що завгодно: через інших чоловіків та жінок, гроші, контроль. Едді не був ангелом. Коли до моєї матері приходили подруги, і вони всі напивалися, а вона непритомніла від алкоголю, він трахав її подруг. А потім вони билися через те. Там відбувалися якісь геть дикунські штуки зі зброєю та лайкою: «Ти покидьок, пішов ти» і «Ти, нігер, відсоси у мене...» Ми кричали: «Мамо, перестань, ні!» Одного разу, коли мені було сім років, вони побилися, і Едді вдарив її кулаком, вибивши їй золотий зуб. Моя мати почала кип'ятити велику каструлю води. Вона веліла моему братові та сестрі залізти під ковдру, але я був так загіпнотизований переглядом своєї програми про боротьбу по телевізору, що не чув її. Моя мати була такою спритною, що пройшла повз мене не привернувши мою увагу, і шепнувши нам сховатися, повернулася в кімнату, де мої брат та сестра встигли залізти під ковдру. Едді сидів просто поруч зі мною, і наступне, що я почув, був цей гуркіт, і каструля з киплячою водою прийшла до Едді по голові. Трохи води потрапило й на мене. Здавалось, що вона важить цілу тонну.

«АААААААА!» – Едді з вереском вибіг із кімнати в коридор. Я побіг просто за ним. Він повернувся і схопив мене. «О, дитинко, бідна дитинко, ця сука і тебе дістала?» – сказав він. «Так, ця сука мене дістала, ах, ах, ця сука мене дістала!» Ми привели його назад до кімнати і зняли з нього сорочку: його шия, спина та щока були вкриті пухирцями. Він був схожий на рептилію. Ми поклали його на підлогу під маленьким віконним кондиціонером, і моя

сестра присіла біля нього. Вона взяла запальничку і, простерилізувавши нею кінчик голки, взялась лопати один за одним його пухирці. Ми із сестрою обидва плакали, і я дав йому квартиру, щоб підбадьорити його.

Коли я думаю про це, я завжди сприймаю свою матір у більшості ситуацій жертвою, і Едді бив її. Я впевнений, що ліберальні жінки схвалили б її вчинок, але я подумав: «Як ти можеш зробити щось таке тому, хто начебто є твоїм хлопцем?» Це змусило мене зрозуміти, що моя мати не була матір'ю Терезою. Вона зробила кілька поганих речей, а він усе ще залишався з нею. Насправді, він пішов до магазину, щоб купити їй трохи спиртного після того, як вона обпекла його. Тож, як бачите, він винагородив її за це. Ось чому я був настільки сексуально не виваженим.

Це було середовище, в якому я зростав. Закохані люди, які проламували одне одному голови і стікали кров'ю, як собаки. Вони люблять одне одного, але водночас ріжуть один іншого. Дідько, я до смерті боявся своєї сім'ї у цьому будинку. Я виріс серед крутих жінок, жінок, які б'ються з чоловіками. Тож мені на думку не спадало, що бити жінку – то табу, адже жінки, яких я знав, могли вбити тебе. Ти мав битися з ними, бо якщо не будеш – вони поріжуть або застрелять тебе. Або ж вони приводили сюди чоловіків, щоб ті побили тебе, бо вважали тебе нікчемом.

Я боявся бути вдома, але я також боявся виходити на вулицю. Тоді я ходив до державної школи, і то був жах. Я був повним і дуже сором'язливим хлопчиком, майже млосним, до того ж я шепелявив. Діти обзивали мене «маленьким хлопчиком-феєю» через те, що я ніколи не відходив від моєї сестри, адже моя мама казала мені залишатися завжди із Деніз, тому що вона була старша за мене і мала доглядати за мною. Вони також називали мене «брудний Айк» або «брудний шибздик», бо я тоді не знав нічого про гігієну. У нас не було гарячої води, щоб прийняти душ, а якщо відключали газ, ми не могли навіть накип'ятити води. Моя мати намагалася навчити мене цьому, але я однаково не дуже добре вправлявся. Вона брала мило, наповнювала відро гарячою водою і мила мене. Але коли ти маленький, тобі плювати на гігієну. Зрештою я навчився цьому на вулиці від старших дітей. Вони розповіли мені про Брут, Пако Рабана та П'єра Кардена.

Моя школа була просто за рогом нашого будинку, але іноді моя мати була в безпам'ятстві від випитого напередодні ввечері і не проводжала мене в школу. Саме тоді діти завжди били мене і штовхали ногами. Вони були такі: «Забирайся до біса звідси, нігер, ти, типу, мерзенний шибздик». Мене постійно били й ображали. Вони били мене в обличчя, а я тікав від них. Ми ходили до школи, а ці люди дражнили нас, а потім коли ми поверталися додому, вони витягували зброю і грабували нас за будь-яку дрібницю, яка у нас була. Це було жорстоко, нас грабували маленькі діти просто в нашому власному домі.

Справжнім поворотним моментом у моєму житті стала необхідність носити окуляри в першому класі. Моя мама повела мене до лікаря перевірити зір і виявилось, що в мене короткозорість. Тож вона замовила мені окуляри. Вони були такими потворними. Одного разу я йшов додому зі школи під час обідньої перерви і у мене було кілька фрикадельок з ідальні, загорнутих в алюміній, щоб вони не охололи. Той хлопець підійшов до мене і запитав: «Ей, у тебе є гроші?» «Ні», – відповів я. Він почав копирсатися в моїх кишнях і обшукувати мене, а потім спробував забрати мої чортіві

фрикадельки. Я відбивався, повторюючи: «Hi! Hi! Hi!» Я дозволяв хуліганам брати мої гроші, але ніколи не дозволяв їм забирати мою їжу. Я згорбився, як живий щит, захищаючи свої фрикадельки. Він почав бити мене по голові, а потім взяв мої окуляри і кинув їх до бензобаку вантажівки. Я побіг від нього додому – мої фрикадельки йому не дісталися. Я мав би надавати тим хлопцям, але я був переляканим, бо ті хлопці були настільки нахабними та борзими, що я просто думав, вони знають щось таке, що мені невідомо. «Не бийте мене, залиште мене в спокої, припиніть!» – кричав я. Я досі відчуваюсь боягузом через всю цю травлю. То дике почуття, розуміти, що ти настільки безпорадний. Це відчуття залишається з тобою назавжди. День, коли той хлопець забрав мої окуляри і кинув їх до бензобаку, став моїм останнім днем у школі. Моя формальна освіта на цьому закінчилася. Мені було сім років, і я відтоді ніколи не повертався до класу.

Я приходив до школи, снідав і йшов звідти. Кілька годин я прогулювався кварталом, а потім приходив на обід і знову йшов. Коли школа закінчувалася, я повертався додому. Одного дня весною 1974 року до мене на вулиці підійшли троє хлопців і стали перевіряти мої кишені.

– Гроші є? – запитали вони.

– Ні, – відказав я їм.

– Як знайдемо в тебе якісь гроші – залишимо собі, – сказали вони мені.

Вони почали вивертати мої кишені, але у мене нічого не було.

– Куди ти йдеш? – запитали вони мене. – Хочеш із нами політати?

– Що? – запитав я.

Тож ми пішли разом до школи, і вони змусили мене перелізти через паркан, щоб дістати кілька пластикових ящиків з-під молока і перекинути їх їм. Ми пройшли кілька кварталів, і вони сказали мені зайти в закинтий будинок. «Ого, я не знаю...» – завагався я. Я був лише маленьким хлопчиком проти трьох здорованів. Але ми туди увійшли, і вони сказали мені: «Лізь на дах, Коротуне». Я не знав, чи не збираються вони мене, бува, вбити. Ми піднялися на дах, і я побачив маленьку коробку з голубами. Ці хлопці будували голубник. Тож я став їх хлопчиком на побігеньках, їхнім маленьким рабом. Незабаром я дізнався, що коли птахи злітали, вони часто через свою ліню та поганий стан сідали на чийсь інший дах. Коли таке траплялося, я мав спуститися вниз, побачити на який дах вони сіли, знайти спосіб, як потрапити до того будинку, і потім піднятися на його дах, щоб зігнати з нього птахів. Увесь день я ганявся за птахами, але мені це здалося досить цікавим заняттям. Мені подобалося бути поруч із птахами. Мені навіть було до снаги ходити до зоомагазину і купувати їм зерно. А ці хлопці були крутими пацанами, і вони ніби любили мене за те, що я був їх підручним. Усе своє життя я відчував себе невдахою, але тут, на даху, я відчував себе як вдома. Я начебто знайшов своє призначення в житті.

Наступного ранку я повернувся до того ж будинку. Вони були на даху, побачили, що я йду, і почали кидати в мене цеглу.

- Ти, сцикун, що ти тут робиш? Ти намагаєшся вкрати наших чортових птахів? - сказав один із хлопців. Ого, а я думав, що це мій новий дім.

Ні, ні, ні, - заперечив я. - Я просто хотів запитати, чи вам, бува, не треба допомога з покупками, а чи щоб я поганяв птахів...

- Ти серйозно? - здивувався він. - Ходи-но сюди, Коротуне.

І вони послали мене до магазину купити ім сигарети. Вони були купою жорстоких вуличних хлопців, але я був не проти допомогти їм, тому що птахи запали мені в душу. Це було справді класно: дивитися, як кілька сотень голубів здіймаються в небо і літають колами, щоб потім спуститися назад на дах. Запуск голубів був великим спортом у Брукліні. Усі - від мафіозних донів і до маленьких дітей із гетто - займалися цим. Цьому годі шукати якесь пояснення, це просто щось, що захоплює тебе всього. Я навчився піклуватися про них та вивчив усі їхні особливості. А потім це стало чимось, у чому я добре знався, і я почав гордитися своєю майстерністю. Усі одночасно випускали своїх голубів, і гра полягала в тому, щоб зловити голубів інших хлопців. Це було схоже на скачки коней. Щойно це входить у твоє життя, ти не можеш зупинитися. Де б я не жив із того дня, я завжди будував собі пташник і тримав голубів.

Одного разу ми були на даху, займаючись голубами, коли до нас піднявся хлопець, старший за нас. Його звали Баркім, і він був другом одного з братів цих хлопців. Зрозумівши, що його друга тут немає, він сказав нам передати йому, що чекатиме на нього цього вечора на джемі в центрі відпочинку сусіднього району. Джеми - це було щось на кшталт танців для підлітків, але це було не те лайно Арчі та Вероніки. Поночі вони навіть змінювали назву закладу з центру відпочинку на «Стрілець». Туди щонаочі приходили всі гравці і шулери, а також сусідські хлопці, які грабували будинки, займалися кишеньковими крадіжками та шахрайством із кредитними картками. Це було лігво беззаконня.

Тож того вечора я пішов до клубу. Мені було сім років, і я нічого не знав про те, як одягатися. Мені було невідомо, що слід піти додому й прийняти душ та змінити одяг на щось таке, що вразило б усіх у клубі. Саме так вчинили інші хлопці, які поралися біля голубів. Однак я сам пішов до клубу просто з пташника, одягнений у той самий смердючий одяг із плямами пташиного посліду на ньому. Я собі подумав, що мої приятелі будуть там і приймуть мене як свого, тому що я ганяв їх сраних птахів із дахів. Та щойно я ввійшов, ці хлопці підскочили і... «Що за сморід?! Гей, ти подивись на цього зашмарканого смердюка!» Усі навколо почали сміятися з мене і дражнити мене. Я не знав, що робити - це було абсолютно нестерпно, усі і кожен кепкували з мене. Я плавав, але водночас намагався сміятися, щоб мене прийняли за свого. Баркім, здається, побачив, у що я був вдягнений і зглянувся наді мною. Він і сказав: «Гей, Коротуне. Забирайся до біса звідси. Зустрінемося завтра о восьмій ранку на даху».

Наступного ранку я був там у призначений час. Підійшов Баркім і почав мене повчати. «Ти не можеш приходити на танці в такому прікіді, як нечесаний бомжара. Ти хто по життю будеш, чувак? Ми тут робим бабкі». Він швидко гутарив, а я намагався зрозуміти кожне його слово. «Ми тут ще достанем бабок, Коротуне. Чьо, готовий?» Я пішов із ним, і ми почали вламуватися в чужі будинки. Він наказав мені пролізти через вікна, які були занадто малі

для нього, я увійшов і відкрив йому двері. Опинившись усередині, він взявся ритися в чужих речах, зламав сейф і кинувся чистити все під нуль. Ми знайшли там стереопрогравачі, аудіокасети, ювелірку, зброю та гроші. Награбувавшись, він відвіз мене в місто на Делансі-стріт і купив мені трохи гарного одягу, кросівки та дублянку з овчинки. Тієї ж ночі він взяв мене на джем, і там були всі ті самі люди, які сміялися з мене минулої ночі. На мені було нове пальто і шкіряні штани. Ніхто навіть не впізнав мене; це було так, наче то був не я, а хтось інший. Це було просто неймовірно.

Баркім став тим, хто познайомив мене зі злочинним життям. До цього я ніколи нічого не крав. Ні окрайчика хліба, ні льодяника – нічого. У мене не було ніяких антисоціальних схильностей. У мене не було потрібного стрижня. Але Баркім пояснив мені, що якщо матимеш добрий вигляд, люди виказуватимуть тобі повагу. Якщо в тебе будуть наймодніші шмотки та найкрутіші речі, то й ти будеш красним пацаном. У тебе буде статус.

Баркім повів мене на роллердром на Ютіка-авеню, де ми зустріли тих хлопців, які називали себе командою Рутленд-Роуд. Вони були юні, років по дванадцять, але одягались, як дорослі чоловіки. Тренчі, туфлі з крокодилової шкіри, кролячі хутра, стетсони[3 – Стетсон – американський ковбойський капелюх – прим. перекл.] з великими полями. Вони носили дизайнерський одяг від Серджіо Валенте, Джордаш та П'єра Кардена. Я був вражений. Баркім розповів мені, де вони все це дістали: ці хлопці цупили з кишень, зривали з людей ланцюжки та грабували. Вони були просто молокососами – ходили до школи, але в них були годинники, перстні та ланцюжки. А ще вони їздили на мопедах. Люди називали їх головорізами, але ми називали їх нігерами з бабками. Усе це було простим божевільям.

Баркім почав представляти мене людям на вулиці як свого «сина». Він був лише на кілька років старший за мене, але то була вулична термінологія, що попереджала людей не займати мене. Це означало: «Ось мій вуличний син, ми – сім'я, ми грабуємо та крадемо. Він – мій маленький помічник. Не зв'язуйся з цим нігером». Люди, які поважали його, мали тепер поважати й мене. Він навчив мене, з якими людьми я можу водитися, а з якими ліпше не зв'язуватися, бо вони всі кишки з мене витрусять. Мое життя нагадувало мені життя Олівера Твіста, коли старший хлопець Феджин навчав його всім таким речам. Він купував мені купу всіляких шмоток, але він ніколи не давав мені багато грошей. Він заробляв на пограбуванні кілька тисяч, але мені він давав дві сотні. Але коли тобі вісім років, то дві сотні доларів видаються великими грошима. Інколи він витягав якусь побрекеньку з ювелірки, що ми накрали, і давав мені її поганяти на кілька днів.

Моя злочинність вийшла на новий рівень із командою Ратленд-Роуд. Загалом це були карибські хлопці з Краун-Хайтс. Баркім добре знав старшу групу – Кішок. Я почав проводити час з їх молодшою групою – Ратленд-Роуд І долучився до їхніх дрібних грабунків. Ми ходили до школи, снідали, а потім сідали в автобус чи на поїзд і займалися грабунками тоді, коли у школі йшло навчання. Тут я вперше відчув, що знайшов своє місце у світі. Ми всі були на рівних один з одним, доки вносили свою частку доходів від наших крадіжок.

Деякі люди можуть, почитавши про речі, які я тут описую, осудити мене дорослого, назвати криміналом, але... я займався цими речами більше ніж

тридцять п'ять років назад. Я був малою дитиною, яка шукала любові та визнання, і так сталося, що вулиця стала тим місцем, де я їх знайшов. Це було єдине доступне мені навчання, і ці хлопці стали моїми вчителями. Навіть старші гангстери говорили: «Ти не повинен цього робити. Йди до школи», – але я не хотів дослуховуватись їхньої думки, попри те, що вони послуговувались повагою на районі. Вони казали нам залишатися в школі, тоді як самі займалися грабунками на вулицях. Усі хлопці поважали мене, тому що я був дрібним помічником. Я завжди був готовий відстібнути моїм друзям, які потребували трохи бабла. Я купував нам спиртне та їжу. Я почав купувати голубів. Люди поважають тебе, якщо у тебе хороші птахи. До того ж я спішив красти, щоб мати змогу купувати гарні речі. Я бачив, як всі поводитись зі мною, коли я з'являвся одягнений у гарну куртку і пуми. У мене був лижний костюм із жовтими окулярами, але я ніколи в житті не був на лижному схилі. Я не знав, як правильно пишеться той чортів Адідас, але я знав, які почуття це слово ворушить у мені.

Один хлопець із Ратленда навчив мене розкривати замки. Якщо в тебе є ключ, який підходить до замкової шпарини, ти просто граєшся з ключем, доки він не зношує циліндр, і ти можеш відкрити двері. Я був такий: «Трясця!» Друже, за деякими з цих дверей, які ми відкривали, було столове срібло, коштовності, зброя, пачки грошей. Ми були такі щасливі, що плакали й сміялися водночас. Ми не могли забрати все і відразу. З усім цим барахлом не підеш вулицею, тому ми просто набивали до тріску наші шкільні ранці краденим добром.

Одного дня мій друг Кертіс та я грабували будинок. Люди, які там жили, були вихідцями з Карибів, як і Кертіс. Я стояв там, у цьому темному, хоч око вийми, будинку, коли почув чиєсь: «Хто тут? Люба, це ти?» Я подумав, що це Кертіс дуркує, намагаючись мене злякати. Тож я відказав: «Я намагаюсь знайти гроші та рушницю. Пошукай сейф, добре?» «Що, люба?..» І тут я зрозумів, що то був не Кертіс. Це був мужик, який жив там і саме зараз лежав на дивані. Я кинувся до дверей. «Кертіс, тут пахне засадою. Умотуем отсюда, тута хтось є», – сказав я. Але Кертіс був перфекціоністом. Кертіс хотів замкнути двері, а не просто втекти. Я вибіг до чортової матері. Господар відчинив двері, ударив Кертіса по голові й вирубав його так, що той втратив свідомість. Я думав, що він помер. Тільки через рік я зустрів його знову. Він був живий, але його обличчя було розбите вщент, так сильно його побили. Ага, життя було паскудним до нас.

Поцупивши столове срібло або коштовності, ми прямували до Сала, до магазину на розі Ютіка і Стерлінг.

Я був молокососом, але вони знали мене по тому, що я приходив із старшими хлопцями. Мужики в магазині знали, що я прийшов із краденими коштовностями, але я розумів, що вони не можуть обдурити мене, бо я знав, що почім тоді. Я знав, чого хочу.

Іноді, опинившись на вулиці в полудень, ми бачили школу і заходили всередину. Ми просто йшли до ідальні, брали по таці, ставали в чергу й потім йшли їсти. Якщо нам траплялось побачити когось, кого ми хотіли пограбувати, себто когось, у кого на шиї був гарний ланцюжок, то ми, закінчивши з нашим обідом, відносили таці назад, прямували до дверей, хапали ланцюжок і вибігали зі школи. На вулицях ми завжди хотіли мати чепурний вигляд, тому що коли ти маленький чорний хлопчик у місті й маєш

брудний та неохайний вигляд, люди будуть зневажати тебе. Тож ми були милі та безпечні. У нас були шкільні ранці, маленькі дитячі окуляри й католицька шкільна уніформа – милі штаненята та білі сорочки.

Приблизно за рік я почав займатися грабуванням осель самотійно. Це було досить прибутково, але гасати вулицями й уривати щось дрібне було набагато цікавіше. Ти хапаєш коштовності якоїсь жіночки, а за тобою женуться копи, або, як ми їх називали, герої, які приходили на порятунок бідолашним леді. Це було більш ризиковано і приносило менше грошей, але ми любили полоскотати нерви. Зазвичай, щоб стати успішним злодюжкою, потрібно мати партнера. Іноді мені навіть не треба було нічого планувати, ти просто виходиш на вулицю, бачиш там когось, і ви йдете разом на промисел.

Інколи ти міг несподівано зрозуміти, що напорівся на конкурентів. Сідаєш в автобус, а там уже хтось чекає, щоб розпочати чистити кишені людям. Але ти можеш бути примітнішим. Це називалось «розбудити автобус». Автобус був млявим, доки ти не зайшов туди, але ось, коли ти в салоні, водій автобуса робить оголошення: «Леді та джентльмени, тут серед нас є молоді люди, які тільки-но зайшли в автобус. Приглядайте за вашими кишенями. Вони намагатимуться обікрасти вас». Отже, ти виходиш на наступній зупинці, але тихий кишеньковий злодій виходить і йде за тобою.

«Покидьок, ти розбудив автобус!» – кричить він тобі навздогін. І якщо то старший хлопець, то може почати бити тебе і забрати гроші чи коштовності, які ти назбирав.

Хлопці не любили займатися кишеньковими крадіжками зі мною, тому що я був не таким терплячим та вправним, як інші. Я ніколи не був послідовним та спокійним, типу: «Я збираюсь взяти цього негра, робитиму це і це». Мені набагато ліпше вдавалося засліплювати людей.

Будь-який сильний хлопець може когось засліпити. Але трюк був у тім, щоб бути підступнішим і перехитрити їх. Більшість людей думали: «Вони мене розкусили, піду звідси». Але тільки не я. Якась леді могла цілий день тримати руку на своєму гаманці, і ми спостерігали й спостерігали за нею, а вона все тримала руку в кишені. Ми ходили за нею, а потім кидали її, залишивши спостерігати за нею одного малого хлопчика. І тут вона на кілька секунд послаблювала свою оборону, відвернувшись на щось – ось тут він і брав її. А потім він зникав. І перш ніж йшли, ми чули задушевний крик: «А-А-А, мої гроші, мої гроші!» Це було божевільно. Але нам було пльовати.

Найпростішим було вирвати чийсь золотий ланцюжок. Я займався цим у метро. Я сідав біля вікна. Тоді можна було відкривати вікна в вагонах метро. Тож я опускав кілька вікон, і коли вагон зупинявся і нові пасажери заходили і сідали біля вікна, я схоплювався щойно потяг починав повільно розганятися і зривав по дорозі їхні ланцюжки. Вони верещали й дивились мені вслід, але не могли вискочити вслід за мною з поїзда. Я лагодив застібку й залишав ланцюжок на кілька днів у себе, він добре пасував мені і я ним хизувався, аж доки не продавав його, до того, як старші хлопці заберуть його в мене.

Попри те, що я почав здобувати статус, мені зовсім не вдавалося заводити стосунки з дівчатами. Вони мені подобались, але я зовсім не розумів, як сказати їм про це. Одного разу я дивився, як дівчата стрибали через скакалку, вони мені сподобались і я захотів пострибати з ними. Тож я почав

їх дражнити, і тут, просто на рівній дорозі ці п'ятикласниці стали лупцювати мене. Я валяв із ними дурня, але вони сприйняли все всерйоз і просто напали на мене зненацька. Я занадто пізно серйозно задумався навчитись давати здачі. На той момент, хто б не підійшов й не спробував би взяти верх наді мною – будь-хто вигравав. Я не хотів із ними битися.

Ні для моєї матері, ні для сестри не було секретом те, що я грабував і вів антисоціальний спосіб життя, щоб заробити нам грошей. Вони бачили мій гарний одяг, і я приносив їм їжу – піцу, бургер Кінг і МакДональдс. Моя мати знала, що нічим добрим я не займаюсь, але тоді вже пізно було мене перевчати. Я став дитиною вулиць. Вона думала, що я злочинець і що я погано закінчу. Певна річ, вона вже бачила таке раніше – дітей, як я, і що з того виходило. Я крав що завгодно і в кого завгодно. Для мене не було жодних перешкод.

Моя мама визнавала за краще жебракувати. Мене бентежило те, якою занадто чесною вона була. Вона завжди випрошувала гроші; просто вона такою вродилась. Я давав багато грошей сестрі на наше господарство, щоб вона допомагала мамі. Іноді я давав мамі сотню баксів, але вона не повертала їх мені. Вона зовсім мене не поважала. Я говорив: «Ма, ти винна мені трохи грошей». А вона просто відповідала: «Та ти мені життям зобов'язаний, малий. Не збираюсь тобі нічого повертати».

Великі діти з нашої округи знали, що я краду, тож вони відбирали в мене гроші, прикраси й мое взуття, а я боявся говорити про це мамі. Я просто не знав, що мені робити. Вони били мене і відбирали у мене голубів – вони знали, що всі ці знущання наді мною зійдуть їм з рук. Баркім не навчив мене битися. Він просто навчив мене одягатися в гарний одяг і мити дупу. Зазвичай, коли хтось кричав на мене на вулиці або гнався за мною, я просто кидав свої речі й тікав. Тож наді мною знову знущалися, але тепер я був більш примітним.

Я ставав старшим, і мені завжди хотілось бути в центрі уваги. Мені хотілось бути тим пацаном, який говорить всяку фігню типу: «Я тут найкрутіший на районі», «У мене найкращі пташки». Я хотів неодмінно бути тим вуличним пацаном, дотепно балакаючим бичком, але... я був для того занадто сором'язливий і незграбний. Якби я тільки спробував отак патякати, хтось неодмінно підходив до мене і бив мене по голові: «Стули пельку, нігер». Але я відчув смак того, як це купатися в променях уваги публіки, коли встраєв у свою першу вуличну бійку.

Одного дня я пішов в округу на Кроун-Хайтс і пограбував будинок зі старшим товаришем. Ми знайшли там 2200 доларів і він відстебнув мені з них 600. Я взяв їх і пішов до зоомагазину купити на сотню собі голубів. Їх запакували мені в коробку, і власник магазину допоміг мені дійти з ними до метро. Коли я вийшов із потяга, хтось із моєї округи допоміг мені дотягнути коробку до закинутого будинку, де я ховав своїх голубів. Але цей мій помічник пішов і розповів комусь із дітей нашого кварталу, що у мене є всі ці птахи. Отож хлопець на ім'я Гарі Флаверс і його друзі прийшли і почали мене обкрадати. Моя мама побачила, як вони вовтузяться з моїми птахами, і сказала мені. Я вибіг на вулицю і зіткнувся з ними віч-на-віч. Вони побачили, що я наближаюсь, і припинили хапати птахів, але Гарі продовжував тримати одного голуба під курткою. До того моменту навколо нас зібрався неабиякий натовп.

– Поверни мені мого птаха, – сказав я.

Гарі витягнув птаха з-під куртки.

– Хочеш цю пташку? Ти хочеш цю чортову пташку? – звернувся він до мене. І він просто скрутив птахові голову й жбурнув його в мене, так що кров із нього хлюпнула мені в обличчя та на сорочку.

– Бий його, Майку, – крикнув мені один із моїх друзів. – Не бійся, просто вдар його.

До того я завжди боявся битися з будь-ким. Але там, у нашому районі, був старший хлопець на ім'я Уайз – колишній боксер Поліцейської Атлетичної Ліги. Він, бувало, кутив із нами косяк і, одурівши, починав боксувати. Я спостерігав за ним, а він говорив: «Давай, йди сюди». Але я ніколи навіть не намагався вдарити його. Але я пам'ятав його стиль.

Тож я подумав: «До дідька лисого!» Мої друзі були шоковані. Я був без поняття, що роблю, але я завдав кілька навіжених ударів, один з яких досяг мети й Гарі впав. Уайз перескакував під час своїх поєдинків із тінню, то ж моя дурна дупа також, поклавши Гарі, почала стрибати. Просто мені здавалось, що це найправильніша річ, яку треба робити. Практично весь квартал стежив за моїм тріумфом. Усі почали кричати і аплодувати мені. Це було неймовірне почуття, попри те, що мое серце калатало, як навіжене.

«Дивись, нігер скаче», – засміявся один хлопець. Я намагався зробити виворіт Алі, але він мені не вдавався. Але почуття того, що мені вдалось постояти за себе, було надзвичайно приемним, як і те, що всі аплодували мені і давали п'янку. Думаю, під усією тою сором'язливістю, я завжди був запальним та цікавим хлопцем.

Я отримав геть новий рівень поваги на вулиці. Тепер, замість того, щоб питати мою маму: «А чи не вийде Майк із нами погуляти?», діти питали: «А можна Майк Тайсон піде з нами?» Інші пацани приводили своїх хлопців, щоб ті билися зі мною, і всі інші робили свої ставки на перможця. Тепер у мене з'явилося додаткове джерело доходу. До мене приїздили з інших районів міста. Я багато вигравав. І навіть коли перемога була не за мною, хлопці, що відбилися від мене, казали: «Чортяка! Тобі ж тільки одинадцять?» Ось так мене почали впізнавати в Брукліні. За мною водилась така репутація, що я готовий битися з будь-ким – дорослим чи малим. Але ми не дотримувалися на вулиці правил Маркіза Квінсберрі. Якщо ти надер комусь дупу, це ще не означає, що все скінчено. Раз йому не вдалось побороти тебе в бійці, він міг відшукати інший шлях: інколи він приходив із друзями, і вони били мене разом кийками.

Я почав потроху мстити за побої, нанесені мені хуліганами. Припустимо, я йшов із друзями і бачив одного з тих хлопців, що побили мене і знущались наді мною кілька років тому. Він міг, наприклад, зайти до магазину за покупками, а я витягав його за дупу звідти і починав лупцювати. Я навіть не пояснював своїм друзям, чому ми це робимо, я просто казав: «Ненавиджу отого мудака», і вони підхоплювалися до нього, рвали на ньому одяг і били того сраного покидька. Той хлопець, що забрав і викинув мої окуляри? Я

побив його на вулиці, як драну собаку, за те, що він принизив мене. Може він і забув про той випадок, але я – ніколи.

Разом із цією нововіднайденою впевненістю в моїй здатності постояти за себе зростала й моя злочинна натура. Я ставав усе нахабнішим. Я навіть почав красти в моєму власному районі. Мені здавалось, що так чинять усі. Я геть не розумів правил вулиці. Я думав, що все навколо було моєю чесною здобиччю, адже я сам точно був таким для інших. Я гадки не мав, що там були люди, з якими краще не зв'язуватися.

Я жив у багатоквартирному будинку і грабував усіх, хто жив у моєму домі. Вони так ніколи й не дізнались, хто був злодієм. Деякі з цих людей були друзями моєї матері. Вони обмінювали на готівку свої чеки на соцдопомогу і купували собі спиртне, а потім йшли в гості до моєї мами, щоб випити і трохи розважитись. Я ж ішов до своєї кімнати і виходив через пожежний вихід, щоб вдертися в їхні квартири і винести все, що знаходив. Потім та леді піднімалась до себе нагору і, розуміючи, що сталось, бігла назад до нас із криками: «Лорна, Лорна, вони забрали все. Вони забрали навіть дитячу їжу! Усе! Усе забрали!»

Коли гості розходились, мама йшла до моєї кімнати.

– Я знаю, що ти дещо наробив. А ну, зізнавайся, хлопче! Що ти вчинив?

Я ж відповідав на це:

– То був не я, мамо. Подивись навколо.

Я брав їжу та речі і залишав їх на даху, щоб забрати їх пізніше разом із моїми друзями.

– Як я міг щось таке скоїти? Я був ось у цій кімнаті й нікуди не виходив.

– Що ж, як то зробив не ти, то ти однаково знаєш, хто міг це зробити, злодюжко, – кричала моя мати. – Та ти просто злодій. Я ніколи нічого в моєму житті не вкрала. Я не знаю, у кого ти такий злодюга вродився.

О Боже! Можете собі уявити чути таке лайно від власної матері? Моя сім'я полишила будь-які сподівання щодо мене, геть усі. Вони думали, що моє життя буде життям злочинця. Ніхто ніколи в моїй сім'ї не коїв нічого подібного. Моя сестра постійно говорила мені: «Знаєш, яка птаха не літає? Арештант! Арештант у клітці не літає!»

Якось раз ми були з мамою в гостях у її подруги Ваї. Чоловік Ваї був одним із тих хвалькуватих багатих хлопців. Він заснув, а я дістав із його кишені гаманець і взяв гроші. Прокинувшись, він сильно побив Ваю, думаючи, що то вона взяла гроші. Усі в окрузі почали ненавидіти мене до глибини душі. А якщо хтось мене й не ненавидів, то вже точно заздрив мені. Навіть гравці. У мене були залізні нерви.

Це було неймовірно. Мене зовсім не хвилювало, коли, схопивши чийсь ланцюжок, я тягнув його хазяїна сходами так, що його голова стрибала мов м'яч: «Бум... бум... бум...» А мені що до того? Нічогісінько – мені треба той ланцюжок. Я нічого не знав про співчуття. Та й із чого б мені про це

знати? Ніхто й ніколи не проявляв жодного співчуття до мене. Єдиний раз, коли я відчував співпереживання – це коли хтось застрелив чи підрізав мого друга. От тоді мені було сумно.

Але, чорт забирай, однаково ти це робиш. Ти думаєш, що тебе-то не вб'ють. Це може статися з будь-ким іншим, але не з тобою. Я просто не міг зупинитися. Я знав, що мене можуть вбити, але мені було байдуже. Однаково, думав я, мені не дожити до шістнадцяти, тож чого паритись? Мій брат Родні нещодавно сказав комусь, що вважав мене найсміливішим хлопцем з усіх, кого він знає. Але сам я не вважав себе сміливцем. У мене були хоробрі друзі, які ладні були лізти в перестрілку за свої кошовності, годинники чи мотоцикли. Вони не здавались, коли на них нападали. Ці хлопці користувалися найбільшою повагою в окрузі. Не знаю, чи був я сміливим, але я точно мав приклади того, що можна назвати хоробрістю. Мені завжди здавалося, що я швидше божевільний, ніж сміливий. Я стріляв у людей посеред вулиці тоді, як моя мати виглядала з вікна. Я був безмозгим малим. Може, то й була, на думку Родні, сміливість, але, як на мене, це було від нестачі мізків. Я був екстремістом. Але всі, кого я знав у тому своєму житті, були саме такими. Навіть хлопці, які працювали, займалися на стороні криміналом. Вони продавали наркотики або грабували. То було схоже на світ кіборгів, де копи були поганими хлопцями, а грабіжники та шахраї – хорошими. І як ти нікому не шкодив, ніхто просто не сприймав тебе всерйоз. Ти б просто став в їх очах пустим місцем. Але якщо ти чинив зло, то з тобою все було добре. Тебе хтось зачепив – вони прийдуть захищати тебе. Вони знали, що ти один із них. Я був такий крутий, що всі ці хитрі, скалозуби відморозки знали мое ім'я.

А ПОТІМ УСЕ ПІШЛО ШКЕРЕВЕРТЬ. Я СТАВ ЗАЧАСТО ЗУСТРІЧАТИСЬ із поліцією. Отримати кулю в Браунсвілі було справою випадку. Ти міг сидіти в провулку за картами, а якісь хлопці просто могли пробігти поруч, перестріляючись з іншою бандою. Ти ніколи не знав, коли це все лайно може дістатися до тебе. Або ж іноді гангстери могли проїхати повз на мотоциклах і... бум! бум! – вони поцілили в тебе. Ми знали, де проводить час кожна з банд і просто не ходили в деякі місця.

Але це зовсім інша справа, коли в тебе починають стріляти копи. Одного разу ми йшли повз ювелірний магазин на Амбой-стріт і помітили, що хазяїн магазину несе якусь коробку. Я схопив коробку, і ми побігли. Тільки но ми наблизились до нашого кварталу, як зачули вереск автомобільних шин – з машини вискочили кілька поліціантів і ...бах! бах! бах! – вони почали стріляти в нас з-під прикриття. Я побіг чимдуж до покинутої будівлі, де ми зазвичай тусувалися, і зрозумів, що погоня позаду. Я знав цю будівлю як свої п'ять пальців. Я знав, як пролізти через стіни, піднятися на дах або залізти у дірку і опинитися в кроквах над стелею. Тож я так і зробив. Я заліз під стелю, і, виглянувши в дірку, побачив, що внизу хтось ходить.

Я побачив, як копи заходять до будинку. Вони почали ходити, тримаючи зброю наготові, а один із них пішов просто в дірку в підлозі.

«Срань господня, ці чортові дітлахи лоскочуть мені яйця, примушуючи заходити в цю будівлю, – сказав він. – Я повбиваю цих чортових шибздикив». Я слухав балачки цих білих копів і тихо сам собі сміявся.

Будівля була занадто крихкою, щоб копи могли піднятися на наступний поверх і протрухлими сходами. Але був шанс, що вони підведуть очі нагору і побачать, як я ховаюсь у кроквах, і тоді вони вже напевно підстрелять мою дупу. Я подумав було стрибнути на сусідній дах, тому що то був мій будинок, але йшлося про стрибок у десять футів.

Тож я піднявся на дах, а мій друг, який жив у моєму будинку, виліз на свій дах. Я стояв на колінах, бо, підведись я на повен зріст і копи, які були зовні, помітили б мене, мій друг тим часом розповідав мені в деталях усе, що відбувалось навколо.

«Просто розслабся, Майку. Вони вийшли з будівлі. Але вони все ще шукають тебе. Там внизу купа поліційних машин», – повідомив він.

Я чекав на тому даху, здавалося, цілу вічність. «Майку, вони спустилися. Вони вниз», – сказав нарешті мій друг.

Тож я спустився вниз, але вирішив ще трохи зачекати всередині. Мої друзі оглядали квартал, перевіряючи, чи не ховаються там копи. «Почекай ще трохи, Майку», – сказав мій друг. Нарешті він сказав мені, що я можу вийти. Мені пощастило вибратися з цієї ситуації. У коробці з коштовностями, яку ми вкрали, були всі ці дорогі годинники, медальйони, браслети, діаманти та рубіни. Цілих два тижні ми витратили на те, щоб порозпродувати все те лайно. Нам доводилося продавати частину в одному місці, а з іншою їхати в протилежну частину міста.

Зважаючи на те, скільки всілякого розбою я накоїв, досить смішним було те, що вперше мене арештували за вкрадену кредитку. Мені було тоді десять. Ясна річ, я був занадто малим, щоб мати власну кредитну картку, то ж мені доводилося брати з собою до магазину старшого хлопця і говорити йому, що купити для мене, дозволяючи натомість взяти щось і йому. А потім ми продавали картку іншому старшому хлопцеві.

Але одного разу ми пішли до місцевого магазину на Бельмонт-Авеню і спробували скористатися картою там. Ми були чепурно одягненими, але зовсім, ясна річ, не здавалися на той вік, коли люди заводять кредитки. Ми набрали собі одягу та кросівок і принесли їх на касу, простягнувши картку касиру. Вона перепросила нас на секунду і зробила дзвінок. А далі – вона розрізала навпіл нашу картку і тієї самої миті увірвалися копи й арештували нас.

Вони відвезли мене до місцевої дільниці. У моєї матері не було телефону, тому вони забрали її і відвезли до відділку. Вона увійшла, голосно волаючи на мене, і відразу ж взялась лупцювати мене. На час, коли мені виповнилось дванадцять, такий сценарій став звичним явищем. Щоразу мені доводилось іти після цих арештів до суду, але вони ніколи не закінчувалися для мене ув'язненням через мое неповноліття.

Я терпіти не міг, коли мама приходила до відділку і била мене. Після цього вона напивалася зі своїми друзями і розказувала їм, як вона вибила з мене все лайно. Я ж згортався калачиком у коридорі, намагаючись знайти там прихисток, та вона однаково знаходила мене і продовжувала. Це був дуже болісний досвід для мене. Навіть і сьогодні, коли я дивлюсь у куток будь-

якої з моїх кімнат, мені доводиться відводити погляд, бо він нагадує мені всі ті побої моєї матері. Я згортався калачиком, намагаючись захистити себе, але вона однаково нападала на мене. Вона абсолютно не стидалася бити мене в продуктовому магазині, на вулиці, на очах у моїх однокласників чи в залі суду. Поліції, звичайно, було байдуже. Одного разу, вони саме мали написати рапорт на мене, але тут увірвалася моя мама і побила мене так жорстко, що вони навіть відклали в бік той рапорт.

Іноді вона навіть била мене, коли я мав рацію. Якось мені було одинадцять і я грав у кості на розі вулиці. Я грав проти хлопця, якому було приблизно вісімнадцять років. Того дня у мене була щаслива рука і мої друзі ставили на те, що мої номери переможуть. Я поставив 200 доларів, але я викинув виграшні номери цілих шість разів поспіль. Я виграв у нього 600 доларів.

– Кидай ще раз. Кидай на мій годинник, – сказав він.

Бум... я викинув 4-5-6.

– Кінець з цією грою, – сказав я. – Давай мені годинника.

– Зрештою я тобі нічого не дам, – сказав він і спробував вихопити у мене виграні гроші. Я почав його бити. Я вдарив його каменем, і ми почали свару. Дехто з маминих друзів помітив переполох і побіг до нас додому.

– Там твій син вовтузиться дорослого чоловіка, – сказав один із них.

Моя мама вихором увірвалася в бійку. Усі інші дорослі чоловіки навколо дозволили нам битися, бо хотіли отримати свої гроші. Якщо не заплатить цей хлопець, то й усі решта залишать свої гроші при собі. Я був у самому розпалі бійки, коли на мене стрибнула моя мати, схопила мене за руки, і, ударивши, кинула додолу.

– Ти чого б'єш цього чоловіка? – крикнула вона. – Що ти йому зробив? Мені дуже шкода, сер – кинула вона йому.

– Він намагався відбити в мене свої гроші, – заперечив я.

Моя мати взяла мої гроші, віддала їх чоловікові і вдарила мене по обличчю.

– Мені дуже шкода, сер, – сказала вона йому.

– Я вб'ю тебе, покидьок, – закричав я, коли вона відтягнула мене в сторону. Я заслужив кожного прочухана, якого отримав. Однак, я просто хотів бути одним із тих крутих дітей, отих дітей вулиці, на яких були гарні прикраси, а в їхніх кишенях – гроші, хотів бути і як ті старші п'ятнадцятирічні діти, в яких уже були подружки. Може дівчатами я в тому віці й не дуже цікавився, але мені подобалось носити класний одяг і привертати до себе всю увагу.

Моя мати тоді зовсім махнула на мене рукою. Її добре знали в нашій окрузі, вона вміла красномовно говорити, коли їй то було потрібно. Інші всі її діти навчилися добре ладнати з людьми, але я був винятком. Я був єдиним, хто не вмів читати і писати. Я ніяк не міг втовкти то собі в голову.

«Чому ти не можеш цього навчитися? – запитувала вона мене. – Та що з тобою таке?» Мабуть, вона вирішила, що я відсталий. Вона водила мене по всіх цих місцях на Лі-авеню, де я бував раніше немовлям, і там мені доводилось проходити психологічні експертизи. Будучи дитиною, я розмовляв вголос сам із собою... Це не було чимось нормальним у 70-х роках.

Щойно я потрапив до рук ювенальної системи, мені довелось піти за рішенням суду в спеціальну школу для важких підлітків. Спеціальна школа була схожа на в'язницю. Вони тримали нас під замком доти, доки тривали заняття. Вони збирали всіх антисоціальних дітей і довбаних психів. Ми мали робити все, що нам скажуть, але я однаково вставав і бився з народом, плював іншим межи очі. Вони давали нам жетони, з допомогою яких ми добирались до школи й назад, а я відбирав ці жетони в дітей і грав з ними в азартні ігри. Я міг навіть пограбувати когось зі своїх вчителів і прийти наступного дня в одязі, який купив на вкрадені гроші. Я робив багато поганих речей.

Вони сказали, що я гіперактивний, і почали давати мені Торазин. Оминувши Ріталін, вони прописали мені відразу могутній Т; оце саме його давали маленьким чорним сволотним поганцям у 70-х роках. Торазин був помилкою. Я сидів і витріщав очі на щось, але не міг поворухнутися, взагалі не міг нічого зробити. Усе було круто; я все чув, але водночас я був наче у відключці, був просто ніби зомбі. Я не просив їжі, вони просто приносили їжу в потрібний час. Мене запитували: «Тобі потрібно в туалет?» І лиш тоді я відповідав: «О, так, треба». Я навіть не розумів, коли мені треба йти в туалет.

Щойно я проковтнув це лайно, вони відрядили мене зі школи додому. Я сидів вдома і дивився «Рокі та його друзі». Моя мати думала, що з її дитиною щось не так, але я був просто поганою дитиною. Вони поставили мені неправильний діагноз, можливо, трохи зіпсували мене, але я ніколи не приймав близько до серця, коли люди ставили мені неправильний діагноз. Я завжди думав, що зі мною відбувається щось погане з моєї власної вини.

Окрім зомбі та божевільних, у спеціальні школи відправляли також злочинців. Тепер усі маленькі злочинці з різних районів міста мали нагоду познайомитися один з одним. Ми ходили на промисел на Таймс-Сквер і зустрічали там хлопців із нашої школи – усі вони були одягнені в дублянки з овчини і модні шмотки, у них були гроші в кишенях, і всі вони займались тим самим, що й ми. Одного разу 1977 року я просто тусувався на Таймс-Сквер, коли побачив хлопців із мого старого району в Бед-Стаі. Ми розмовляли, а наступної миті я помітив, як один із них схопив сумочку повіі. Вона розлютилася і хлюпнула мені в обличчя чашку гарячої кави. До нас стали наближатися поліціянти, і ми з моім другом Бубом кинулись навтьоки. Ми забігли до театру для дорослих, щоб сховатися, але відразу за нами вскочили і копи з тією повією.

– Це вони, – вона вказала на нас із Бубом.

– Я? Я ні фіга не зробив, – запротестував я, але копи провели нас до виходу і запакували на задне сидіння машини.

Проте ця божевільна жінка на цьому не спинилася. Вона просунула руку в задне вікно і роздряпала мені обличчя своїми довгими розпусними нігтями.

Вони відвезли нас до поліцейського відділку в центрі міста. Від'їжджаючи з Таймс-сквер, я бачив моїх друзів із Бед-Стай, тих самих, що наробили весь цей переполох. Вони спостерігали за нами з вулиці. Мене багато разів заарештовували, тож я вже звик до таких порядків. Але цього разу вони переглянули всі записи про мої попередні затримання і виявилось, що в мене їх забагато. З цієї причини мене відправили просто до Споффорду.

Споффорд був центром утримання неповнолітніх злочинців, розташованим у районі Хантс-Пойнт у Бронксі. Мені доводилося чути жахливі історії про Споффорд – одні ув'язненні били там інших, а ще над усіма знущався персонал – тож я не надто зрадив моїй поїздки туди. Мені видали якийсь одяг, дали окрему камеру, і я ліг спати. Вранці мене охопив жах. Я поняття не мав, що відбуватиметься в цьому місці. Але спустившись на сніданок до їдальні, я опинився ніби на зустрічі випускників. Я одразу ж побачив свого друга Кертиса, того самого хлопця, з яким я пограбував будинок і якого побив господар. Потім я став помічати й інших своїх старих знайомих.

«Охолонь, – сказав я собі. – Усі твої хлопці тут».

Після того першого разу я їздив до Споффорду і назад наче не було нічого. Споффорд став просто ще однією точкою для тусовок. Під час одного з моїх візитів туди нас усіх привели до актові зали, де ми сіли дивитися фільм «Великий» про Мухаммеда Алі. Коли він скінчився, ми всі зааплодували і були шоковані, коли на сцену раптом вийшов сам Алі власною персоною! У житті він був ще більшим. Йому навіть не треба було нічого говорити: щойно він вийшов із-за лаштунків, я подумав, що хочу бути таким самим, як цей мужик. Він говорив із нами, і це було надихаюче. Я поняття не мав, що роблю зі своїм життям, але знав, що хочу бути схожим на нього. Цікаво, але тепер люди не використовують таких слів. Коли вони дивляться величний бій, то кажуть: «Я хочу бути боксером». Ніхто не каже: «Я хочу бути схожим на нього». Таких, як Алі, небагато. Саме тоді я вирішив, що хочу бути видатним. Я не знав нічого про те, що я маю робити, але я вирішив, що хочу, щоб люди дивилися на мене так само, як я дивився на Алі.

Не зрозумійте мене неправильно. Не те, щоб я вийшов із Споффорда і зробив крутий поворот у своєму житті. Я все ще був маленьким вуличним пацюком. Мое становище вдома погіршувалося. Після всіх цих арештів, спецшкіл і ліків моя мати втратила будь-яку надію на мене. Утім, вона ніколи особливо в мене й не вірила, починаючи із самого мого дитинства. Я лише знаю, що хтось із тих лікарів, якийсь мудака-расист, той, що сказав моїй мамі, ніби я зіпсований та розумово відсталий, украв віру моєї матері водночас та назавжди. Вони вкрали у мене всю любов та безпеку, які могли ще в мене бути.

Я ніколи не бачив, щоб моя мати раділа за мене або пишалася тим, що я роблю. У мене ніколи не було можливості говорити з нею та дізнатися про неї більше. Це жодним чином не вплинуло на мене у професійному плані, але це знищило мої емоції та психіку. Бувало, що я гуляв зі своїми друзями й бачив, як їхні матері їх цілують. У мене цього ніколи не було. Ви могли б подумати, що якщо вона дозволяла мені спати з нею в ліжку до 15 років, то, певно, вона мене любила, але правда в тім, що вона просто була постійно п'яною.

Оскільки я тепер перебував у виправній системі, влада вирішила направити мене до спеціального виправного закладу. Вони збирали купу дітей пригнічених, ображених, поганих та психічно хворих і кидали їх разом до закладу, де уряд платив людям, щоб вони дивились за нами. Усе це було дурною аферою. Мене ніколи не вистачало більше як на два дні. Я просто тікав звідти. Одного разу я був у дитячому будинку в Брентвуді на Лонг-Айленді й зателефонував додому, поскаржитися мамі, що у мене там немає маріхуани, і вона змусила Родні купити її і привезти мені. Вона завжди була посередником у цій справі.

Врешті-решт мене направили до Маунт-Лоретто – виправний заклад на Стейтен-Айленді, але мене вже ніщо не могло змінити. Тепер я обчищав кишені пасажирів на паромі Стейтен-Айленда. Проте річ у тім, що ти ніколи не знаєш, до чієї кишені заліз. Інколи це може бути кишеня неправильного хлопця, якогось мерзенного шибздика, і він захоче повернути свої гроші. Такий типчик просто починає бити всіх не розбираючи.

– Хто взяв мої чортові гроші?! – заволав він.

Він став кидатися на всіх навколо, і всі, хто був на паромі, мали кинутися на цього навіженого. Його обікрав мій друг, і він штовхнув надрав йому дупу просто так, не знаючи, що той і є злочинцем. Вийшовши з човна, ми сміялися, бо гроші залишились у нас. Навіть мій друг сміявся через сльози, не зважаючи на те, що йому все ще було боляче. Цей чоловік точно викинув би нас за борт, якби лише дізнався, хто усьому провиною. Зараз мені страшно навіть подумати про те, яким життям я тоді жив. О Боже, він би просто вбив нас, він був просто диявольськи розлюченим.

На початку 1978 року мене випустили з колонії для неповнолітніх на Стейтен-Айленді, і я повернувся до Браунсвіу. Я постійно чув, що багато моїх друзів були вбиті через такі безглузді речі, як коштовності або пара сотень доларів. Я трохи хвилювався, але ніколи не переставав грабувати й красти. Я спостерігав за хлопцями, на яких колись рівнявся, старшими хлопцями, «кар'єра» яких складалась у мене на очах – крім зростання, я бачив і всі виямки на їхньому шляху. Наприклад, я бачив, як їх безжально били, тому що вони постійно грабували людей. Але їх це однаково не зупиняло – кримінал був у їхній крові.

Наша округа ставала все більше і більше лиховісною – мене ненавиділи тепер майже всі. Мені було лишень одинадцять років, але інколи я міг просто собі йти районом у власних справах, а господар будинку чи магазину, повз який я проходив, побачивши мене, піднімав камінь або щось інше і кидав у мене.

«Чортів маленький злодійкуватий шибздик!», – кричали вони.

Вони бачили як я, одягнений у всі мої модні шмотки, йду повз і одразу точно знали, що я той нігер, який краде у них. Одного разу я йшов повз якусь будівлю і зупинився поговорити з другом, як тут вийшов чолов'яга на ім'я Нікі зі своєю рушницею та другом, що тримав у руках пістолет. Його друг витягнув пістолет, а Нікі приклав рушницю до мого пенісу.

«Отже, так, маленький нігер, слухай сюди. Якщо я почую, що ти знову був на тому грюбаному даху, то тебе виібу. А як я побачу тебе знову тут на райончику, то відстрелю тобі яйка», – сказав він.

Я поняття зеленого не мав, хто такий цей чувак, але він точно знав, хто я. Можете собі уявити, що я був при звичаївся до того, що люди отак до мене підходять?

За кілька місяців до мого тринадцятиріччя мене знову арештували за привласнення чужого майна. Вони обнищпорили всі місця в Нью-Йорку, щоб затримати мене. Не знаю я, які наукові діагностичні тести вони використовували, але цього разу вони вирішили направити мене в Трайонську школу для хлопчиків, що була центром для неповнолітніх правопорушників у північній частині штату Нью-Йорк, приблизно за годину їзди на північний захід від Олбані.

Моя мати була щаслива, що я їду на північ штату. Тоді вже безліч дорослих чоловіків приходили до нашого дому, розшукуючи мене.

– Твій брат – брудний шибздик. Я вб'ю твого брата, – казали вони моїй сестрі.

– Він лише дитина, – відказувала вона. – Він же не забрав у тебе жінку або щось інше в такому роді.

Уявіть собі, що дорослі чоловіки приходять до вас додому, розшукуючи вас, а вам лишень дванадцять. Ну хіба це не лайно? Хіба можна звинувачувати мою матір за те, що вона втратила будь-яку віру в мене?

2

ТОЙ ФАКТ, ЩО МЕНЕ НАПРАВИЛИ ДО ВИПРАВНОЇ КОЛОНІЇ НА ПІВНОЧІ ШТАТУ БУВ ГЕТЬ не добрим. Тепер я опинився з дорослими хлопцями. Вони були жорсткішими, ніж хлопці з Споффорда. Але Трайон був непоганим місцем. Там було багато котеджів, і можна було гуляти на вулиці, грати в баскетбол та ходити до спортзалу. Але я одразу ж потрапив у біду. Увесь час я був у дурному настрої. Я поводився дуже погано. Я був конфліктним і давав усім і кожному знати, що я з Брукліна і не збираюся знатися з усіляким лайном.

Того разу я йшов на один із моїх уроків, коли повз мене у холі пройшов той пацан. Він тримав себе так круто, наче був кілером, а коли проходив повз мене, то, побачивши, що я тримаю в руках шапку, почав на ходу виривати її в мене з рук. Я не знав, хто він, але він не поважав мене. Цілих сорок п'ять хвилин наступного уроку я сидів у класі й метикував, як я збираюсь убити того хлопця за те, що він смикав мою шапку. Коли заняття закінчилось, я вийшов із класу і побачив у дверях його з друзями.

«Оце він, той, кого ти шукаєш, Майку», – подумав я. Я підійшов до нього – він стояв заклавши руки в кишені і дивився на мене так, наче йому не було жодних турбот у цілому світі, наче я забув, що він смикав сорок п'ять хвилин назад мою шапку. Побачивши таке, я з усією люттю накинувся на нього.

Вони надягли на мене наручники і направили до Елмвуда, який був закритою колонією для невинуватих дітей. Елмвуд був моторошним. Там були великі круті мужлани – службовці. Щоразу, як мені доводилось там когось бачити, вони йшли в наручниках у супроводі двох тюремників.

У вихідні всі діти з Елмвуда, які заробили хороші оцінки, виїжджали на кілька годин, а потім поверталися з набряклыми носами, пощербленими зубами, розбитими ротами та забитими ребрами – усі вони були на взводі. Я думав собі, що то наслідки побоїв від тюремників, адже тоді ніхто не розказував про такі випадки в Департаменті охорони здоров'я або соціальній службі. Проте чим більше я розмовляв із цими побитими хлопцями, тим більше розумів, що вони щасливі.

«Да, чувак, так його! Ми його майже поклали!» – сміялись вони. Я поняття не мав, про що вони говорять, але потім вони мені все розповіли. Вони боксували з містером Стюартом, одним із вихователів. Боббі Стюарт був міцним ірландським хлопцем, вагою близько 170 фунтів, колишнім професійним боксером. Він був чемпіоном країни серед аматорів. Коли я був у холі, працівники колонії сказали мені, що тут є колишній боксер, який навчає дітей боксу. Працівники, які розповідали мені про нього, були дуже добрі до мене, і я хотів зустрітись з ним, тому що думав, що він теж буде добрим до мене.

Одного разу вночі я був у своїй кімнаті, коли пролунав гучний, лячний гуркіт у двері. Я відкрив їх і побачив містера Стюарта.

– Гей, придурок, я чув, що ти хочеш поговорити зі мною, – прогуркотів він.

– Я хочу бути бійцем, – сказав я.

– Як і всі інші хлопці. Але їм не вистачає внутрішнього стрижня постійно працювати, щоб бути бійцем, – сказав він. – Можливо, якщо ти прийдеш до тям і перестанеш вести себе як придурок, продемонструвавши хоч трохи поваги, я буду працювати з тобою.

Тож я справді почав докладати зусиль, щоб взяти себе в руки. Я думаю, що я найдурніший хлопець у світі, коли справа доходить до схоластики, але я отримав свою зірку пошани і говорив «так, сер» та «ні, мем» усім, ставши просто зразковим громадянином, так сильно я хотів битися зі Стюартом. Це забрало у мене цілий місяць, але врешті-решт я заробив достатньо кредитів, щоб піти. Усі інші діти прийшли подивитися, чи зможу я надерти йому дупу. Я був абсолютно впевнений, що знищу його і що всі будуть стелитися мені під ноги.

Я відразу ж почав молотити руками і наносити йому купу ударів, а він натомість просто прикривався. Я б'ю його з кулака і лупцюю по-всякому, а він раптово прослизав повз мене і періщить мене просто в живіт. «Бух... Уффффф... Уффффф...». Я виблював усе, що з'їв за останні два роки. Що це була за чортівня? Я замислився. Я тоді не знав нічого про бокс. Тепер я знаю, що якщо тебе б'ють у живіт, то ти просто втрадиш дихання на пару секунд, але воно швидко відновиться. Тоді я цього ще не знав. Я справді думав, що ніколи більше не зможу дихати й помру. Я відчайдушно намагався вдихнути, але все, що я міг зробити, це блювати ще і ще. Це було просто неймовірно жаклива чортівня.

- Вставай і провалюй, - гаркнув він.

Після того, як усі пішли, я підійшов до нього дуже присоромленим.

- Вибачте, сер, а ви не могли б навчити мене цьому? - запитав я. - Я подумав, що коли повернусь до Браунсвіля, зможу вдарити якогось шибздика в живіт, і той впаде, а я зможу залізти до нього в кишені.

Ось де тоді були мої думки. Мабуть, він побачив у мені щось таке, що йому сподобалося, тому що після нашого другого сеансу він сказав мені: «То ти справді хочеш цим займатися?»

Тож ми почали регулярно тренуватися. А після наших тренувань я повертався до своєї кімнати і всю ніч боксував зі своєю тінню. Я ставав усе кращим. Тоді я цього ще не знав, але під час одного з наших спарингів я вдарив Боббі джебом і зламав йому ніс, мало не збивши його з ніг. Наступного тижня він взяв відгул, щоб мати змогу вичухатися вдома.

Після декількох місяців тренувань я зателефонував мамі і попросив Боббі поговорити з нею по телефону. «Скажи їй, скажи їй», - просив я. Я хотів, щоб він сказав їй, який із мене вийшов хороший учень. Я просто хотів, щоб вона знала, що я на щось здатен. Я подумав, що вона могла б мені повірити, якби їй це сказала біла людина. Але вона просто відповіла йому, що їй важко повірити в те, що я змінився. Вона просто вважала мене невиправним.

Незабаром після цього Боббі прийшов до мене з ідеєю.

- Я хочу повести тебе до цього легендарного тренера з боксу Каса Д'Амато. Він може підняти тебе на наступний рівень.

- Про що ви, в біса, говорите? - запитав я. Тоді я не довіряв нікому, крім Боббі Стюарта. А тепер він збирався передати мене комусь іншому?

- Просто довірся цій людині, - сказав він мені.

І ось одного разу в березні 1980 року ми з Боббі поїхали на вихідні до Кетскілла, штат Нью-Йорк. Каса тренував у переобладнаному на тренажерний зал конференц-залі, розташованому над міським поліцейським відділком. Тут не було вікон і світло забезпечували кілька старомодних ламп. Я помітив на стінах плакати і вирізки з газет із фотографіями деяких місцевих хлопців, які досягли успіхів.

Кас виглядав саме так, як ви уявляєте собі крутого тренера з боксу. Він був невисокого зросту, повний, з лисою головою, і по ньому відразу було видно, що він сильний. Він навіть розмовляв жорстко, увесь його вигляд був сама серйозність - жоден м'яз на його обличчі не видавав навіть тіні посмішки.

«Здрастуйте, я Кас», - представився він. Він говорив із сильним бронкським акцентом. Він був із молодим тренером на ім'я Тедді Атлас.

Ми з Боббі вийшли на ринг і почали спаринг. Я розпочав бій сильно, по-справжньому заганняючи Боббі. Зазвичай ми робили по три раунди, але

всередині другого раунду Боббі вдарив мене кілька разів правою і в мене з носа потекла юшка. Мені було насправді не боляче, але кров була по всьому моему обличчю.

– Досить, – сказав Атлас.

– Але, сер, будь ласка, дозвольте мені закінчити цей раунд і зробити ще один. Ми так завше робимо, – благав я.

Я хотів вразити Каса. Думаю, мені це вдалося. Коли ми зійшли з рингу, першими словами Каса до Боббі було: «Це чемпіон світу в надважкій вазі».

Відразу після цього спарингу ми вирушили обідати до Каса додому. Він жив у великому білому вікторіанському будинку на десяти акрах землі. З ганку було видно річку Гудзон. Поруч із будинком росли високі клени і розлогі кущі троянд. Я ніколи в житті не бачив такого будинку.

Ми сіли поговорити, і Кас сказав мені, що не може повірити, що мені лише тринадцять років. А потім він змалював мені, яким бачить мое майбутнє. Він спостерігав за нашим спарингом лише шість хвилин, але він сказав це з такою впевненістю, ніби то був загальновідомий факт:

«Ти виглядав чудово. Ти неперевершений боець». Один комплімент наздоганяв інший. «Якщо ти мене послухаєш, я можу зробити з тебе наймолодшого чемпіона у важкій вазі всіх часів».

Чорт забирай, як він міг обіцяти щось таке? Я думав, що він збоченець. Там, звідки я родом, люди говорять подібні речі тоді, коли вони хочуть скористатись з тебе. Я просто не знав, що й казати. Мені ніколи раніше не доводилось чути, щоб хтось говорив про мене добре. Я хотів залишитися поруч із цим старим, тому що мені подобалося те, які почуття він у мені будив. Пізніше я зрозумів, що це була психологія Каса. Ви даєте трохи сили слабкій людині, і вона стає залежною.

На зворотному шляху до Трайона я був дуже схвилюваний. Я сидів із букетом троянд Каса на колінах. Я раніше ніколи не бачив троянд наживо, хіба лише по телевізору, але мені дуже хотілось трохи собі, адже вони виглядали так вишукано. Мені хотілось взяти з собою щось хороше, тож я запитав Каса, чи можна мені трохи троянд. Наповнений запахом троянд і словами Каса, які все ще дзвеніли мені у вухах, я почував себе щасливим ніби змінився весь мій світ. Саме тієї миті я зрозумів, що з мене будуть люди.

– Я думаю, ти йому подобаєшся, – сказав Боббі. – Якщо не будеш поводитись як придурок і мудак, то все буде добре. Можна сказати, що Боббі був радий за мене.

Я повернувся до своєї кімнати і поставив троянди у воду. Кас дав мені подивитися величезну енциклопедію боксу, і я не спав ніч, доки не прочитав усю книгу. Я читав про Бенні Леонарда, Гаррі Гребі та Джека Джонсона. Я просто повівся на цьому всьому. Я хотів бути схожим на цих хлопців; вони виглядали так, ніби для них не було жодних правил. Так, вони багато працювали, але у вільний час просто байдикували, а люди приходили до них, як до богів.

Я почав ходити на тренування до Каса кожні вихідні. Я тренувався з Тедді у спортзалі, а потім залишався ночувати у Каса. У будинку Каса та його партнерки, милої української леді на ім'я Камілла Евальд, були й інші хлопці, що прагнули стати бійцями. Першого разу, коли я опинився в будинку, я вкрав гроші з гаманця Тедді. Гей, ви ж розумієте, що від цього лайна не просто позбутися лише тому, що у вас наче все стало гаразд? Мені потрібно було дістати грошей на траву. Я чув, як Тедді говорив Касу: «Це має бути він».

- Це не він, - відповідав йому Кас.

Я був у захваті від боксу, але після того, як подивився по телевізору перший бій із Леонардом Дюраном, мені стало зрозуміло, що бокс - це те, чим я хочу займатися все своє життя. Вау, той бій просто перевернув для мене все, я був надзвичайно схвилюваний. Вони обидва боксували з такими неперевершеними стилями та міццю, завдаючи швидких ударів. Це все виглядало настільки неймовірно, що видавалося постановкою. Я був просто вражений. Мені більше ніколи не доводилося переживати такі почуття.

Коли я тільки почав ходити до Каса, він навіть не пустив мене боксувати. Щойно я закінчував своє тренування з Тедді, Кас сідав поруч зі мною, і ми розмовляли. Він говорив про мої почуття та емоції, а також про психологію боксу. Він хотів дістатися до самої моєї суті. Ми багато говорили про духовні аспекти гри. «Якщо в тобі немає духовного воїна, ти ніколи не станеш бійцем. І плувати, наскільки ти великий та сильний», - казав він мені. Ми говорили про досить абстрактні поняття, але він усе ж зумів розбутиди в мені приспані почуття. Кас знав, як говорити моєю мовою. Він виріс у жорсткому оточенні і теж був колись вуличним хлопчиськом.

Насамперед Кас заговорив про страх і про те, як його подолати. «Страх - це найбільша перешкода для навчання. Але водночас страх - твій найліпший друг. Страх подібний вогню. Якщо ти навчишся контролювати його, він стане працювати на тебе. Якщо ж ні - він знищить і тебе, і все, що навколо тебе. Він, мов сніжок на пагорбі: ти можеш підібрати його і кинути подалі, або ж зробити з ним усе, що тобі заманеться, якщо візьмешся за нього до того, як він почне котитися схилом униз. Однак, якщо він уже почав котитися - він стане таким великим, що розчавить тебе насмерть. Тому ніколи не слід дозволяти страху безконтрольно рости і розвиватися, бо втративши контроль над ним, ти не зможеш досягнути своєї мети та врятувати своє життя.

Уяви собі оленя, що перетинає відкрите поле. Він наближається до лісу і раптом інстинкт підказує йому, що там небезпека, на нього там, можливо, чатує пума. Щойно він це зрозуміє, природа вмикає функцію виживання і наднирники продукують у кров адреналін, який примушує серце битися частіше, і це дає можливість тілу демонструвати надзвичайні силу та спритність. Там, де олень може зазвичай стрибнути на п'ятнадцять футів, адреналін дозволяє йому стрибнути на сорок або п'ятдесят футів - на відстань, достатню для того, щоб уникнути небезпеки. Людська істота нічим не інша. Коли ми стикаємось із моторошною ситуацією, що загрожує нашому здоров'ю чи життю, адреналін починає розганяти серце. Під впливом надниркових залоз людина може здійснювати надзвичайні подвиги сили.

Думаєш, ти знаєш різницю між героєм і боягузом, Майку? Що ж, і герой, і боягуз насправді відчують одне й те саме. Різниця лише в тім, що вони

реагують по-різному. І герой, і боягуз переживають однакові почуття, але ти маєш привчити себе діяти як герой, щоб утриматися від вчинків, притаманних боягузу.

Твій розум тобі не друг, Майку. Сподіваюся, ти це знаєш. Тобі доведеться боротися з власним розумом, брати контроль над ним, ставити його на місце. Тобі доведеться контролювати свої емоції. Дев'яносто відсотків тієї втоми, що ти відчуваєш на ринзі, – у твоєму мозку. Це не що інше, як просто відмовка людини, що хоче все полишити й піти. У ніч перед боем ти не зможеш заснути. Але не хвилюйся, твій супротивник переживатиме те саме. Ви підете на зважування, і він виглядатиме сильнішим і спокійнішим за тебе, він буде здаватися холодним, мов лід, але зсередини його випалюватиме полум'ям страху. Твоя уява наділятиме його здібностями, яких у нього немає. Пам'ятай: рух знімає напругу. Тої миті, коли лунає дзвінок і ви вступаєте в контакт один із одним, ти побачиш, що твій противник нічим не кращий за інших, усі твої страхи та фантазії вмиють розвіються. Сама боротьба – це єдина реальність, яка має значення. Ти повинен навчитися брати свою волю в кулак і контролювати реальність».

Я міг слухати Каса годинами. І я так і робив. Кас навчав мене, як важливо слухати свою інтуїцію і діяти розслаблено, не даючи своїм емоціям та почуттям приймати рішення, правильність яких я розумів підсвідомо. Він сказав мені, що одного разу говорив про це з великим письменником Норманом Мейлером.

«Касе, ти навіть не усвідомлюєш того, що практикуєш Дзен», – говорив Мейлер Касу, а потім він дав йому книгу «Дзен у мистецтві стрільби з лука». Кас часто читав мені цю книгу. Він сказав мені, що якось пережив абсолютну емоційну відстороненість у своєму першому бою. Бажаючи стати професійним бійцем, він тренувався в міському спортзалі. Він уже тиждень або два працював із боксерською грушею, коли менеджер запитав його, чи не хоче він із ким-небудь побоксувати. Він вийшов на ринг, і його серце билось, мов барабан; продзвенів дзвінок, і той хлопець накинувся на нього і кількома ударами збив його з ніг. Його ніс набряк, його око заплило, а сам він стікав кров'ю. Хлопець запитав його, чи хоче він другого раунда, і Кас відповів, що він спробує. Він вийшов на ринг, і раптом його розум відокремився від його тіла. Він наче спостерігав за собою звіддалі. Удари, які обрушувалися на нього, здавалося, приходили здалеку. Він швидше усвідомлював їх, ніж відчував.

Кас сказав мені, що для того, щоб стати великим бійцем, потрібно викинути все з голови. Часом він говорив мені сісти і казав: «Переступи себе. Зосередься. Розслабляйся, аж доки не зрозумієш, що дивишся на себе збоку. Скажи мені, коли відчуєш це». Це було дуже важливо для мене. Взагалі-то я занадто емоційний. Пізніше я усвідомив, що якби не навчився позбуватись на ринзі від своїх емоцій, то нічого б не досяг. Я міг би відвісити супернику сильний удар, а потім злякатися, чому він не впав.

Кас підняв свій позатілесний досвід на крок далі. Він навчився відокремлювати свій розум від тіла і бачити майбутнє. «Все заспокоюється, а я ніби вихожу назовні і звідти спостерігаю за собою, – казав він мені. – Це ніби я й не я. Так, ніби мої розум і тіло не пов'язані й пов'язані водночас. І тоді в моїй голові формується картинка того, що буде. Я справді бачу картинку, як на екрані. Я можу взяти бійця, який лише на

початку свого шляху, і я точно знаю, як він розвиватиметься. Я дивлюсь, як хлопець б'ється, і я вже знаю все, що мені потрібно, про нього: я ніби бачу всі мисленнєві процеси в його голові. Немов я і є той хлопець, ніби я в його голові».

Він навіть стверджував, що може контролювати події за допомогою свого розуму. Кас тренував Роккі Граціано, коли той був ще аматором. Одного разу Кас сидів у кутку біля Роккі, а Роккі приймав на себе удари. Після того, як його двічі відправили в нокдаун, Роккі повернувся в куток і хотів покинути бій. Але Кас виштовхнув його в наступний раунд, і перш ніж Роккі встиг піти, Кас використав свій розум, щоб управляти рукою Уїлла Роккі та завдати удару, і йому це вдалося – супротивник упав, і рефері зупинив бій. Ось таким був цей грузинський мужик, який мене тренував.

Кас твердо вірив, що в твоїй свідомості ти маєш вважати себе тим, ким бажаєш стати. Тобто, якщо ти хочеш стати чемпіоном світу в надважкій вазі, саме час починати жити життям чемпіона. Мені було лише чотирнадцять, але я щиро вірив у філософію Каса: постійно тренуватися, думати як римський гладіатор, тримати свою свідомість у стані постійної війни, але бути спокійним та розслабленими зовні. Він практикував і навчав мене закону притягіння успіху, навіть не підозрюючи про це. Кас був також майстром із самонавіювання. У нього була книга під назвою «Самовдосконалення через свідоме самонавіювання», написана французьким фармацевтом – психологом Емілем Кюе. Кюе говорив своїм пацієнтам, щоб вони знову і знову повторювали собі: «Щодня я стаю в усьому все краще і краще». У Каса на одному оці була запущена катаракта, тож він повторював собі цю фразу і стверджував, що це допомагало йому вилікуватися.

Кас говорив нам змінювати ці позитивні твердження під нашу власну ситуацію. Тому він змусив мене говорити «Найкращий боець у світі. Ніхто не може перемогти мене. Кращий боець у світі. Ніхто не може перемогти мене» знову і знову протягом усього дня. Мені подобалося це робити, мені подобалося слухати, як я говорю про себе.

Мета всіх цих прийомів полягала в тому, щоб зміцнити впевненість бійця у собі. Упевненість була ключом до всього. Але для того, щоб оволодіти цією впевненістю, ви повинні були випробувати себе і поставити себе на кін. Це не щось таке, що приходить само собою шляхом осмосу чи просто з повітря. Упевненість, яку ви хочете здобути, досягається постійною візуалізацією у вашій голові.

Кас розповів мені все це в перші ж тижні нашого знайомства. Він представив мені досконалий план. Він розробив для мене місію. Я збирався стати наймолодшим чемпіоном світу у важкій вазі всіх часів. Тоді я цього ще не знав, але після однієї з наших перших довгих розмов Кас довірився Каміллі. «Камілла, це та людина, на яку я чекав усе своє життя».

Наблизився час мого умовно-дострокового повернення до Брукліну, коли одного разу до мене прийшов Боббі Стюарт.

– Я не хочу, щоб ти повертався до Брукліна. Я боюся, що ти зробиш якусь дурість і тебе вб'ють або знову запроторять твою дупу до в'язниці. Ти хочеш переїхати до Каса?

Мені теж не хотілося повертатися. Я бажав змін у своєму житті. До того ж мені подобалось, як ці люди говорять до мене і як вони пробуджують у мені почуття власної вартості, – вони примусили мене відчувати себе частиною суспільства! Тож я поговорив зі своєю мамою про можливість залишитися у Каса.

– Ма, я хочу поїхати до нього і тренуватися. Я хочу бути бійцем. Я можу бути кращим бійцем у світі.

Кас так поїздив мені по мізках, що все, про що він мені говорив, це яким крутим можу стати і як удосконалювати себе в усьому щодня. Усе це лайно про те, як допомогти собі самому.

Моя мама була зовсім не рада, що я іду, але вона підписала дозвільні документи. Може, вона думала, що з неї вийшла нікудишня мати.

Так що я переїхав до Каса, Каміллі та інших бійців, що жили в їхньому будинку. Я дізнавався про Каса все більше і більше, завдяки нашим довгим бесідам після тренувань. Він був надзвичайно щасливим, коли я поділився з ним історіями про моє колишнє безпутне життя. Він світився, мов різдвяна ялинка. «Розкажи мені ще», – говорив він. Я був ідеальним хлопцем для його місії – без даху над головою, нікому не любий, знедолений. Я був жорстким, сильним і підступним, але водночас я був для нього чистою дошкою. Кас хотів, щоб я визнав свої недоліки. Він не змушував мене відчувати сором або приниження через моє виховання. Йому імпонував мій надзвичайний ентузіазм. Ентузіазм – це слово, якому навчив мене Кас.

Кас розумів мене, адже так само, як і я, пройшов через важке життя. Його мати померла, коли він був малою дитиною. Він осліп на одне око під час вуличної бійки в дитинстві. Його батько помер у нього на руках, коли він був ще зовсім молодим. Поліціант убив його улюбленого брата.

Кас працював на звичайній офісній роботі з дев'ятої до п'ятої лише раз у своєму житті і то лише один рік. А потім він пішов, бо побився зі своїми колегами. Але він проводив багато часу, допомагаючи людям у своєму районі, розв'язуючи їхні проблеми майже як позаштатний соціальний працівник. Він отримував величезне задоволення, допомагаючи іншим людям. Під час передвиборчої кампанії Ла Гуардіа[4 – Фйорелло Ла Гуардіа – американський політик, мер Нью-Йорка протягом трьох каденцій із 1934 до 1945 рр. – прим. перекл.], який балотувався в мери-реформатори Нью-Йорка, Кас допоміг викоринити політичну корупцію в своєму районі. Він досяг цього, ставши на дорозі одному з корумпованих ділків, який якимось наставив на Каса дуло пістолета. Він був безстрашний. Але він був також і жорстким.

– Я все життя захищав цього малого хлопця[5 – Вочевидь, Кас говорить про Ла Гуардіа. Відомо, що той був зростом 157 см – прим. перекл.], – сказав Кас. – Багато моїх труднощів виникли через те, що я став на захист невдахи. Дехто з людей, заради кого я йшов на небезпеку, того не заслуговували. У світі мало людей, які заслуговують на порятунок.

Кас був абсолютним дальтоніком. Найкращий друг його батька був чорношкірим. Коли він служив в армії, розквартирований на півдні, у нього була боксерська команда. Коли вони подорожували, жоден готель не хотів приймати його чорних бійців, тому він спав із ними в парках.

Крім того, він був великим соціалістом. Він обожнював Че, Фіделя та Розенберга. Він розповідав мені про справу Розенберга, а я дражнив його.

– Та годі тобі, Касе. Це неправильно. Вони були винні, – казав я.

– О, так, – рикав він. – Це ти зараз так кажеш, але якщо вони повернуть рабство, у тебе не буде можливості сказати, хто був винен, а хто ні. Адже вони теж збираються його повернути, чи не так?

Найбільшим його ворогом був Рональд Рейган. Рейган з'являвся на екрані телевізора, і Кас кричав аж поки не забракне повітря в легенях: «БРЕХУН! БРЕХУН! БРЕХУН!!!». Кас був справжнім маніяком. Він постійно говорив про те, хто заслуговує на смерть. «Людина вмирає так, як живе», – говорив він мені.

Одного разу Кас сказав мені: «Коли в тебе багато грошей, ти маєш можливість допомогти всім, хто тобі дорогий. Ти можеш допомогти церквам чорношкірих». Він вважав, що чорні церкви були найкращою соціальною мережею для чорношкірих людей. Він любив преподобного Мартіна Лютера Кінга. Кас завжди любив допомагати людям, і саме на це він витрачав більшість своїх грошей.

«Гроші – вони як приходять, так і йдуть, – говорив він мені. – Гроші – то безпека, а безпека для мене – то смерть, тож я ніколи не дбав про гроші. Як на мене, то всі ті речі, що для мене насправді важливі – їх я не можу купити за гроші. Гроші мене ніколи не цікавили. Забагато багатих людей є поганцями, тому в мене погана асоціація з грошима. Правду кажучи, я не можу назвати себе марнотратцем. Я давав гроші людям, які потрапили в біду. Я не вважаю, що це марна трата грошей».

Він також не вірив у необхідність платити податки правому уряду. Він оголосив себе банкрутом, коли заборгував податковому управлінню 200 тис. доларів.

Як Кас потрапив у бокс, само собою було загадкою. Він з'явився нізвідки і оголосив сам себе тренером із боксу. Ніхто ніколи про нього не чув. Він нічого не знав ні про контракти, ні про бійців, але називав себе менеджером. Зрештою він став управляти справами і тренувати багатонадійного молодого важковаговика на ім'я Флойд Паттерсон, який, як і я, був бідним хлопцем із Брукліна. Тоді боксом завідувала група під назвою IBC (англ. International Boxing Club), тобто Міжнародний боксерський клуб, що належала багатим підприємцям, які загарбали собі геть усі проекти з просування чемпіонів. Але Кас довів Флойда до Чемпіонату, а потім сам відрядився до IBC. А це означало, що він пішов проти заведених правил, тому що Френкі Карбо, гангстер із сім'ї Луккезе, був у змові з IBC. Кас допоміг зламати хребет IBC, а Карбо опинився у в'язниці за змову, вимагання та неліцензійне управління.

Проте серце Каса було розбите, коли Рой Кон, адвокат правого спрямування, забрав у нього Паттерсона, спокусивши новонаверненого католицького боксера зустрітися з Нью-Йоркським кардиналом Спеллманом. Відтоді ноги Касової в католицькій церкві не було. Після цього він ставав усе параноїдальнішим. Він стверджував, що хтось намагався штовхнути його під вагон метро. Він

перестав ходити по барах, бо боявся, що хтось отруїть його напій. Він навіть наглухо зашив кишені своїх пальто, щоб ніхто не міг підсипати в них наркотики й підставити його. Нарешті він переїхав на північ штату до Кетскілла.

Він був параноїком навіть у власному будинку. Нікому не дозволялося заходити до його кімнати, і він вставляв у двері сірники, щоб побачити, чи не порушив хто була його заборону за його відсутності. Якщо він бачив мене десь поблизу своєї кімнати, то питав: «Що ти тут робиш?». «Я живу тут, Касе. Живу я тут...» – відповідав я.

Одного разу ми з Томом Патті і Френкі, двома іншими боксерами, які жили в цьому будинку, вийшли на вулицю. Кас нікому не довіряв ключі, адже ми могли їх загубити, і тоді будь-який незнайомець міг би потрапити до будинку. Коли ми повернулися додому і постукали в двері, ніхто не відповів. Я заглянув у вікно і побачив, що Кас заснув у своєму улюбленому м'якому кріслі під бурмотіння телевізора – він був наполовину глухим. Том прикинув, що стукати треба було тоді, коли шоу переключалось на рекламу і на кілька секунд наступала тиша. Тож, дочекавшись цього моменту, ми кинулись до вікна і почали стукати, волаючи щодуху: «Касе! Касе!». За одну долю секунди Кас перевернувся на 180 градусів, упав із крісла й підхопився, зігнувшись у попереку й виставивши ліву руку щитом, готовий вирубати правою непроханого гостя. Ми всі покотились по підлозі від реготу.

Іншим разом один зі спаринг-партнерів, який зупинився у нас на ніч, вислизнув уночі з дому, щоб піти до міста. Том і я прокинулися рано вранці і збиралися спуститися вниз на сніданок. Ми зазирали у вітальню і побачили, як Кас, лежачи на підлозі, повзе по-пластунськи з гвинтівкою в руці. Той пацан саме прийшов додому і стукав у вікно, а Кас, напевно, подумав, що це якийсь мудак з ІВС прийшов за ним. Ми з Томом переступили через нього і пішли на кухню за пластівцями.

Я міг продовжувати й розповідати схожі історії про Каса безкінечно. Він був надзвичайно унікальним та колоритним котаном. Але найкращий опис Каса, який я коли-небудь бачив, я зустрів у інтерв'ю великого письменника Гая Талезе, яке він дав Полю Цукерману – молодика, який збирав матеріал для книги про Каса.

«Він був римським воїном, який запізнився на дві тисячі років. Воїни люблять війну, вона їм потрібна – це та атмосфера, в якій вони відчують себе як вдома. У мирний час вони відчують тривогу та неспокій, вважають себе марними людьми. Вони обожнюють гармидер навколо. Кас, як і Паттон (ймовірно мається на увазі Джордж Сміт Паттон – американський генерал, командувач армією США під час Другої світової війни – прим. переклад.). відчував себе живим, лише коли навколо панував гармидер та інтриги, а повітря було сповнено передчуттям прийдешньої битви. Він тоді почувався найбільш в ладу з собою, його нервові клітини, його розумові здібності були найбільш жвавими, і він почувався найбільш наповненим, коли перебував у збудженому стані. І якщо навколо не було небезпек та інтриг, він мав сам створити собі їх. Якщо життя стиха булькотіло, йому необхідно було підкрутити вогонь під ним, щоб знову відчути себе живим. Це давало йому кайф. Він був активістом, йому потрібно було метушитися».

Кас був генералом, а я – його солдатом. І ми були готові до війни.

Я БУВ НІКОМУ НЕ ПОТРВІНИМ НІГЕРОМ ПІД ТОРАЗИНОМ, ЯКОМУ ДІАГНОСТУВАЛИ розумову відсталість, а цей старий білий мужик простягнув мені руку допомоги й вдихнув життя в мое єго. Кас одного разу запитав мене: «Майку, уяви собі, що ти сидиш з психоаналітиком і він питає тебе, чи ти чуєш голоси? Ти збираєшся сказати "Ні", але ж це голоси говорять тобі, щоб ти сказав "Ні", Чи не так?» Кас був надзвичайно глибокою людиною. Ніхто і ніколи не змушував мене усвідомлювати, що я чорна людина. Він був таким само холодним та рішучим, даючи мені це усвідомлення, яким був би жорсткий чорний. «Вони думають, що вони краще тебе, Майку», – говорив він. Коли він бачив когось на фіаті чи ролс-ройсі, то дивився на мене і говорив: «У тебе теж такий буде. Розбагатіти – то не найважча в світі річ. Ти настільки вище за цих людей. Вони ніколи не зможуть зробити те, на що здатен ти. Це всередині тебе. Думаєш, я б тобі говорив такі слова, якби в тобі не було цього? Якби це було так, я міг би зробити з тебе кращого бійця, але ніколи б мені не вдалося зробити з тебе чемпіона».

Ось так. Я завше вважав себе покидьком. Моя матір казала мені, що я – лайно. Ніхто ніколи не говорив про мене нічого доброго. І ось цей мужик каже: «Б'юся об заклад, що якщо ти спробуєш, то зможеш виграти Оскар. З тебе вийшов такий само гарний актор, як і боксер. Чи може ти хочеш стати пілотом? Я впевнений, що ти будеш найліпшим автогонцем у світі; ти розумніший і крутіший за цих хлопців. Ти можеш підкорити будь-яку справу. І не кажи ніколи «я не можу», ти не можеш сказати «не можу».

Коли я впадав у зневіру, що бувало доволі часто, Кас годував мій мозок думками про чужоземний світ із великими скарбами. Усе, що він говорив, було мені чуже, але мені подобалося слухати його.

«Усе, що тобі потрібно робити, це слухати мене, – казав він. – Тебе знатимуть люди королівського походження. Чуєш, що я тобі кажу, хлопче? Цілий світ дізнається, хто ти. Твоє ім'я стане видатним. Люди будуть поважати твою матір, твою сім'ю та твоїх дітей. Ти входиш до кімнати, а люди вставатимуть, аплодуючи тобі».

Кас не дозволить мені зазнати невдачі. Коли я відчував, що готовий усе покинути і втрачав будь-яке бажання, він просто продовжував мене надихати. Кас завжди говорив: «Моя робота в тому, щоб відшкрібати все те, що перешкоджає твоєму зростанню та становленню твого потенціалу». Він зішкрібав з мене весь тей бруд, і це було дуже болісно. Я верещав: «Залиш мене! Ааааа!». Він мучив мій розум. Він спостерігав, як я борюсь із кимось зі старших хлопців, і коли я втомлювався і та втома, через яку я не відбивав його атаки, була лишень у моїй голові, супротивник просто мучив мене – Кас говорив зі мною про це і мої страхи покидали мене. Він був перфекціоністом. Я бив боксерську грушу відповідно до тих комбінацій, а Кас стояв там і дивився.

«Добренько. Добренько. Але геть не фاینенько», – говорив він зі своїм сильним бронкським акцентом.

Кас хотів зробити з мене найзапеклішого бійця, якого тільки бачив світ, такого, щоб лякав би людей до усрачки ще до того, як вийде на ринг. Він навчав мене бути безкінечно лютим, як на рингу, так і поза ним. У той час мені це було необхідно. Я був настільки невпевненим у собі та заляканим. Моя психіка була травмована з тих часів, коли люди насміхались з мене, як я був малим. Я просто ненавидів приниження від того, що наді мною знущалися. Це почуття залишається з тобою на все життя. Це просто таке погане, безнадійне почуття. Саме з цих причин я демонстрував світу, який я підступний та лютий покидьок. Але Кас дав мені впевненість у собі, щоб мені більше ніколи не довелося турбуватися про те, що мене будуть цькувати. Я знав, що більше ніхто ніколи не зчепиться зі мною.

Кас був не просто тренером із боксу. Він прищепив мені так багато цінностей. Він був схожий на якогось гуру, завжди говорив такі речі, які змушували мене задуматися.

«Не має значення, що тобі говорять, не має значення, які виправдання чи пояснення вони дають. Те, що людина робить, врешті-решт, – ось те, що було в неї на думці».

Або: «Я не творець. Те, що я роблю – це відкриваю і виявляю. Моя робота – взяти іскру і роздути її. Живити вогонь, доки він не перетвориться на ревучу ватру».

Він міг поділитися мудрістю в самих буденних ситуаціях. Камілла вважала дуже важливим, щоб хлопці брали участь у хатніх справах. Я ж ненавидів займатися хатньою роботою, настільки зосередженим я був на боксі. Одного разу Кас підійшов до мене:

– Знаєш, Камілла дуже хоче, щоб ти брав участь у хатніх справах. Я б на то не зважав, але ти маєш цим займатися, бо газдування зробить із тебе найкращого боксера.

– І як прибирання сміття зробить із мене найкращого боксера? – скрикнув я.

– Во робити те, що ти ненавидиш робити, так само палко, як робиш свою улюблену справу – це хороша підготовка для того, хто прагне до величч.

Відтоді Каміллі більше ніколи не доводилося нагадувати мені про те, що я повинен робити свою роботу по дому. Одного разу Кас покликав мене до кімнати, де він сидів:

– Ти боїшся білих людей? – запитав він ні сіло ні впало. – Ти один із тих хлопців? Боїшся всі ці вуса і бороди? Мені доводилось бувати серед чорних бійців, які боялись вдарити білу людину. Тобі ліпше не бути одним із них.

Це смішно, але у мене перед носом був Кас, який говорив не боятися, але мене лякав той тон, яким він сказав мені не боятися.

Кас завжди був гранично серйозний і ніколи не посміхався. Він поводився зі мною не як із підлітком. Він завше поводився так, наче у нас була місія, яку ми мали пройти. Тренуючись день у день, ми думали лише про одне. Він

дав мені мету. Ніколи в житті у мене не було такого почуття, за виключенням хіба тих днів, коли я планував крадіжку.

Час від часу траплялися речі, які робили нашу мету більш реальною. Одного разу до Кетскілла приїхав тренуватися Вілфред Бенітес. Я був у захваті. Я просто фанатів від нього. Я бачив, як він б'ється по телевізору, і просто шаленів, спостерігаючи за його поединками. Це виглядало так, ніби він рухається за радаром; він бив людей із заплющеними очима. Воістину майстер. І він приніс із собою свій чемпіонський пояс. Зі мною був Том Патті, один з інших боксерів Каса. Бенітес витягнув маленький футляр, усередині якого був пояс, і дозволив мені доторкнутися до нього. Це було однаково, що дивитися на Святий Грааль.

«Гей, Томмі, ти тільки подивися, це ж чемпіонський пояс! – сказав я. – Я маю вибороти собі такий. Я буду старанно тренуватися. Якщо я його здобуду, то носитиму всюди і ніколи не зніматиму його».

Я був надзвичайно щасливий бачити Бенітеса. Він надихнув мене, спонукав стати стараннішим та відданішим нашій справі.

Дякуючи Касу, мені також вдалося поговорити з Алі. У жовтні 1980 року ми всі поїхали в Олбані на закриту трансляцію подивитися, як Алі намагатиметься відвоювати свій титул у Ларрі Холмса. Ларрі вибив із нього все лайно. Кас був злий, як чортяка. Я ніколи раніше не бачив його таким лютим. Одразу після бійки він зберігав непроникне обличчя, адже мав роздавати інтерв'ю та потискати людям руки, але щойно ми сіли в машину, уся ця негативна енергія, що була в ньому, просто заповнила салон. За всі сорок п'ять хвилин, що ми їхали додому, ми не зронили ні слова.

Наступного ранку помічник Алі Джин Кілрой з'єднав Алі з Касом.

– Як ти міг дозволити цьому ледарю побити тебе? Він ніщо, Мухаммеде, він ніщо! ... Ні, він – ніщо. ... Не кажи мені цього, він – ніщо. Як ти міг дозволити цьому ледарю отак тебе лупцювати?

Я слухав розмову Каса, і щоразу, коли він вимовляв слово «ніщо», воно пронизувало мене наскрізь. Я розплакався. То був поганий день у моєму житті.

А потім Кас потріпав мене по голові.

– Я тут із малим чорним хлопцем. Він лише хлопчик, але скоро стане чемпіоном світу у важкій вазі. Його звуть Майк Тайсон. Поговори з ним для мене, коли твоя ласка, Мухаммед. Скажи йому, щоб слухався мене.

Кас простягнув мені телефон.

– Мені так жаль того, що сталося з Вами, – сказав я. Я був маленьким придуком.

– Я погано почувався, – сказав мені Алі. – Я випив ліки, і вони зробили мене слабким, через що Холмс і побив мене. Я одужаю, повернуся і поб'ю Холмса.

- Не хвилюйся, чемпіоне, - відповів я. - Коли я виросту, то обов'язково поб'ю його за тебе.

Багато хто вважає, що моїм улюбленим боксером був Алі. Проте ні, найбільше мені подобався Роберто Дюран. Я завжди захоплювався тим, який Алі красивий і як гарно він уміє розмовляти. Сам я натомість був малого зросту, страшененьким і до того ж мав ваду мовлення. Коли мені доводилось бачити бої Дюрана, то він видавався мені просто вуличним хлопцем. Він міг сказати своїм суперникам щось на кшталт: «Соси мій чортів член, шибздик. Наступного разу ти підеш прямісінько до дідька в морг». Після того як він переміг Шугар Рей Леонарда в тому першому бою, він підійшов до того місця, де сидів Вілфред Бенітес, і сказав: «До біса тебе. У тебе яйця не вирости битися зі мною, ти просто трусло».

«Вау, він прямісінько як я!» - подумалось мені. Я хотів бути таким, як він. Він не соромився бути собою. Я рівнявся на нього, як на реальну людську істоту. Коли моя кар'єра стала йти вгору і люди почали підносити мене за те, який я дикун, я знав, що називатися звіром - то найбільша винагорода, яку я тільки можу отримати. Коли я повертався до міста, то бував у кафе Віктора, бо чув, що там тиняється Дюран. Я сидів за столиком на самоті і розглядав фотографії Дюрана, що висіли на стіні. Я жив своїми мріями.

Я сумував, коли Дюран покинув бій під час реваншу з Леонардом. Я дивився той бій разом із Касом в Олбані і так розлютився на той момент, що аж розплакався. Проте Кас передбачив таку розв'язку. «Він не зможе зробити це вдруге», - мовив він.

ТОДІ, ЯК Я ПЕРЕЇХАВ ДО КАСА, Я ВЖЕ БУВ ГОТОВИЙ ДО його рутини. Він почав старанно тренувати мене щодня. У мене ніколи не було привілею насолоджуватися боксом для спорту або для забавки. Кас був екстремістом, але таким самим був і я. Я хотів стати Ахілесом тут і зараз. Я з тих хлопців, над якими сміються. «Не давай нігеру мотузку, він захоче стати ковбоек». Я був дитиною, яка втратила всілякі сподівання. Але щойно я бачив проблиск надії, яку мені обіцяли, то все - вважаєте у вас проблеми. Я буду на сьомому небі від щастя.

Кас мав звичку будити вранці своїх учнів, але щоразу, коли він вставав, щоб це зробити, я вже повертався з пробіжки. Кас мав звичку накривати стіл до сніданку, але я брався це робити відразу після пробіжки. Він лютував. «Хто накрив мій стіл?» - гарчав він. Він лютував, тому що я проявляв більше самовідданості, ніж він сам. А потім Кас готував мені сніданок. Він кидав на сковорідку цілу пачку бекону - двадцять смужок чи щось таке, а потім готував на цьому жирі яйця. Я не пив каву, тому він мені діставався чай. Він робив це щоранку, навіть якщо сердився на мене.

Думаю, що ми обидва усвідомлювали, що вписались у перегони з часом. Касу було сімдесят, тобто він був далеко не молодим, тож і пхав у мене всі ці знання. Він усе пхав і втовкмачував у мене це лайно. І якщо ви достатньо довго втовкмачуєте це в себе, то врешті-решт ви все це знатимете, ну, якщо ви не зовсім ідіот. Я став дуже вправним у боксі, але мої зрілість та здатність мислити як доросла людина, не наздоганяли мої боксерські успіхи.

Тут все було не як у школі, куди діти ходять, і там із них намагаються зробити хороших та продуктивних членів суспільства. Ні, я робив це, щоб стати чемпіоном світу у важкій вазі. Кас це добре розумів. «Боже, як би я хотів, щоб у мене було більше часу на тебе», – казав він. А потім він ще додавав: «Я вже шістдесят років у всій цій боксерській індустрії, і ніколи, ні-ко-ли мені не доводилося бачити когось із таким інтересом до боксу, як у тебе. Ти постійно говориш про боротьбу».

Я був екстремістом. Якщо нас засипало снігом, Кас проводив мої тренування в будинку. Ночами я у своїй кімнаті годинами боксував зі своєю тінню. Мое життя залежало від успіху. Якщо я не досягну успіху, то буду просто марним шматком лайна. До того ж я робив це також і для Каса. У нього було важке життя з безліччю розчарувань. Тож я був тут, щоб захистити гордість цього старого італійця. Та ким я, чорт забирай, вважав себе?

Коли я не тренувався, то дивився старі фільми про бої щонайменше по десять годин на день. Це було моєю винагородою на вихідні. Я дивився їх цілу ніч у своїй кімнаті наодинці. Я включав фільм на повну гучність і звук наповнював увесь старий будинок. Тоді до мене підіймався Кас.

– Якого біса ти робиш?

– Просто дивлюся фільми, – відповідав я.

– Гей, тобі час спати. Люди хочуть спати, – говорив він. А потім спускався вниз і я чув, як він бурмоче: «Ніколи не бачив таких дітей. Оце дивиться цілу ніч кіно, ставить весь будинок на вуха».

Іноді ми дивилися бійцівські фільми разом, і Кас давав мені поради про те, як би я міг побити Демпсі, Джефрі та Луїса.

Іноді я був настільки зосереджений, що просто засинав у боксерських рукавицях. Я був звірятком, яке марило тим, щоб Майк Тайсон став великим бійцем. Я пожертвував усім заради цієї мети. Ні жінок, ні їжі. У мене був розлад харчової поведінки; я був тоді залежний від їжі. І я переживав період статевого дозрівання. У мене з'явилися прищі, мої гормони бушували, усе, чого я бажав – це наїстись морозива, але я не міг зрадити своїй меті. Я розмовляв із Касом про дівчат, і він пхикав на мене, казав, що я зможу мати всіх жінок, яких тільки забажаю. Якось я був особливо похмурым:

– Касе, у мене ніколи не буде дівчини, так?

Кас покликав когось, і той повернувся до кімнати з міні бейсбольною бітою. Її він простягнув мені.

– У тебе буде так багато дівчат, що тобі знадобиться ось це, щоб відбитися від них.

Тож я не займався нічим іншим, ніж тільки дрович і тренувався, а потім знову дрович і тренувався. Я думав, що ставши чемпіоном, зможу отримати стільки грошей і жінок, скільки мені потрібно.

У спортзалі Кас практикував деякі дуже незвичні та неортодоксальні техніки. Хтось міг сміятися з його тренерського стилю, але сміятися вони

могли лише тому, що не розуміли його. Вони називали його «стиль пікабу». Той стиль був цілком орієнтований на оборону. Ви мали тримати обидві руки перед своїм обличчям, майже так само, як коли б грались із дитиною у піжмурки. Ваші руки і лікті рухаються разом із вами, тож, коли хлопець кидає удар, ви блокуєте його, робите крок уперед і наносите контрудар.

Напад за Касом починався з доброго захисту. Він вважав, що для його бійця вкрай важливо не потрапити під удар. Щоб навчитися уникати ударів, він використовував спеціальний наповнений піском полотняний мішок, який був огорнутий мотузкою. Нам потрібно було маневрувати навколо нього, рухаючи головою так, щоб не потрапити під його удар. Я став справжнім майстром у цій вправі.

Також він використовував штуку, яку на честь одного з бійців назвав Віллі, Віллі Пастрано. Це був матрац, укритий полотном і натягнутий на раму. На зовнішній стороні був намальований торс. Сам торс було розділено на зони, і кожна зона була пронумерована. Непарні числа відповідали ударам лівої руки, парні – правої. Кас ставив касету, на якій був записаний його голос, що називав різні комбінації чисел. Приміром, ти чуєш «п'ять, чотири» і негайно даєш лівий хук у корпус, а правий – у підборіддя. Ідея полягала в тім, що чим частіше ви будете повторювати ці дії у відповідь на цифри, тим інстинктивнішими і автоматичнішими вони стануть, і вам не доведеться свідомо думати про них. Через якийсь час ти вже можеш завдавати удари із заплученими очима.

На думку Каса, бійці брали на себе удари з правої через те, що рухались по замалій амплітуді і тримали свої руки занизько. Тому він навчав мене звиватися тілом у формі букви U – тобто рухатися не лише вгору-вниз. Він змушував мене постійно рухатись: убік, уперед, убік, уперед. Кас вважав, що максимального ефекту для завдання удару можна добитися, коли два твої удари звучать як один, в унісон. Чим ближче ваші удари наближались до того єдиного звуку, тим більшим був шанс, що результуюче зусилля призведе до нокауту.

Не зважаючи на те, що Кас робив особливий наголос на обороні, він добре розумів, що боксер, який веде саму лише оборону, буде виглядати нудно.

«Бокс – це розвага, тому для досягнення успіху боець повинен не просто перемогти, а перемогти так, щоб захопити увагу публіки. Він має завдавати удари з поганими намірами», – завжди говорив Кас. Він хотів, щоб я став агресивним контратакувальним, який змушував би супротивників бити або бігти. Кас завжди намагався маніпулювати противником на рингу. Якщо ви продовжуватимете уникати їхніх ударів, вони розчаруються і втратять свою самовпевненість. А наступної хвили вони будуть переможені. Пропускай удар і бий у відповідь. Рухайся і бий водночас. Примушуй його рухатись, як тобі потрібно. Він думав, що короткі удари можуть бути ефективнішими за довгі. Він вважав, що сильний удав не має нічого спільного з фізичним розвитком, а лише з емоціями. Контрольованими емоціями.

Кас наймав кращих спаринг-партнерів, щоб навчати мене. Найбільше мені подобався Марвін Стінсон. Мені здається, він був колишнім олімпійцем. Він був головним спаринг-партнером Холмса, а потім Кас запросив його попрацювати зі мною. Він був чудовим наставником для мене і навчав мене рухатися й правильно бити. Коли він закінчив свій перший спаринг, то

відвів мене в бік і дав мені свої рукавички для бігу, тому що вранці, коли я бігав, було дуже холодно. Він побачив, що у мене не має рукавичок.

Мої спаринги були схожі на тотальну війну. Перед нашим боем Кас відкликав мене в бік і говорив: «Не розслабляйся, ти вийдеш на ринг і зробиш усе, що від тебе залежне. Ти зробиш усе, чого навчився, і зробиш це максимально швидко. Я хочу, щоб ти поламав ребра цим хлопцям».

Поламати ребра? Під час спарингу? Він хотів, щоб я був готовий до справжніх поединків із хлопцями, і він хотів, щоб я поламав ребра супротивників у реальному бою. Коли Кас знаходив для мене хороших спарингових партнерів, то частував їх як дорогих гостей, тому що знав, що вони забезпечать мене хорошим тренуванням. Він завжди платив спаринг-партнерам хороші гроші. Проте це не було гарантією того, що вони залишаться. Часто до нас приїжджав якийсь пацан, від якого очікувалося, що він буде спарингувати зі мною протягом трьох тижнів. Але після першого ж тренування, ми повертались до будинку і бачили, що він утік. Вони так обурювались тим, що їх добряче відлупцювали, що навіть не переобтяжували себе тим, щоб зібрати свої речі. Коли таке траплялося, ми з Томом кидались до їхньої кімнати і починали ритися в їхньому одязі, взутті й інших речах. Якщо нам щастило, ми знаходили ничку з травю або хоча б пару черевиків, які нам підходили.

Іноді Кас приводив до мене для спарингу досвідчених бійців. Коли мені було шістнадцять, він привіз до Кетскілла Френка Бруно. Бруно тоді було двадцять два роки. Ми спарингували протягом двох раундів. Перш ніж я починав спаринг із досвідченим бійцем, Кас відводив їх убік:

– Послухай, він лише хлопчисько, але не будь до нього поблажливий. Я тебе попередив, а тепер – роби все якнайкраще, – говорив він.

– Гаразд, Касе, – відповідали вони. – Я попрацюю з малим.

– Гей, ти мене чуеш? Ти не просто працюєш із ним. Викладайся на повну.

Ми боролися, щоб зробити людям боляче, а не просто перемогти. Ми годинами говорили про те, як завдати людям болю. Ось які думки Кас поступово вселяв у мене. «Ти відправиш повідомлення чемпіону, Майку, – казав мені Кас. – Він буде стежити за тобою». І ми також розіслали зухвалі повідомлення тренерам, менеджерам, промоутерам та всьому боксерському суспільству. Кас повернувся.

Я не лише переглядав старі бійцівські фільми, а й ковтав усе, що лише міг знайти з книг про великих бійців. Незабаром після того, як я переїхав до Каса, я, читаючи енциклопедію боксу, почав сміятися з чемпіона, який, отримавши свій титул, зміг утримати його тільки рік. Кас звів на мене свій холодний пронизливий погляд і сказав: «Один рік у титулі чемпіона вартий більше, ніж ціле життя безвісності».

Вивчаючи життя великих боксерів минулого, я побачив у них багато спільного з філософією, яку проповідував Кас. Усі вони були підступними шибздиками. Демпсі, Міккі Уокер, навіть Джо Луїс були підступними, хоча Луїс і був інтровертом. Я привчив себе бути злим. Коли я ходив до школи, то огризався

на всіх підряд. Глибоко в душі я знав, що повинен бути таким, бо якщо я зазнаю невдачі, Кас позбудеться мене, і я помру з голоду.

Кас дав мені почитати книгу під назвою «Уас дав мені». Я не міг відірватися від неї. Я дізнався з неї, як бійці справлялися зі своїми емоціями, як вони готувалися до боїв. Ця книга дала мені надзвичайно глибоке розуміння людської психології. Що мене вразило, так це те, як старанно працювали бійці старої школи і як вони голодували. Я читав, що Джон Л. Салліван пробігав на своїх тренуваннях по п'ять миль, а потім повертався ці п'ять миль пішки і проводив двадцять раундів спарингу. Еззард Чарльз розповідав, що він пробігав за день лише три-чотири милі й боксував по шість раундів. Я подумав, чорт забирай, Салліван 1880-ми роками тренувався стараніше, ніж цей хлопець 1950-ми. Отже, я став проходити по милі перед тренуваннями в залі, йшов на свій спаринг, а потім повертався додому. Я почав наслідувати хлопців старої школи, адже вони видавалися мені такими крутими. І у них були довгі кар'єри.

Я зводив Каса з розуму, постійно розпитуючи його про цих старих бійців. Я знаю, що він любив поговорити про бокс, але іноді, здається мені, я був аж занадто старанним і набридливим. Я читав усі книги Каса про бокс, тому, коли ми сідали за обідній стіл і Кас починав розповідати іншим хлопцям про історію боксу, і якесь ім'я або дата раптом вислизали з його пам'яті, так що він переривався і не міг продовжити думку, я закінчував його речення за нього.

«Цей хлопець знає все, - казав він. - Він поводитьсь так, ніби був там». Я серйозно ставився до історії боксу, адже я міг навчитися незліченній кількості речей у старих бійців. Що я повинен зробити, щоб стати таким, як цей хлопець? Які навички та знання у нього були? Кас розповідав мені, якими лютими й несамовитими вони були поза рингом, і як вони, щойно ступивши на ринг, ставали розслабленими та спокійними. Я дуже хвилювався, слухаючи, як він говорить про цих хлопців, відчуваючи, як високо він їх цінує. Мені так хотілось, щоб і про мене колись так заговорили. Я хотів стати частиною цього світу. Я дивився бої боксерів по телевізору і помічав їх скривлені обличчя, коли вони наносили удари одне одному, дивився на їх пошрамовані тіла і... я бажав собі таке саме обличчя і таке ж тіло.

Ми говорили про всіх тих великих людей. Я закохався в Джека Джонсона. Що то за сміливий хлопець! Він був першим чорним хлопцем, що мав визнання. І мені пасувала його зверхність. Якось його зупинили за перевищення швидкості й поліціант виписав йому штраф у 10 доларів, він же натомість дав двадцятку і сказав: «Чому б вам не взяти цю двадцятку, я збираюся невдовзі їхати тим же шляхом назад».

Він був майстром маніпуляцій. На тренуваннях він перед тим, як надіти шорти, обмотував свій пеніс, щоб той виглядав більше і викликав у білих хлопців комплекс неповноцінності. Він принижував своїх супротивників під час боїв. Він був майстром наживатися. «Я дам тобі десять тисяч доларів, якщо ти розіб'єш мені губу», - говорив він. Він насміхався в обличчя своїм супротивникам під час бою, розмовляв зі своєю білою дружиною і говорив їй, як сильно він її любить, доки вибивав кишки з хлопця, з яким боровся. Він був хлопцем, з яким я б із задоволенням потусувався. Він говорив на декількох мовах і бував на вечірках із королівськими сім'ями Росії та Англії. Демпсі був першим чемпіоном на мільйон доларів. Він привніс в бокс

шоу-бізнес і гламур. Я рівнявся на нього, тому що він був дуже невпевненим у собі хлопцем, він завжди боявся, але завжди пересиливав ці почуття, щоб досягти своїх цілей.

Касу найбільше подобався Генрі Армстронг. Він постійно атакував своїх супротивників і вимотував їх. «Постійна атака, жодного розслаблення, – говорив мені Кас. – Рухати головою і дбати про гарний захист – ось що робив би Армстронг. Зломи волю противника, знищ його дух, зроби так, щоб усі його дії були марними».

Щоб усі його дії стали марними? Ось так. А потім Кас пильно дивився на мене.

«Якщо ти слухатимешся мене, то правитимеш із богами. Диви, як ти зацікавився всіма цими старими бійцями і як говориш про них постійно. До того часу, як ти станеш чемпіоном, звісно, якщо ти слухатимешся мене, люди будуть знати про цих хлопців тільки тому, що ти будеш говорити про них. Ти перевершиш їх усіх. Ти змусиш їх забути про всіх інших. Я дивився на Джека Демпси ще коли був хлопчиськом. Я бачився з цими хлопцями, потискав ім руки. Вони тобі не рівня. Ти – велетень та колос серед людей».

Я проковтнув усе це лайно. Проте всі ці розмови про самовідданість, дисципліну і важку працю були недостатніми, щоб утримати мене від повернення до Брукліна, де я займався розбоями і грабунками. Я ганявся за двома зайцями одночасно. У Кетскіллі я був чемним хлопчиком, але потім я їхав до Брукліна і ставав там дияволом. Хвала Богові, мене тоді жодного разу не арештовували. Це б розбило Касу серце.

КАС ЗНАВ, ЯК ДАТИ МЕНІ ВІДЧУТИ, НІБИ МЕНІ НАЛЕЖИТЬ ВЕСЬ СВІТ. АЛЕ ВІН також знав, як змусити мене відчувати себе лайном. Іноді він говорив мені: «Ти дозволяєш своєму розуму взяти верх над собою». Це був його таємний неписаний спосіб сказати мені: «Ти слабка тряпка. У тебе недостатньо дисципліни, щоб бути одним із великих». Великі бійці здатні були провести найкращий бій у своєму житті, навіть якщо хтось викрав би їхню дитину або вбив би їхню матір. Великі люди абсолютно незалежні від своїх емоцій. Так само можна сказати й про артистів, не лише про боксерів. Деякі з легендарних артистів, про яких я читав, могли переживати надзвичайно сильні емоції та несприятливі стани, але коли вони виходили на сцену, то грали свою роль просто неймовірно. Бувало, що вони не могли навіть ходити, але в них залишалась їхня величезна витримка та мотивація. Іноді їх просто зі сцени забирали до лікарні. Я хотів бути одним із тих бійців та артистів.

З першої ж ночі, коли я переїхав до Каса, він почав ламати мене, намагаючись зрозуміти, як далеко він може зайти, чіпляючись до мене без жодної причини. Він приходив до мене в кімнату і питав: «Що ти робив сьогодні в школі? Ну, ти ж повинен був щось робити, ти ж весь день був у школі. Чому ти навчився? Де твоя домашня робота? У тебе сьогодні є домашнє завдання?» Інші хлопці в будинку завжди говорили, що я у Каса улюбленець, але вони не знали, що він говорив мені, коли ми були самі.

Я постійно мучився зі своєю вагою. Я вважав себе жирною свинею, хоча ніхто і не здогадався б про це, дивлячись на мене. Перед тренуваннями я обмазував усі мої пори альбололіном[6 – Марка крему – прим. перекл.] і носив по тижню чи навіть два поліетиленовий костюм, знімаючи його лише вечорами, коли приймав душ – я сподівався, що з потом втрачатиму більше ваги. Потім я лягав спати і, прокинувшись наступного ранку, одягав його знову, бігав у ньому і носив його весь день. Моя вага була ще однією річчю, через яку Кас став на мене тиснути. «Ти відрощуєш собі жирну дупу, – говорив він. – Ти втрачаєш інтерес, так? Ти більше не хочеш цим займатися, а, Майку? Занадто важко для тебе, так? Ти ж думав, що ми тут в ігри граємо, так? Думав, що тут тобі Браунсвіл, можна бігати і грати в ігри? Так?» Уявіть собі вислуховувати таке. Щойно я збирався насолодитися морозивом, яке дозволяв собі лише вихідними, з'являвся Кас і говорив мені це. «Мало людей здатні на таке, ось чому це так особливо. Господи, я думав, що ти зможеш».

Іноді Кас виговорював мені, а я поняття не мав, за що. Він вдирався до мене і шматував мое его. «Ти ніколи не зможеш досягнути тієї вершини, до якої ми прагнемо, через твою інфантильну поведінку». Іноді я просто кричав: «Я ненавиджу всіх тут! Ааааааааа!!!» Кас розривав мене на шматки.

Я радів його позитивним коментарям і говорив щось на кшталт: «Я зроблю все від мене залежне, щоб перемогти. Я б віддав своє життя, щоб стати чемпіоном, Касе». І замість того, щоб сказати: «У тебе все вийде, Майку», він просто плював мені в обличчя: «Будь обережний із тим, чого просиш, бо можеш це потім отримати».

Він навіть критикував мій одяг. На свята вони, бувало, запрошували гостей, сестру Каміллі чи ще когось. Я надягав красиві штани, сорочку і жилетку, а також краватку, яку мені допомагала зав'язати Каміллла. Я сидів розслаблено за столом, і всі жінки казали мені: «Ох, Майку, ти так добре виглядаєш». Але тут до кімнати входив Кас:

– Ти для чого так вирядився? Ці штани такі вузькі, що видно твою дупу і яйця. Що з тобою таке?

Каміллла бралась захищати мене, але Каса нічого не брало.

– Не треба мені нічого говорити, що ти думаєш із цього приводу. Не треба, любя Камілло. Добре? Нічого гарного в його одязі немає.

Кас ніколи не називав мене поганими словами типу «сучий син». Він просто називав мене «томатною бляшанкою і ледарем». Це був боксерський еквівалент того, щоб назвати мене брудним, паскудним нікчемним нігером. Це змушувало мене плакати, як дитину. Він знав, що говорячи це мені, ламає мій дух.

Я отримував так багато суперечливих відгуків, що вже не міг зрозуміти, що він насправді думає про мене як про боксера. Одного разу ми з Томом Патті виходили зі спортзалу, а Кас на секунду затримався. Тож я стрибнув до авто й заліз під задне сидіння.

– Скажи Касу, що я повернувся додому пішки. Я хочу, щоб ти запитав у нього, що він насправді про мене думає, коли він сяде в машину.

Том погодився. Кас сів в машину.

- Де, чорт забирай, Майк? - запитав він.

- Думаю, він залишився у місті, - відповів Том.

- Що ж, тоді ідьмо. Він зможе сам повернутися додому пізніше.

Отже, ми рушили в дорогу, і я лежав під заднім сидінням і перешіптувався з Томом. Кас був наполовину глухий і нічого не чув.

- Йой, Томе. Запитай у Каса, як він вважає, чи вмію я сильно бити, - попросив я.

- Гей, Касе, ти думаєш, Майк сильно б'є? - запитав Том.

- Чи сильно він б'є? Дозволь мені тобі щось сказати: цей хлопець б'є так сильно, що міг би розбити цегляний мур. Він б'є не лише сильно, але й ефективно. Він може нокаутувати бійця будь-якою рукою, - відповів Кас.

- Запитай Каса, що він думає щодо мого майбутнього, чи вийде з мене щось добре, - прошепотів я.

Том повторив мое запитання.

- Томмі, якщо Майк буде тримати голову просто і зосередиться на поставленій меті, він стане одним із кращих бійців, а то й взагалі найкращим бійцем в історії боксу.

Я був дуже схвилюваний, почувши це. Тоді ми вже під'їхали до будинку. Коли вони виходили з машини, Кас побачив, що я лежу на задньому сидінні.

- Ти ж знав, що він там, так? - обернувся він до Тома. Том виглядав як сама невинність.

- Нема чого городити мені цю дурню. Ти знав, що він там. Ви, хлопці, корчите з себе розумників, але дозвольте мені сказати вам дещо.

Кас не вважав наш жарт смішним, але ми залишились при своїй думці.

Найсмішніше це те, що він не міг контролювати свої емоції. Кас був просто черствою людиною, яка хотіла помсти. Рой Кон, кардинал Спеллман - ці хлопці переслідували його уві сні. Дж. Едгар Гувер? «О, як би мені хотілося всадити йому кулю в лоб, ось чого він заслуговує». Він постійно говорив про якісь убивства, але частина з тих людей, кого б він волів убити, були вже мертвими. Проте він їх ненавидів. Одного разу я сказав щось схвальне про Ларрі Холмса, і Кас розлютився.

«Що ти сказав? Та він - ніщо! Ти маєш знищити цю людину. Знищити цю людину і усунути його від участі в чемпіонаті - то наша мета. Він для тебе - ніщо».

Іноді Кас просто гарчав на людей, що виступали по телевізору, як дикий звір. Ви ніколи не подумали б, що він такий навіжений старий, але саме так воно було. Якщо ти не був його рабом, то він ненавидів тебе до глибини

душі. Він завжди був у стані конфронтації. Більшу частину дня він ходив навколо та бурмотів: «Ох, уже цей сучий син. Ох, я не можу повірити, що цей хлопець з... Ну, ви знаєте його ім'я, з такого-то і звідти. Ну і сучий син».

Бідолашна Камілла говорила: «Касе, Касе, заспокойся, заспокойся, Касе. У тебе буде високий тиск».

Кас керував цим будинком залізним кулаком, але найсмішніше було те, що насправді це був будинок Камілли. У Каса не було ніяких грошей. Він ніколи не переймався грошима і більшу частину того, що заробляв, просто роздавав. Камілла хотіла продати будинок через дорожнечу щодо його утримання, але Кас умовив її залишити його. Він сказав їй, що у нього буде достатньо хороших бійців, і все налагодиться. І коли він уже втрачав надію, з'явився я.

Не думаю, що Кас думав виховати ще одного чемпіона навіть і за тисячу років, та втім, він не втрачав на це надію. Більшість хлопців, що приходили туди, були вже готовими бійцями, вони просто хотіли віддалитися від дівчат та інших принад міста. Крім того, тоді нікому не подобався боксерський стиль Каса. Вони вважали його застарілим. А потім там з'явився я, який не знав нічого і нічого – просто сира глина. Кас був щасливий. Я не міг зрозуміти, чому цей білий чоловік так радіє мені. Він дивився на мене і просто істерично сміявся. Він телефонував людям і говорив: «Блискавка ударила двічі в одне місце. У мене є ще один чемпіон у важкій вазі». Я ніколи в житті не брав участі навіть в аматорському бою. Я поняття не маю як, але якимось чином він побачив це в мені.

3

Я НІКОЛИ НЕ ЗАБУДУ СВІЙ ПЕРШИЙ АМАТОРСЬКИЙ ВІЙ. ЦЕ БУЛО У МАЛЕНЬКОМУ СПОРТИВНОМУ ЗАЛІ в Бронксі, який належав колишньому боксеру Каса, Нельсону Куевасу. Той спортзал був справжнім пеклом. Він був на другому поверсі будівлі, яка була просто поруч із надземною лінією метро. Рельси проходили так близько, що можна було висунути руку з вікна і майже доторкнутися до поїзда. Такі боксерські турніри називали «смокерами», тому що повітря там було настільки густим від сигаретного диму, що ви ледве могли бачити суперника, який стояв навпроти. Смокери були несанкціонованими боями, що, насправду, означало повну їх беззаконність. На вулиці не вартували ні парамедики, ні машини швидкої. Якщо натовпу не подобався ваш виступ, вони не свистіли, а просто били один одного, щоб показати вам, як це робиться. Публіка, яка там збиралася, одягалася з голочки – усі вони були гангстерами та наркоторговцями. І всі робили ставки на бійців. Пам'ятаю, я запитав одного хлопця: «Ти купиш мені ковбаску в тісті, якщо я виграю?» Люди, які роблять ставки і виграють завдяки тобі гроші, купують тобі, як звичайно, якусь їжу.

Безпосередньо перед боем я був так наляканий, що мало не втік. Я думав про всю ту підготовку, яку я пройшов разом із Касом. Навіть після всіх цих спарингів я все ще дуже боявся боротися з кимось на рингу. А що, як я

зазнаю невдачі і програю? Я пройшов через мільйон різних бійок на вулицях Брукліна, але тут все було зовсім по-іншому. Ти нічого не знаєш про хлопця, з яким тобі треба битися; у тебе з ним не було жодних тьорок. Я був там із моїм тренером Тедді Атласом, і сказав йому, що збираюся на секунду спуститися до магазину. Я спустився вниз і сів на тротуар біля сходів, що вели до метро. На якусь мить я подумав, що міг би просто вскочити зараз у той чортів поїзд і повернутися до Браунсвіля. Але потім у моїй голові почали виринати всі поради Каса, і мені стало спокійніше, мої гордість та его почали підводитися, і я пішов назад до залу. Я був готовий.

Я бився з цим здоровенним пуерториканцем із його величезним афро. Йому було вісімнадцять, на чотири роки більше, ніж мені. Ми жорстко билися протягом двох раундів, але потім, у третьому раунді, я вибив його так, що він повалився на нижню мотузку рингу, а потім я продовжив із наступним ударом, який достеменно вибив його капу так, що та відлетіла на шостий глядацький ряд. Він упав без свідомості.

Я був в екстазі. Це була любов із першого бою. Я не знав, як реагувати на мою перемогу. Тому я наступив на нього. Я підняв руки вгору і наступив на розпростертого шибздика.

«Забирайся до біса від нього! Якого хріну ти наступаєш на цього хлопця?» – прокричав мені рефері. Кас сидів у Кетскіллі і чекав звіту біля телефону. Тедді зателефонував йому і розповів, що сталося, і Кас був так схвилюваний, що змусив свого друга Дона, який їздив разом із нами, розповісти йому все ще раз наступного ранку.

Тепер я приїздив у смокери щотижня. Ти заходиш до роздягальні, а там ціла купа дітлахів, які дивляться один на одного. Далі тобі треба сказати ім свою вагу і скільки боїв ти провів. Зазвичай я говорив їм, що мені більше ніж чотирнадцять. Навколо було не так вже й багато чотирнадцятирічних хлопців, які б важили двісті фунтів. Тож я завжди бився з хлопцями старшими. Ці смокери важили надзвичайно багато для мене, надто більше, ніж для інших дітей. Я пам'ятав, що народився в пеклі й щоразу, коли я вигравав бій, я ставав на крок далі від нього. Інші бійці не були такими злими, як я. Якби не ці смокери, то я, напевно, здох би десь у каналізації.

Тедді навіть якось ув'язався у бійку на одному з турнірів. Того вечера ми були у спортзалі Нельсона і якийсь хлопець штовхнув Тедді, і Тедді вдарив того хлопця з кулака, і ось тоді в сутичку втрутився Нельсон. Він схопив один із трофеїв, що там були – з твердого мармуру, прикрашений олов'яними орнаментами, і почав бити ним хлопця по голові. Якби приїхали коп, вони б звинуватили його в замаху на вбивство. Тедді завжди вплутувався в бійки. Я не знаю, чи захищав він мене чи інші хлопці ревнували, через те, що у нього був кращий боець, але йому ніколи не вистачало розуму, щоб відступити від них. Ми їздили в Огайо, і там Тедді умудрився побитися з іншими тренерами.

Ми почали їздити по смокерах усього Північного сходу. Перш ніж ми сідали в машину, до нас підходив Кас.

– Цей бій будуть дивитися кілька моїх друзів. А я чекатиму на телефонний дзвінок. Сподіваюсь, що коли вони мені подзвонять, вони хвалитимуть тебе і маритимуть тобою, – казав він. Я ніколи цього не забуду. «Говорити й марити». Це запалювало мене, і я переповнювався нетерпінням на всю нашу шестигодинну поїздку. Я ні на хвилину не міг заспокоїтися. Я не міг дочекатися, коли вийду на ринг і почну бити цих шибздиків. Один хлопець прийшов на бій зі своєю дружиною і маленькою дитиною, а я вирубив його.

Кас прийшов на мій п'ятий бій до смокеру у Скрентоні. Я бився з хлопцем на ім'я Біллі О'рурк у Скрентонському католицькому молодіжному центрі. Біллі було сімнадцять, і я сказав, що мені теж сімнадцять, тому що це була проаматорська ліга. Перед боем Кас підійшов до О'рурка.

– Мій боець просто вбивця, – сказав Кас. – Я не хочу, щоб ти постраждав.

Це був мій найважчий бій. У першому раунді я продовжував валити цього хлопця, але той навіжений білий псих продовжував підійматися. І він не просто вставав, від підхоплювався розгойдуючись. Чим більше я збивав його з ніг, тим більше він вставав і гамселив мене. Я надер йому дупу в першому раунді, але в другому була просто війна. Ми билися вже три раунди, і Тедді не хотів ризикувати, приймаючи невірне рішення.

«Послухай, ти любиш поговорити про те, яким класним ти хотів би стати, про те, як-то бути великим, і про всіх цих божевільних бійців. Зараз слухна нагода. Давай назад на ринг, продовжуй його лупцювати й рухати головою».

Я встав із табурета, вийшов і двічі збив із ніг О'рурка в третьому раунді. Він був увесь у крові. Наприкінці сутички він притиснув мене до мотузок. Але... бум?бум?бум... Я підвівся, а він пішов у нокдаун. Натовп божеволів. Це була битва вечора.

Кас був задоволений моїм виступом, але сказав: «Ще один раунд, і він би тебе вимотав».

У травні та червні 1981 року я вирушив на свій перший чемпіонат – юнацьку Олімпіаду. На той момент у мене за плечима було близько десяти боїв. Спочатку ти маєш виграти місцевий турнір, потім – регіональний, а потім змагаєшся в Колорадо за національний титул.

Я виграв усі регіональні змагання, і ми з Тедді полетіли в Колорадо, а Кас сів на поїзд, тому що боявся літати. Зайшовши до роздягальні, я згадав, як поводитися мої улюблені герої. Інші діти підходили до мене і простягали руку для рукостискання, а я тільки посміхався і повертався до них спиною. Я грав свою роль. До мене говорили, а я просто зиркав на нього. Кас багато часу приділив розповідям про те, як маніпулювати опонентом, спричиняючи у нього в душі хаос і плутанину, а самому залишатися спокійним. Я викликав такий хаос, що кілька бійців програли мені, просто поглянувши на мене, тож ім не довелося битися зі мною пізніше. Я виграв усі свої бої нокаутом у першому раунді. Я виграв золото, нокаутувавши Джо Кортеса за вісім секунд – рекорд, який, як на мене, ніхто не побив і донині. Я йшов своїм шляхом.

Я став місцевим героєм після того, як виграв ту золоту медаль. Касу подобалася увага, яку я отримував. Він любив світло софітів. А я не

перестав думати, яке це все шалене. Мені ледве виповнилося п'ятнадцять років, і половина моїх друзів у Браунсвілі були мертві, пропали без вісти або вбиті. У Кетскіллі у мене було не так вже й багато друзів. Школа мене не цікавила. Ми з Касом уже визначились, чого хочемо добитися, тож школа лише відволікала нас від цієї мети. Мені було плювати на те, чого вони мене вчили, але у мене було сильне бажання вчитися. Тому Кас заохочував мене, і я читав деякі книги з його бібліотеки. Я читав книги Оскара Уайльда, Чарльза Дарвіна, Макіавеллі, Толстого, Дюма й Адама Сміта. Я прочитав книгу про Олександра Македонського. Я любив історію. Читаючи історію, я дізнався про природу людини. Я пізнав серця людей.

У школі в мене не було серйозних проблем, хіба що я одного разу вдарив пару учнів і був відсторонений за це від занять. Просто мені там було незатишно. Деякі студенти могли сміятися з мене, але ніхто мене не задирав. Кас сказав директору моєї середньої школи містеру Бордіку, що я особливий і що «йому потрібно потурати». Містер Бордік був хорошою людиною, і щоразу, коли виникала проблема, Кас ішов до школи, робив пальцями оцей свій італійський жест, і я повертався в школу. Щовечора я повертався о п'ятій годині додому і йшов на дві години до спортзалу. Вечорами я читав книги про бокс, дивився фільми або розмовляв із Касом. У вихідні я вставляв о п'ятій, пробігав кілька миль, ів, дрімав, і опівдні повертався до спортзалу. Протягом тижня я бігав у школу і назад.

До того всього я пробігав ще безліч додаткових миль завдяки навіженому контролеру Касу. Наприклад, я пішов на шкільні танці, які мали завершитися о десятій вечора. Касу я сказав, що буду вдома об одинадцятій. Після танців усі залишилися ще трохи потусуватися, тож я зателефонував Касу і сказав, що буду вдома трохи запізно, бо саме чекаю на таксі.

– Ні, зараз же біжи додому. Біжи. Я не можу чекати на тебе, – гаркнув він.

Кас не любив роздавати ключі, бо боявся, що ми їх загубимо. На мені був костюм-двійка і гарні туфлі, але Кас хотів, щоб я біг додому цієї самої миті.

– Пацани, мені треба йти, – сказав я своїм друзям. Усі знали, котра зараз година. Раз Кас сказав, отже, треба йти. Тож я пішов на фіг звідти.

Одного дня я гуляв із друзями, ми пили та тусувалися; і ось вони мали намір висадити мене біля мого будинку, як я побачив через вікно Каса, який спав у своєму кріслі, чекаючи, коли я прийду додому.

– Розвертай. Вези мене до себе. Я не хочу зв'язуватися із Касом, – сказав я.

Щоразу, коли я повертався додому запізно, він видзьобував мені нову дірку в дупі. Я намагався тихенько прокрастися сходами, але вони були старими та скрипіли, і я ловив себе на думці, що знову проколовся. Я повертався додому з кіно, отримавши попередньо дозвіл Каса піти туди, і Кас уже чекав на мене в дверях, щоб учинити допит. «Чим ти займався? З ким тусувався? А хто вони такі? Звідки вони родом? А ну, назви мені прізвиська? Ти ж знаєш, що завтра у тебе тренування з боксу?»

Кас навіть спробував мене одружити в дев'ятому класі. Я почав зустрічатися з місцевою дівчиною на ім'я Енджі. Касу вона подобалась. Ви б могли подумати, що він буде проти зустрічей, мовляв, це відволікатиме мене від тренувань. Проте Кас подумав, що це буде хороша okazія для мене, щоб утихомиритися і осісти з нею. Я став би спокійнішим, і це допомогло б мені зосередитися на боксі. Але у нас з Енжі не було нічого серйозного. Я хотів жити яскравим життям моїх героїв-боксерів, таких, як Міккі Уокер і Гаррі Грес. Вони пили, у них було багато жінок, і вони жили справжнім життям. Проте Каміла виступала проти ідеї Каса.

– Навіть не думай слухати Каса щодо одруження з ким би то не було, – казала вона мені. – Позустрічайся з дівчатами скільки забажаєш, а потім вибери з них найкращу.

Одного разу я побився в школі, і Касу довелося йти залагоджувати ситуацію. Повернувшись додому, він викликав мене на розмову:

– Тобі доведеться покинути мій дім, якщо ти і далі будеш так себе вести.

Я просто не витримав і розплакався.

– Будь ласка, не виганяй мене! – схлипував я. – Я хочу залишитися.

Мені справді було дуже дороге те відчуття сімейного тепла, яке давав мені Кас. І я був у нього шалено закоханий. Він був першою білою людиною, яка не лише не засуджувала мене, але яка була готова скрутити голову будь-кому, хто ображав мене. Ніхто інший не був здатен достукатись до моєї душі, як це робив Кас. Він досягнув кори мого головного мозку. Щоразу після розмови з ним, мені доводилося йти й спалювати ту енергію, якою він мене заряджав, боксуючи з тінню або качаючи прес. Я йшов на пробіжку і починав плакати, так сильно мені хотілося зробити його щасливим і довести, що всі ті хороші слова, які він говорив мені, не пішли на марне.

Я думаю, що Кас почувався незручно через те, що погрожував вигнати мене і довів до сліз в той день, тому що він обійняв мене після того. Це був перший фізичний прояв любові, який я коли-небудь бачив від Каса. Взагалі перший. Але той момент, коли я розплакався, був сигналом для нього, що я належу йому назавжди. Відтоді я став його рабом. Якби він наказав мені вбити когось, я б його вбив. Я серйозно. Усі думали, що я живу з цим старим милим італійцем, але я був із воїном. І я насолоджувався кожною хвилиною цього життя. Я був щасливий бути солдатом Каса; це давало мені мету в житті. Мені подобалося бути тим, кому призначено пройти місію.

Я почав тренуватися ще старанніше, якщо це було взагалі можливо. Коли я повертався додому з тренажерного залу, мені доводилося повзти вгору сходами. Я підіймався нагору, до ванної кімнати на третьому поверсі, Кас набирив у порцелянову ванну дуже гарячої води і насипав туди трохи англійської солі. «Сиди тут якомога довше,» – казав він.

Тож я сидів у палючій ванні, але наступного ранку мое тіло почувалось значно краще і я міг знову тренуватися. Ніколи в житті я не чув себе настільки чудово. Усі мої сили були зосереджені на одній меті, і я ніколи не відступав від неї. Мені складно пояснити це почуття іншим людям.

Коли всі інші бійці йшли зі спортзалу на побачення зі своїми подружками й просто жили своїм життям, ми з Касом йшли назад додому і продумували наш план на майбутнє. Ми говорили про те, що в нас будуть будинки по всьому світу. «Почути десь "Hi" буде для тебе схожим на іноземну мову, – говорив Кас. – Ти забудеш сам концепт слова "Hi"».

Я думав, що то несправедливо з мого боку – братися виграти чемпіонат, адже я був вихований таким ось генієм. Усі ці інші хлопці хочуть заробити грошей і забезпечити хороше життя своїм сім'ям. Але, дякуючи Касу, я хотів слави і жадав здобути її через їхню кров. Проте я почувався невпевнено. Я хотів слави, я хотів бути знаменитим, я хотів, щоб весь світ дивився на мене і говорив, який я класний. Я був просто чортовим смердючим молокососом.

Кас змусив мене повірити, що зелений із золотом пояс WBC вартий того, щоб за нього померти. Не через гроші. Я часто запитував Каса:

– Що означає бути найкращим бійцем усіх часів? Більшість цих хлопців уже мертві.

– Слухай, вони, може, й мертві, але ж ми з тобою про них говоримо. Оце й є безсмертя. Воно про те, щоб твоє ім'я було на устах у людей допоки сяє сонце.

Кас був надзвичайно драматичним. Він був схожий на персонажа з «Трьох мушкетерів». «Ми маємо дочекатися свого часу, як то роблять крокодили, сидючи в багні. Нам невідомо, коли настане посуха і тваринам доведеться мігрувати через Сахару. Але ми будемо чекати. Місяці, роки. Але наш час неодмінно настане. І газелі з антилопами гну підуть до води. І коли вони прийдуть, ми на них кинемося. Ти чуєш мене, синку? Ми будемо кусати їх так сильно, що коли вони закричать, їх почує весь світ».

Він був абсолютно серйозним, і я намагався триматися так само серйозно. Кас використовував мене, щоб повернутися до боксерського світу. І я надзвичайно хотів, щоб це сталося. Це було схоже на Графа Монте-Крісто. Ми відрядилися в світи, щоб здобути помсту. Кас був щасливий, коли зрозумів, що я справді з ним. Проте після того він став просто параноїком. Я сидів у вітальні і читав книгу, а Кас ходив у халаті по кімнаті. Раптом він підходить до мене і ні з того ні з сього говорив:

– Так, ти теж мене кинеш. Вони заберуть тебе звідси. Ти кинеш мене так само, як і всі інші...

Я не знав: грає він зі мною в якусь уявну гру чи просто жаліє самого себе.

– Ти що, з глузду з'їхав, Касе? Про що ти говориш?

Я б ніколи з ним так не розмовляв. Напевно, це був один-єдиний раз, коли я назвав його божевільним.

– Ти добре розумієш, що я маю на увазі. Хто-небудь дасть тобі трохи грошей, і ти просто підеш. Таке зі мною трапляється постійно. Я вкладаю свій час і треную бійців, а люди крадуть їх у мене.

Поїхати звідси? Я вбив будь-кого, хто спробував би забрати його у мене. Флойд Паттерсон пішов від нього, але я був не таким. Я просто хотів бути поруч із ним і Каміллою, моєю новою сім'єю. Подалі від колишнього скрутного життя.

- Ти збожеволів, Касе, - сказав я, і він пішов.

У ЛИСТОПАДІ 1981 РОКУ ТЕДДІ, Я І ЩЕ ДВОЄ БІЙЦІВ СІЛИ В МАШИНУ і поїхали до одного зі смокерів у Род-Айленді. Усю дорогу я думав про те, що зроблю з цим шибздиком, коли дістануся туди. Я читав Ніцше і вважав себе надлюдиною. Я ледве вмів написати своє ім'я без помилок, але я був надлюдиною. Отже, я уявляв собі, як я осяю це місце і як усі люди будуть аплодувати мені, коли я надеру дупу цьому хлопцеві. Моя манія змусила мене повірити, що натовп буде кидати квіти до моїх ніг. Мені було лише п'ятнадцять, але я збирався битися з хлопцем на ім'я Ерні Беннет, місцевим чемпіоном, якому виповнився двадцять один рік. Це мав бути його останній аматорський бій перед тим, як він перейде в професійну лігу.

Ми увійшли до залу, і побачили купу огидних людей, яких там напакувалось по самі вінця. Там було так людно, що мені здавалося, ніби я знову в трущобах Браунсвіла. Але нам було плквати. Я всмоктував в себе їхню енергію. «Вставай на ваги,» - сказав Тедді. Тож я зняв штани та сорочку. На мені залишалась лише нижня білизна. Мене ледве не розірвали. Я встав на ваги, і мене оточив тісний натовп.

«Це Тайсон. Це він», - почув я голоси навколо.

Я стояв на вагах і починав нервувати. Ці хлопці були гангстерами та крутими хлопцями в законі, а я був не з їхнього району. Але потім я згадав усі ті фільми, які дивився. Згадав, як Джек Джонсон також стояв у натовпі навколо нього. Я завжди уявляв себе в тій сцені. А потім до мене долинув увесь цей шепіт та свист. «Це той хлопець, який нокаутував усіх за один раунд на юніорах», - говорили вони.

Включилось мислення, яке насадив мені Кас. Я був шляхтою. Я був готовим до бою великим гладіатором.

- Гей, чемпіоне! - ці хлопці посміхалися мені. Але я просто дивився на них із презирством, типу: «Та пішов ти, на що втупився?»

Я важив близько 190 фунтів.

- О, ти занадто важкий, - сказав тренер Беннетта. Він був глухонімий, але слова його можна було розібрати.

- Але ми будемо боротися з ним. Ми будемо битися з ким завгодно, - сказав він.

- Я не просто хтось, - посміхнувся я.

У залі було повно народу. Там було щонайменше три тисячі глядачів. Ми вийшли на ринг, і... це було рівно дев'ять хвилин страшної м'ясорубки. Люди

говорять про цю битву до нині. Натовп не переставав галасувати ні на хвилину, вони продовжували аплодувати навіть під час однохвилинних пауз між раундами. Ми були схожі на двох пітбулів. Він рухався дуже злагоджено, був досвідченим та невловимим, але... бам! Я збив його з ніг так, що він похилився на мотузки. Я важко боровся з цим хлопцем до самого кінця. Це був найкращий перформенс у моєму житті.

І тут вони присудили йому технічну перемогу. Це було пограбуванням. Я був у повному розпачі. Я розплакався. Я ніколи раніше не програвав жодного бою. У роздягальні до мене підійшов глухонімиий тренер. Я все ще плакав.

– Ти ще зовсім дитина, – сказав він. – У мого підопічного було багато-пребагато бійок. Ми боролися з тобою, використовуючи все, що було у нас в арсеналі. Ти кращий за мого бійця. Не здавайся. Одного разу ти станеш чемпіоном.

Але від цього мені не стало легше. Я плакав усю дорогу додому. Я дуже сильно хотів побити цього хлопця. Ми повернулися додому, мені вже треба було йти в душ і збиратися до школи. Але Тедді, мабуть, покликав Каса, тому що він чекав на мене. Я думав, що Кас буде злитися на мене за те, що я його підвів, але він натомість широко посміхався.

– Я чув, що ти добре виступив. Тедді сказав, що хлопець був битий і бувалий, – сказав Кас. – Гей, візьми вихідний. Тобі не обов'язково йти сьогодні до школи.

Але ні, я не збирався ні за жодних причин пропускати сьогодні школу. Цей хлопець поставив мені синяк під оком, і я збирався показати свій знак мужності.

Я не дозволив цій суперечливій поразці зломити мене. Я продовжував боротися в смокерах і нокаутував кожного зі своїх суперників. Кас став частіше приходити на мої бої. Йому подобалося, коли я поводився зарозуміло і напускав на себе владний вигляд. Кас і сам був досить зарозумілим. Одного разу я бився із двадцятичотирирічним хлопцем, який був чемпіоном свого регіону з шістнадцяти років. Нікому досі не вдавалось його побити.

Перед боем до нас підійшов один із місцевих представників боксерської спільноти.

– Касе, хлопець, якого ти збираєшся побороти, – великий, сильний і страшний, – сказав він. Кас і оком не моргнув.

– Мій малий тут для того, щоб ставити на місце великих, сильних та страшних хлопців.

Я лишень почув це і... о... мое серце. Ах... Я би обернувся гарячим синім диявольським полум'ям. Я так розшаленів, що прагнув почати бити цих хлопців ще до того, як вийшов на ринг.

Одного разу було, що я не мився цілих три дні перед боем. Усе, про що я міг думати тоді, це те, як я понівечу свого суперника. Я нічого не знав, про людей, з якими мені доводилося битися у цих смокерах. Про них не можна було подивитися на відео чи по телебаченню. Тож я завжди уявляв, що

боксери, з якими я б'юся, це люди, які ображали мене, коли я був молодшим. Це був час відплати. Ніхто і ніколи більше не буде з мене сміятися.

Усякий раз, коли я виявляв хоч найменшу людяність у бійці, Кас накидався на мене. Хлопець міг спробувати потиснути мені руку перед нашим боем, виявляючи мені спортивну повагу. Кас ставав навіженим, якщо я відповідав на те рукостискання.

Єдиний прояв співчуття, який він не критикував, був тоді, коли я підбирав своїх суперників після того, як нокаутував їх. Демпси завжди так робив. Він піднімав свого поваленого противника, відводив його до свого куту, обіймав і цілував. Робив він це одразу ж після всіх його спроб випатрати противника. Тож і я допомагав їм підвестись і цілував їх.

– Ти в порядку? Я люблю тебе, брате. Для них це було майже приниження.

Касу не подобалося, коли я святкував свій нокаут. Жодних «дай п'ять!», жодних танцювальних па.

– Ти присвятив цьому цілих два роки, а поводишся так, ніби здивований, що це сталося? – казав він зазвичай.

Для Каса мої противники були м'ясом. Харчуванням. Чимось таким, що потрібно їсти, щоб жити. Якщо я добре виступав у бою, Кас винагороджував мене гарним одягом чи взуттям. Коли я виграв один зі своїх юніорських чемпіонатів, він купив мені золоті зуби. Коли я отримав своє золото у 80-х, більшість людей подумали: «Фу, з золотими зубами ходять злочинці. Будьте обережні». Але Касу це подобалося, тому що всі старі бійці вставляли собі золоті зуби, щоб відсвяткувати свій успіх.

Ви можете подумати, що з усіма цими нокаутами та чемпіонством на юніорських змаганнях Касу було ні до чого придратися. Але ні, це не про Каса. Він завше розмовляв зі мною як із примадонною перед людськими очима, але щойно ми опинялись сам на сам, як змінювався і його тон. Він наказував мені присісти і починав щось на кшталт: «Знаєш, ти втратив тоді пильність. За всією належною повагою, але... якби цей джентльмен був трохи професійнішим і трохи спокійнішим, він би поціливі тебе тим ударом».

І це після бою, коли я відправив свого супрерника в нокдаун! Усі вітали мене з перемогою. Кас не говорив, що мене могли б нокаутувати. Він говорив, що мене могли б вдарити! Він весь день вбивав мені в голову думку про те, що я міг пропустити удар. А потім, через пару днів, він знову запускав ту ж шарманку.

«Пам'ятаєш, після бійки я сказав тобі, що цей хлопець міг би вдарити тебе?». ААААааааа!

Кас був повернутий на маніпулюванні та психологічному тиску. Він вважав, що бокс на 90 відсотків залежить від психологічного, а не фізичного аспекту. Воля, а не вміння. Тому, коли мені виповнилося п'ятнадцять, він почав водити мене до гіпнотерапевта на ім'я Джон Хелпін. Його офіс знаходився в місті на Централ-Парк-Вест. Я лягав на підлогу в кабінеті Джона, і він поступово вводив мене в стан розслаблення: розслаб голову, розслаб очі, руки, ноги – усе ставало важким. Щойно я входив у цей стан,

він говорив мені все, що Кас йому передав. Кас записував речення на аркуші паперу, а Джон читав їх уголос.

«Ти найкращий боець у світі. Я кажу це тобі не тому, що намагаюсь примусити тебе повірити в щось, чим ти не є. Ні, я кажу це тобі, тому що ти можеш цього добитися; це те, для чого ти насправді був народжений».

Халпін показав нам метод, за допомогою якого ми могли в будь-який момент зануритися в гіпнотичний стан. Коли ми поверталися в Кетскілл, я лягав на підлогу або на ліжку, а Кас сідав поруч зі мною. Я починав розслаблятися, упадаючи в гіпнотичний стан, а Кас починав говорити. Іноді він говорив якісь загальні речі: про те, що я найкращий боець у світі, наприклад, але іноді він переходив до конкретики.

«Твій удар подібний до зброї. Ти б'єш з усією люттю, заряджений поганими намірами. У тебе чудова права рука. Ти не зовсім і вірив у це раніше, але тепер повіриш. Ти – кара Господня. Світ знатиме твоє ім'я відтепер і до вічного забуття».

Це було якесь дуже глибоке лайно. І я цьому вірив.

Іноді Кас будив мене посеред ночі і робив оце своє навіювання. Іноді йому навіть не доводилось говорити – я відчував, як його слова телепатично проникають у мій розум.

Я був сфокусований на гіпнозі. Я думав, що це був секретний метод, який допоможе мені. Хтось міг би подумати, що це божевільня, але я вірив усьому, що говорив мені Кас. Я приймав його слова з благоговінням. Кас був моїм Богом. І цей старий білий чоловік говорив мені, що я його вершина творіння. Чому я повинен бути кращим з усіх, хто коли-небудь існував?

ТЕПЕР, КОЛИ Я БУВ ГЛАДІАТОРОМ І БОГОМ СЕРЕД ЛЮДЕЙ, МЕНІ ЗДАВАЛОСЯ ТРОХИ принизливим, що мені все ще треба ходити до школи. Потім, восени 1981 року, я потрапив у халепу в середній школі Кетскілл. Один із моїх вчителів, справжній неосвічений селяк, почав сперечатися зі мною і жбурнув у мене книгу. Я підвівся і вибив із нього все лайно на очах у всіх інших учнів. Мене відсторонили від навчання. Тож Кас схопив мене, і ми пішли до школи прямісінько до директора містера Стіклера і того вчителя. Можна було подумати, що Кас – це Кларенс Дерроу[7 – Відомий американський юрист початку XX століття і один із керівників Американського союзу цивільних свобод, з ідейних міркувань виступав як адвокат на багатьох відомих судових процесах – прим. перекл.], коли він захищав мене.

– Ви стверджуєте, що просто впустили книгу і вона випадково потрапила в Майка? – допитувався Кас у вчителя. – Але якщо, як Ви стверджуєте, Ви впустили книгу, то як вона могла злетіти в повітря і потрапити в Майка? Якби то було так, вона б просто впала на підлогу, не спричинивши нікому шкоди.

Кас ходив по кімнаті, раз по раз зупиняючись і драматично звертаючись до мого вчителя так, начебто це він був тут звинувачуваною стороною.

Зрештою вони пішли на компроміс і дозволили мені перестати ходити до школи на умові, що я займатимусь із репетитором. Кас був ображений, що я покидаю школу. Він планував влаштувати мені велику випускню вечірку. Дорогою додому після зустрічі в середній школі я озирнувся на Каса:

– Та годі тобі. Я готовий йти на тренування.

Він просто подивився на мене у відповідь.

– Пішли, – промовив він.

ЙШОВ ЧЕРВЕНЬ 1982 РОКУ, І ДЛЯ МЕНЕ НАСТАВАВ ЧАС ЗАХИСТИТИ свою першість на юнацькому олімпійському чемпіонаті. До цього часу моя репутація, безумовно, випереджала мене. Батьки забирали своїх дітей із турніру, боячись, що їм доведеться битися зі мною. Джон Кондон, який був у журі турніру «Золотих Рукавичок», не дозволив мені брати участь у змаганні.

– Я бачив, як ти борешся. Ти занадто навіжений. Я не можу дозволити тобі битися з цими дітьми. Ти розірвеш їх на частини.

Моя друга Юнацька Олімпіада почалася добре. Ми повернулися до Колорадо, і в своїх попередніх матчах я нокаутував усіх своїх суперників. А потім настав час фіналу, де мені належало захищати свій титул. Ось саме тоді мої нерви почали здавати від тиску. Я побачив усі камери, і моя невпевненість почала виявлятися. Там були всі ці авторитетні боксерські представники, які говорили про мене хороші речі. Я думав, що це чудово, але що все це закінчиться, тому що я був брудний та паскудний. Проте, навіть будучи таким, яким я був, я не хотів підводити Браунсвіл. Кас багато разів говорив мені, що якби я слухав його, то «люди допомагали б моїй мамі носити її сумки з покупками, щойно узрівши її на вулиці».

Я не міг упоратися з усім цим тиском. Перед фіналом Кас відвів мене вбік.

– Майку, це реальний світ. Бачиш усіх цих людей? – і він показав на коло чиновників, боксерських представників та репортерів у залі.

– Вони тебе більше не любитимуть, якщо ти програєш. Якщо ти не забезпечиш ім гарне шоу – розлюблять тебе. Раніше я всім подобався. Повір, коли мені було біля п'ятдесяти, молоді красиві жінки ганялися за мною повсюди. Тепер, коли я вже старий, нікому я більше не потрібен».

За десять хвилин до бою мені потрібно було вийти подихати свіжим повітрям. Тедді пішов зі мною.

– Просто розслабся, Майку, просто розслабся, – сказав він.

Але я вже не контролював себе. Я почав істерично плакати. Тедді обійняв мене за плечі.

– Це просто ще один матч. Ти робив це в спортзалі з кращими бійцями, ніж цей хлопець, – спробував він втішити мене.

- Я - Майк Тайсон ... - схлипував я. - ... мене всі люблять.

Я не міг вичавити з себе жодної путньої фрази. Я намагався сказати, що якщо програю, то більше нікому не буду потрібен. Тедді втішив мене і сказав, щоб я не дозволяв своїм почуттям взяти верх наді мною.

Коли я вийшов на ринг, мій противник уже чекав на мене. Це був білий хлопець висотою 6 футів 6 дюймів на ім'я Келтон Браун. Я взяв себе в руки, зібрав усю свою мужність у кулак. Ми вийшли на середину рингу, щоб отримати інструкції, і я так пронизливо подивився йому в обличчя своїм злісним поглядом, що рефері був змушений відштовхнути мене і дати попередження ще до початку бою. Пролунав дзвінок, і я накинувся на нього. Не минуло й хвилини, як я вже так майстерно бив його, що його тренеру довелося кинути рушник[8 - Означає прохання про завершення бою і поразку підопічного - прим. перекл.]. Тепер я був дворазовим олімпійським чемпіоном серед юніорів.

Після того, як я підняв руку, до мене підійшов телекоментатор і взяв у мене інтерв'ю на рингу.

- Майку, ти, мабуть, дуже задоволений тим, як розвивалася твоя кар'єра дотепер?

- Ну, я можу сказати, що так і є. Я тут б'юся із дітьми, але мені стільки ж років, скільки і їм, і в мене виходить краще, ніж у них. Я більш дисциплінований. Я перше навчився, як справлятися зі своїми психологічними проблемами, а вже потім тренував фізуху. Це моя моральна перевага перед ними.

- Як ви себе почували наприкінці поединку після перемоги над Брауном?

- Я прийшов сюди зробити свою роботу. Не можу сказати нічого поганого про мого опонента. Він добре попрацював. Він був просто трохи не в собі. Я високо оцінюю його зусилля, - сказав я.

Потім я поїхав на схід і заїхав додому в Браунсвіл. Усі в окрузі дивилися по телевізору, як я нокаутував Келтона Брауна. Багато хлопців, які колись знущалися з мене, підходили до мене на вулиці.

«Гей, Майку, можемо тобі якось допомогти? Дай мені знати, якщо я зможу щонебудь для тебе зробити,» - говорили вони.

Раніше вони надирали мені дупу, а тепер цілують її.

Але насправді єдиною аудиторією, уваги якої я шукав, була моя мама. Мені хотілося поділитися з нею своїм ентузіазмом.

- Мамо, слухай, я - найкращий у світі боець. Немає на світі людини, яка могла б перемогти мене, - сказав я.

Моя мама жила в цьому сирому, старезному, похилому багатоквартирному будинку. Вона просто дивилася на мене, коли я говорив про себе, як про Бога.

- Ти пам'ятаєш Джо Луїса? Завжди знайдеться хтось краще, синку, - сказала вона.

Я подивився на неї у відповідь:

- Зі мною такого ніколи не трапиться, - холодно відказав я. - Я той, хто краще за всіх інших. Саме так.

Я говорив це на повному серйозі, тому що вірив цьому всією душею, після всього того промивання мені мізків Касом. Моя мати ніколи раніше не бачила мене таким. Я завжди був підступним і дивився на світ з-під лоба. Тепер у мене були гідність і гордість. Раніше від мене тхло травкою або спиртним. Тепер я мав накачане тіло і виглядав бездоганно. Я був готовий битися з цілим світом.

- У всьому світі немає людини, яка могла б перемогти мене, ма. Ось побачиш, твій хлопчик стане чемпіоном світу, - похвалився я.

- Синку, ти маєш бути скромним. Ні, ти нескромний, ти нескромний... - захитала вона головою.

У мене була з собою моя маленька сумочка, і я дістав із неї вирізки фотографій, де мені вручали золоту медаль, і простягнув їх їй.

- Ось, мам. Почитай про мене

- Я прочитаю пізніше, - сказала вона.

Решту ночі вона не розмовляла зі мною. Вона просто щось бурмотіла. Вона просто дивилася на мене з тривогою, немов запитуючи: «Що ці білі люди роблять з тобою?»

Тож я повернувся до Кетскіллу, почувавши себе на вершині світу. Там я був розбещеною дитиною з вище середнього класу. Через кілька місяців після цього Кас сказав мені, що моя мати захворіла. Він не став вдаватися до подробиць, але мій соціальний працівник дізнався, що у моєї матері був рак на останній стадії. Того самого дня, коли Кас розповів мені про це, мені подзвонила сестра.

- Піди провідай маму, - сказала вона. - Вона погано себе почуває.

Я був у матері кілька тижнів до того, як мені подзвонила сестра, і знав, що у мами трапився інсульт і її око з одного боку було ніби опущене, але я не знав нічого про те, що у неї рак. Єдиний рак, про який я знав, це хіба знак гороскопу, під яким я народився. Я знав, що щось не так, але не знав, що це має якесь відношення до смерті.

Проте, коли я потрапив до лікарні, на мене чекав сильний шок. Моя мати лежала на ліжку і стогнала, будучи у повному заціпенінні. Було боляче навіть просто дивитися на неї. Її очі запали, шкіра туго обтягувала череп, і вона вся була надзвичайно худю. Простирadlo звалилося з неї, і з-під нього було видно частину її оголених грудей. Я поцілував її і поправив ковдру. Я просто не знав, що мені робити. Я ніколи не бачив нікого, хто б страждав на рак. Схожі сцени я бачив лише в фільмах, тому й очікував щось

на зразок: «Що ж... люблю тебе, але тепер настав мій час... Бувай, Джонні!» Я думав, що в мене буде можливість поговорити з нею і сказати «Прощай!» перед тим, як вона помре, але вона навіть не прийшла до свідомості. Тому я вийшов з тієї лікарняної палати і більше ніколи туди не повертався.

Щовечора я повертався додому і говорив сестрі, що бачив маму і що вона добре виглядає. Я просто не справився з тою лікарняною сценою, це було занадто болісно. Тож я повернувся на шлях грабунків. Я натрапив на Баркіма і ще кількох знайомих мені місцевих злодюг, і ми домовились пограбувати кілька будинків.

Однієї ночі, перед тим, як піти грабувати заплановане місце, я показав Баркіму фотоальбом, який приніс із собою з Кетскілла. Там були фотографії мої, Каса, Камілли та всіх цих білих дітей зі школи.

Баркім не міг повірити своїм очам.

– Йоу, Майку, я ніхрена не розумію. Вони що, там тебе допитують? Вони називають тебе «нігер»?

– Ні, це типу моя сім'я. Кас убив би тебе, якщо ти сказав би таке про мене, – відповів я йому.

Баркім похитав головою.

– Що ти тут робиш, Майку? – запитав він. – Повертайся назад до цих білих людей. Чорт, чувак, ці білі люди люблять тебе. Хіба ти цього не бачиш, нігер? Боже, як би я хотів, щоб у мене були білі люди, які любили б мене. Повертайся, чувак. Тут тобі не хрін що ловити.

Я задумався над тим, що він сказав. Ось я, дворазовий чемпіон країни, повернувся до грабунків та розбою, тому що від своєї суті нікуди не втечеш. Щовечора я пив і курих «ангельський пил», нюхав кокаїн і ходив на місцеві танці. Словом, робив усе, щоб відволіктися від думок про матір.

Моя сестра весь час говорила мені: «Ти прийшов сюди, щоб побачити матусю. Не захоплюйся, ти тут не для того, щоб гратися.»

Якось увечері Баркім заіхав за своєю дівчиною, і ми втрьох прогулювалися по одному з Браунсвільських проспектів і побачили, як двоє моїх старих друзів грають у кості. Баркім теж їх знав, але замість того, щоб зупинитися і поговорити з ними, просто продовжив собі йти. Я підійшов привітатися з ними, і вони сказали: «Хей, Майку», – але поводитися при цьому підозріло. «Ми поговоримо з тобою пізніше», – сказали вони. Я відчував, що сталось щось дуже погане: хтось помер або у когось відібрали все його лайно.

Пізніше я дізнався, що по сусідству відбувалася якась бійка за розподіл сфер впливу і коли все вгамувалось, виявилось, що всім заправляє тепер Баркім. У нього були всі машини, дівчата, коштовності і зброя, тому що він заправляв місцевим наркокартелем. Відтоді як я покинув це місце, воно докорінно змінилось. Прийшли наркотики, і люди стали вмирати. Хлопці, з якими ми раніше тусувалися, убивали один одного через сфери впливу і гроші.

І ось одного разу моя сестра повернулася додому. У мене було похмілля, але я почув, як вона вставляє ключ у двері, і відкрив їй, але щойно двері прочинилися, вона вдарила мене просто в обличчя.

– Нащо ти так зі мною? – запитав я.

– Чому ти не сказав мені, що мама померла? – закричала вона.

Я не хотів признаватися, що не був у лікарні через те, що мені було занадто боляче бачити, як та мама, яку я знав, покидає нас. Моя сестра вбила б мене за таке, тому я відповів: «Ну, я не хотів, щоб тобі було боляче. Я не хотів, щоб ти знала». Я просто був заслабким, щоб впоратися із цим. Моя сестра була найсильнішою в нашій сім'ї. Вона вміла добре справлятися з трагедіями. Я ж навіть не спромігся піти туди разом із нею і побачити тіло. З нею пішов мій двоюрідний брат Ерік.

Похорони моєї мами були жалюгідними. Вона накопичила трохи грошей на ділянку в Ліндені, штат Нью-Джерсі. Нас було лише восьмеро: я, мої брат і сестра, мій батько Джиммі, її бойфренд Едді і троє друзів моєї матері. На мені був костюм, куплений із вкрадених грошей. У неї була тільки тонка картонна труна, грошей на надгробок не вистачало. Перш ніж ми покинули могилу, я сказав: «Мамо, я обіцяю, що буду хорошим хлопцем. Я стану найкращим у світі бійцем, і всі будуть знати мое ім'я. Зачувши «Тайсон», вони думатимуть не про Тайсон Фудс[9 – Американська транснаціональна корпорація, що працює в харчовій промисловості – прим. перекл.] чи Сайселі Тайсон[10 – Американська актриса та колишня модель – прим. перекл.], а про боксера Майка Тайсона». Я сказав їй це, тому що саме так говорив мені Кас. Доти єдиним, що натякало на славу нашої сім'ї, було те, що ми носили одне прізвище із Сайселі. Моя мама любила Сайселі Тайсон.

Після похорону я провів кілька тижнів у Браунсвілі ловлячи кайф. Одного вечора я побачив своїх друзів, які грали в кості кілька днів тому. Вони сказали мені, що Баркім був убитий.

– Ага, вони зловили твого братана, – сказав один із них. – Я думав, вони і тебе спіймали, тому що останній раз, коли ми бачилися, ти йшов із ним, коли ми тут грали в кості, і відтоді я тебе не бачив.

Смерть Баркіма мене сильно вразила. Це був той самий хлопець, який утягнув мене у вуличні грабунки, зробивши своїм вуличним сином. І він от тільки-но недавно казав мені забиратися звідси і йти назад до моєї білої сім'ї. І він був не один цієї думки. Усі друзі з мого району покладали на нас із Касом великі надії. Кас збирався вивести мене в люди.

«Тримайся цього білого чоловіка, Майку. Ми – ніщо, Майку, не повертайся сюди, Майку. Я не хочу чути ніякого лайна, нігер. Ти – наша єдина надія. З нас ніколи нічого не вийде, Майку, ми помremo просто тут, у Браунсвілі. Але ми зможемо сказати людям перед смертю, що ми тусувалися з тобою, ти був нашим нігером».

Куди б я не пішов, усі говорили мені на різні лади одне й те саме. Вони серйозно так думали. Для моїх друзів Браунсвіл був справжнім пеклом. Вони всі хотіли б мати можливість вибратися звідси, як це зробив я. Вони не

могли зрозуміти, чому я хотів повернутися, але я повернувся, тому що намагався зрозуміти, хто ж я насправді. Мої два життя були дуже різними, але з різних причин я відчував себе як вдома в обох світах.

Одного разу в мої двері постукали – це була місіс Коулман, мій соціальний працівник. Вона приїхала, щоб забрати мою чорну дупу назад на північ штату, тому що мене спіймали на грабіжці і крадіжці. За три дні після похорону моєї матері я повинен був повернутися до Каса. Місіс Коулман була милою дамою, яка проїхала за мною з Кетскілла більше ніж дві години. Вона дуже підтримувала Каса і вважала, що бокс – це вельми добре рішення для мене. Я все ще був не в собі, тому сказав їй, що не збираюся повертатися до Кетскілла. Вона повідомила мені, що якщо я хочу залишитися в Брукліні, то їй доведеться зробити деякі документи, тоді поліція забере мене, а вона помістить мене де-небудь в Нью-Йорку. Мені тоді було шістнадцять, тож я знав, що вона говорить повну нісенітницю. За законом я не зобов'язаний був ні перед ким звітувати. Але я повернувся разом із нею на північ штату. Я подивився на свою квартиру і побачив, як моя мати жила в бідності та хаосі, а потім подумав про те, як вона померла. Це повністю змінило мої думки про те, як я збираюсь далі жити. Нехай вона буде короткою, але я намагатимусь, щоб вона була сповнена славою.

Коли я повернувся до Кетскілла, Кас допоміг мені пережити смерть моєї матері. Він розповів мені про той день, коли помер його батько. Кас був тоді разом із ним у будинку, і його батько кричав. Він не міг йому допомогти, бо не знав, що робити. Кас допоміг мені знову набратися сил. Тоді білий південноафриканський боксер на ім'я Чарлі Вейр, який був головним претендентом на титул чемпіона світу в середній вазі серед юніорів, приїхав зі своєю командою в Кетскілл, щоб тренуватися у Каса. Це було за часів апартеїду, і Кас сказав їм: «У нас тут є чорний хлопчик. Він – частина нашої сім'ї. Ви повинні ставитися до нього з повагою. Так само, як ви ставитеся до мене і Камілли, ви маєте ставитися і до нього».

Це було неймовірно. Ніхто ніколи мене так не захищав. Чарлі та його команда платили, щоб тренуватися з Касом, і зазвичай, хто платить, той і танцює. Але Кас дав їм знати, де їхнє місце. Кас і вдома так розмовляв.

«Послухай, тепер ми твоя сім'я, ясно? – сказав він мені. – І тепер ти наш хлопчик. І ти принесеш багато гордості цій родині. Гордості та слави».

Ми сиділи втрьох за обіднім столом, і Кас говорив:

– Глянь на свого чорного сина, Камілла. Що ти про це думаєш?

Камілла вставала, підходила до мене і цілувала.

Але за місяць наше скромне ідилічне життя було зруйновано. Я все зіпсував. У Каса були проблеми з моїм тренером Тедді Атласом. Вони сварилися через гроші. Тедді нещодавно одружився з дівчиною із сім'ї, яку Кас вважав недобропорядною, тому, коли Тедді просив грошей, Кас не давав йому багато. Тедді страждав і хотів, щоб я перейшов до професійної ліги, адже це б дало йому можливість мати його долю з моїх вигравів, однак Кас доки не мав планів робити з мене професіонала. Тож усім було зрозуміло, що Тедді збирається покинути Каса і спробує взяти мене із собою. Але я ні за що в світі не хотів йти від Каса.

Але потім я зробив те, що змусило Каса позбутися Тедді. Я був знайомий із сестричками жінки Тедді ще до того, як із ними познайомився сам Тедді. Ми всі разом ходили до школи і були друзями. Дівчата завжди фліртували зі мною, але у мене ніколи не доходило з ними до чогось сексуального. Одного разу я тусувався з дванадцятирічною сестрою його дружини і якось схопив її за дупу. Я не хотів робити нічого поганого. Я просто дурів і схопив її за дупу, хоча не повинен був цього робити. Це був просто дурний вчинок. Я просто зробив це не подумавши. У мене не було жодних навичок спілкування з дівчатами, тому що Кас не випускав мене із спортзалу. Я пошкоджував, щойно зрозумів, що накоїв. Вона нічого мені не сказала, але я знав, що це повинно було її збентежити.

Пізніше ввечері мій спаринг-партнер відвіз мене до спортзалу на тренування з Тедді. Я вийшов із машини, а Тедді вже чекав на мене зовні. Він виглядав дуже сердитим.

– Майку, йди-но сюди. Я хочу поговорити з тобою, – сказав він.

Я підійшов до нього, а він витягнув пістолет і приставив його до моєї голови.

– Шибздик, ніколи не торкайся до моєї сестрички – він вистрілив із пістолета в повітря, просто біля мого вуха. Звук був настільки гучним, що першої хвили я подумав, що він відстрелив мені вухо. А потім Тедді побіг. Я б теж так вчинив, тому що спортзал знаходився на даху поліцейської дільниці.

Тепер, коли Тедді говорить про той випадок, він напускає на себе вид, ніби налякав мене до смерті. Правду кажучи, то був не перший раз, коли хтось приставляв пістолет до моєї голови, але я, звісно, не говорив нічого на кшталт «давай, стріляй у мене, шибздик». Я нервував. Мій слух, до речі, повернувся лише через деякий час після пострілу. Але я відчував, що наробив лиха. Я шанував Тедді. Я сказився і можливо сказав комусь, що збираюсь помститися Тедді, але насправді я б ніколи не зміг вчинити йому чогось поганого. Він навчив мене битися і був зі мною з самого початку.

Камілла розлютилася на Тедді. Вона хотіла, щоб Кас висунув звинувачення і заарештував його, але Кас цього не зробив. Він знав, що Тедді був на випробувальному терміні по якійсь іншій справі і що його відразу посадили б у в'язницю. Тедді і його сім'я врешті-решт переїхали до міста.

І я був усьому цьому винний. Мені просто шкода, що все так вийшло. Після того, як Тедді пішов, я почав працювати з Кевіном Руні, ще одним боксером, з якого Кас зробив тренера. Руні й Тедді були друзями дитинства, і Тедді познайомив Кевіна з Касом. Ви можете собі уявити, як забурлили емоції після того всього, що сталося.

Я ПОЧУВАВ СЕБЕ ВЖЕ ДОСИТЬ ДОСВІДЧЕНИМ БІЙЦЕМ ТОДІ, КОЛИ МИ ПОЧАЛИ ПРАЦЮВАТИ З РУНІ. ЗАЗВИЧАЙ, КОЛИ хлопці виграють турніри, вони стають перебірливими щодо того, з ким будуть битися. Але не я. Я бився з ким завгодно і де завгодно: будь-то їхнє рідне місто чи двір їхнього будинку.

Кас говорив мені: «Бий їх просто в їхній вітальні і хай їх сім'ї будуть рефері на вашій битві». Я просто хотів битися і нічого не боявся. Я бився в Чикаго, Род-Айленді, Бостоні – де завгодно. І люди казали: «Це Тайсон, він двічі вигравав Юнацькі Олімпійські ігри».

У грудні 1982 року я зазнав своєї першої поразки на турнірі. Я бився на аматорському чемпіонаті США в Індіанapolisі, і моїм суперником був Ел Еванс. Мені тоді було шістнадцять, а йому – двадцять сім, він мав міцний удар і був дуже досвідченим хлопцем.

У першому раунді я накинувся на нього і надавав йому тонну тумаків. Теж саме я зробив і в другому раунді. Я штовхав його від стовпа до стовпа. У третьому раунді я став трохи диким, він відповів лівим хуком, і я впав. Я відразу схопився і знову кинувся на нього. Цього разу він збив мене з ніг правою рукою. Я встав і знову почав атакувати, але підковзнувся. На цьому моменті рефері й зупинив бій. Насправді, я не дуже постраждав. Я міг би продовжувати в тому ж дусі. Кас кричав зі свого кута на рефері.

Я був зруйнований. Я хотів вигравати на кожному турнірі. Мені подобалося, як вшановували чемпіона після його перемоги. Я хотів відчувати це знову, я був залежний від уваги публіки.

Кас, певно, подумав, що поразка похитнула мою впевненість та волю до перемоги, і коли ми повернулися в Кетскілл, він дав мені невелике напучення.

«Подивись на чемпіонів, про яких ти читав у всіх цих книгах. У якийсь момент на початку своєї кар'єри багато хто з них зазнавав нокаутуючих поразок. Але вони ніколи не здавалися. Вони терпіли. Ось чому ти про них читаєш. А ті, хто програв і все кинув... що ж, їхні демони переслідуватимуть їх аж до самої могили, тому що у них був шанс не здаватися, але вони не скористалися з нього. Ти маєш протистояти своїм демонам, Майку, інакше вони гнатимуться за тобою слідком цілу вічність. Пам'ятай, ти маєш бути обережним із тим, як ведеш свої бої, адже те, як ти їх ведеш, впливатиме й на те, як ти проживатимеш твоє життя».

Я виграв свої наступні шість боїв, а потім боровся на національному чемпіонаті Золоті Рукавиці проти хлопця на ім'я Крейг Пейн. Я нокаутував Пейна на рингу протягом трьох раундів, зустрівши лише його слабкий опір. Тож я був упевнений у перемозі, коли офіційний представник, який тримав великий трофей, пройшов повз мене на ринг. Крейг і я стояли з обох боків від судді, і він тримав нас за руки, чекаючи на рішення. Я почав піднімати іншу руку в знак торжества, коли помітив, як модератор церемонії, що тримав трофей, показує Крейгу піднятий вгору великий палець.

«А переможцем у суперважкій вазі стає... Крей Пейн».

Я був приголомшений. Публіка вибухнула гучним свистом. Зайдіть на YouTube і подивіться цей бій. Мене обкрутили круг пальця. Після бою Емануель Стюард, великий тренер з Детройта, у програмі якого був Пейн, сказав мені, що він, безумовно, вважає, що я переміг. Кас був злий через це рішення, але він був щасливий бачити, що я зміг добре пережити такий тип змагань. Він знав, що ми перемогли морально, але мені від цього не стало легше. Після бійки я довго плакав, як мала дитина. У мене не було часу довго

ображатися. Я одразу ж повернувся до спортзалу, щоб тренуватися до нових турнірів. У серпні 1983 року я виграв золоту медаль на турнірі CONCACAF серед юнаків до 19 років. 1984 року я виграв її вдруге. Того ж року я виграв золоту медаль на національному турнірі «Золоті рукавички», нокаутувавши Джонатана Літтлса в першому раунді. З Літтлсом я бився ще 1982 року на відборі до Юнацької Олімпіади, і він був єдиним моїм опонентом, який пройшов зі мною до другого раунду. І тепер настав час готуватись до Олімпійських випробувань.

Поки я готувався до Олімпійських ігор, спортивний журналіст Алекс Валлау приїхав в Кетскілл, щоб зробити репортаж про нас із Касом. Якоїсь миті нас попросили сісти у вітальні і поговорити один про одного. Кас був одягнений в офіційний сірий костюм і картату спортивну сорочку. Я був у костюмних штаних, сорочці та білій панамці Кенгол.

Алекс запитав Каса про роботу зі мною, і той зарядив цікавий, схожий на потік свідомості реп.

– Усе своє життя я думав про те, щоб створити ідеального бійця. Людина здібна на таке, думав я. Я побачив у ньому якості майбутнього чемпіона, тому що він завше був здібний до росту і перевершував своїх партнерів зі спарингу. Я вчив його рухам, схожим на ті, що в карате, так, щоб тіло пристосовувалося до бою, навіть якщо опонент не вважає це необхідним. Він здатен бити зі швидкістю блискавки на подив його супротивникам. Він володіє неймовірною швидкістю, координацією та інтуїтивним почуттям часу, яким зазвичай навчались після десяти років боротьби, коли, як в старі часи, займаються боксом кожен божий день.

Я не починаю навчати боксу, доки не переконаюсь, що учень здатен сприймати мою науку. Я багато розмовляю з учнем, щоб з'ясувати, що він за людина. Адже те, ким ми є сьогодні, ми завдячуємо сумі всіх наших вчинків та помислів. Отже, у випадку Майка ми розмовляємо, і я намагаюсь з'ясувати, скільки шарів досвіду, шкідливих звичок та всього іншого мені потрібно зішкребти з нього, щоб дістатися до самої його суті й виставити її на огляд так, щоб не лише я, а й він сам зрозумів себе. З цього моменту прогрес стає швидшим.

– І що ж ви знайшли під всіма тими шарами, що зішкребли з Майка Тайсона? – запитав Алекс.

Кас вагався.

– Я знайшов те, що шукав: людину з вельми хорошим характером, здатну робити все необхідне, щоб вирости в хорошого бійця, а то й чемпіона світу. Коли я це зрозумів, моїм наступним завданням стало показати ці якості йому самому, адже доки він, як я колись, не усвідомлював їх, вони не здатні були стати йому у пригоді. Уміння бути дисциплінованим, уміння робити те, що має бути зроблено, попри те, як він відчувається на той момент – ось це, на мій погляд, є визначенням істинного професіонала. Я думаю, що Майк швидко наближається до цього вміння, і це буде важливий момент, через який, на мою думку, Майк повинен пройти, щоб стати найкращим у світі бійцем. І, виходячи з усього, що ми знаємо – хіба щось непередбачуване втрутиться в плин історії – якщо він і надалі працюватиме наполегливо і без перерв, спарингуватиме і займатиметься всім необхідним, – він може

увійти в історію як один із найкращих бійців усіх часів і народів, а може, й просто стане найкращим бійцем в усьому білому світі.

Я був надзвичайно щасливим, що Кас говорить про мене. Потім Алекс запитав Каса, чи важко людині його віку працювати з таким молодим бійцем.

– Я часто йому кажу, хоча й знаю, що він не розуміє, що саме я маю на увазі, але зараз я поясню йому свою думку: якби його тут не було, то певно, і я не був би сьогодні живий. Той факт, що він тут і робить те, що він робить, до того ж робить це настільки добре і росте в своїх уміннях, дає мені мотивацію і інтерес до того, щоб залишитися в живих, тому що я вірю, що людина вмирає, коли втрачає інтерес до життя. Природа розумніша, ніж ми думаємо. Мало-помалу ми втрачаємо друзів, які нам небайдужі, і мало-помалу втрачаємо інтерес, доки нарешті не говоримо: «Якого біса я тут роблю? Мені немає заради чого продовжувати». Але моя причина бути тут – це Майк. Він дає мені мотивацію, і я житиму й спостерігатиму за його успіхами, і я не піду поки все, що я передбачив, не станеться, бо коли я піду, він не тільки знатиме, як боротися й розумітиме багато речей, але також буде знати, як постояти за себе.

Ось так. Це був знову той самий Кас, який майстерно тиснув на мене. Я знаю, що Кас вірив, що я впораюся з цим, але він також вірив, що в мене бракує впевненості, що я зможу цього досягти.

Потім вони запитали мене про мое майбутнє і мої мрії.

– Мрії – це коли ти лише розпочинаєш свій шлях. Тоді в тебе є мрії, які підживлюють мотивацію. Я просто хочу бути живим через десять років. Люди кажуть, що я стану бійцем на мільйон доларів. Ну, я знаю, хто я такий, і це важливіше за будь-чию іншу думку, тому що люди не знають, через що я проходжу. Вони думають, що я таким народився. Вони не знають, чого мені вартувало досягти того, що в мене є зараз.

– А через що ти проходиш? – запитав Алекс.

– Тренування. Бокс – це найлегше. Бій на боксерському ринзі – то просто відпустка. А ось у спортзалі мені доводиться повторювати вправи знову і знову, аж доки всі м'язи не заболять. І глибоко в моєму мозку лунає думка: «Я не хочу цього більше робити», але я викидаю її з голови. На сьогодні це аматорські бої – все це лише забавки, трофеї та медалі, але я такий, як ти, я хочу заробляти гроші і стати професіоналом. Мені подобаються гарні зачіски, я люблю носити гарний одяг, золото, коштовності й усе інше. Щоб продовжувати такий спосіб життя, ти повинен заробляти відповідні гроші. Ти не можеш взяти пістолет і піти в банк. Ти можеш також робити щось, що тобі подобається.

Я працював надзвичайно багато і дуже жорстко. Мені ніколи ще не доводилось терпіти стільки болю, але наступного дня мені доводилося вставати і повторювати все знову. Я наполегливо працював заради тих Олімпійських ігор.

Офіційні представники збірної США не дозволили мені брати участь у змаганнях у моїй природній ваговій категорії, тому що Кас ворогував із представниками олімпійського боксу. Усе почалося з того, що вони хотіли,

щоб я бився за команду США в Домініканській Республіці, але Кас не хотів мене туди відпускати, тому що ми не могли взяти туди Кевіна як мого тренера. Мені довелося б працювати з їхніми тренерами. Він також не хотів, щоб я їхав, бо боявся, що революціонери можуть спробувати викрасти мене.

Щоб помститися Касу, вони сказали йому, що мені доведеться боротися у ваговій категорії до 201 фунта. Тоді я бився в категорії понад 215 фунтів, тож мені довелося сісти на дієту. Я знову став носити весь день ті вінілові костюми. Мені це подобалося; я відчував себе справжнім бійцем – мені потрібно було важити менше на вагах, щоб важити більше в рейтингах. Я марив настільки сильно, що думав, ніби я роблю велику пожертву.

У мене був напружений графік підготовки до Олімпійських ігор. 12 серпня 1983 року я взяв участь у Національному турнірі штату Огайо. Першого ж дня я добився сорокадвухсекундного нокауту. На другий день я вибив два передніх зуба своєму противнику і залишив його десять хвилин лежати без свідомості. Потім, третього дня, чинний чемпіон турніру вийшов із боротьби.

Наступного дня ми вирушили в Колорадо-Спрінгс на Національний чемпіонат США. Коли я туди приїхав, четверо із шести інших бійців вибули зі змагань. Обидві мої перемоги стали нокаутами в першому раунді.

10 червня 1984 року я нарешті отримав шанс виступити на Олімпіаді. Моїм кваліфікаційним поединком став бій проти Генрі Тіллмана, старшого та досвідченішого боксера. У першому ж раунді я збив його з ніг так, що він майже вилетів крізь мотузки. Потім він встав, і я переслідував його протягом наступних двох раундів. Проте в аматорському боксі агресія не винагороджується, і мій нокаут зарахували так, ніби це був легкий удар на відліт. Коли вони оголосили про своє рішення, я не міг повірити, що вони дали перемогу Тіллману. Натовп знову був розчарований, і люди почали свистіти.

Я ненавидів ці аматорські поединки. «Ми тут боксери», – говорили ці начинені опудала. «Сер, я боець. Моя мета – боротися», – відповідав я.

Весь аматорський боксерський клуб ненавидів мене. Їм не подобалася моя зухвала браунсвільська поведінка. Я поводився пристойно, але однаково було видно, як із мене виривається нью-йоркський бунтівник. І якщо мене вони просто не любили, то Каса зневажали. Він міг бути настільки надмірним, що інколи ставив мене в скрутне становище. Я ніколи не давав йому знати про це, але я завжди стояв там та слухав, як він свариться з цими хлопцями, але мені було занадто ніяково від того, як він із ними розмовляв. Він був дуже мстивий і завжди жадав помсти. Він не міг жити без ворогів, тож створював їх собі власними руками. Іноді я собі думав: «Чорт забирай, чому мені не дістався якийсь неконфліктний білий хлопець?» Мені було здалось, що я далеко від того світу, де люди кричать один на одного, що є духу. Але Кас був мені постійним нагадуванням, що не так далеко я звідти втік.

У мене був шанс помститися Тіллману за свій програш місяць по тому в олімпійському боксі. Я знову ганяв його протягом трьох раундів, і цього разу він зробив навіть менше, ніж у першому бою. Навіть Говард Козелл, який робив анонс для ABC, думав, що Тіллман перехитрив мене в нашому

першому бою, і визнавав, що у мене було набагато більше шансів отримати рішення на мою користь.

Я був упевнений, що переміг, і коли суддя знову підняв руку Тіллмана, я був приголомшений. Я не міг повірити, що вони дали йому дві негідні перемоги. І знову вся аудиторія почала освистувати суддів. Кас був розлютований. Він почав лаятися і спробував ударити одного з олімпійських чиновників США. Кевіну Руні й іншим довелося його тримати. Я був тоді настільки поглинутий сам собою, що мені здавалося, ніби все, що коїться з Касом, пов'язано зі мною. З роками я зрозумів, що він був таким усі останні тридцять років. Це були його демони, і вони не мали нічого спільного зі мною.

Уся річ була в тім, що Каса обдурили і позбавили його слави. До недавнього часу я навіть не знав, що Кас послав нашого друга на ім'я Марк, який працював на ФБР, до американської прокуратури в Олбані для розслідування рішень на користь Тіллмана.

Я зчинив істеріку після двох перемог Тіллмана. Я схопив трофеї за друге місце, які вони мені дали, і розбив, жбурнувши їх об землю. Однак Кас однаково відправив мене на Олімпіаду пожити з олімпійською командою. Того року олімпіада проходила в Лос-Анджелесі. Він сказав, що я повинен просто піти туди і насолодитися цим досвідом. Він купив мені по два квитки на кожний бій, але у мене однаково був пропуск на всі змагання, тож я просто перепродав квитки. Позатим Олімпіада не стала для мене тотальною невдачею. Там була одна дуже симпатична стажистка, яка працювала в олімпійському комітеті США. Усі боксери й тренери не тямалися від неї, але я був тим, кому вона дісталася. Я їй подобався. Після стількох років поневірянь було приємно нарешті зайнятися сексом.

Проте навіть секс не позбавив мене від розчарування і болю, які я зазнав, коли у мене вкрали мою олімпійську мрію. Коли Олімпіада закінчилася, я полетів назад до Нью-Йорка, але до Кетскілла я повернувся не одразу. Я тусувався по всьому місту. Я був дуже пригнічений. Одного разу я пішов на сорок другу вулицю подивитися фільм про карате. Безпосередньо до початку фільму я викурив косяк.

Я затагувався димом, аж тут згадав той випадок, коли Кас спіймав мене з марихуаною. Це було одразу після того, як я виграв свій другий юнацький олімпійський чемпіонат. Один з інших боксерів заздрив мені і здав мене. Перш ніж я встиг позбутися доказів, Кас послав Рут, німецьку прибиральницю, до моєї кімнати, і вона знайшла траву. Кас був лютим, коли я повернувся додому.

«Мабуть, це хороша штука, Майку. Має бути щось дуже хороше, адже курячи це, ти повертаєшся на чотириста років назад, до часів рабства та каторжників».

Того дня він зламав мій дух. Він змусив мене відчувати себе нігером дядьком Томом. І він ненавидів таких людей. Він знав, як опустити мене нижче плінтуса.

Отже, я сидів у кінотеатрі, згадуючи про це, і все глибше і глибше занурювався в свою депресію. А потім я розплакався. Коли фільм закінчився,

я одразу ж пішов на вокзал і повернувся до Кетскілла. Усю дорогу назад я думав про те, що маю негайно взятися за виснажливі тренування й готуватися до професійних боїв. Я мав виглядати ефектно, коли стану професійним бійцем. Коли ми наблизилися до Кетскілла, я заговорив сам з собою.

«Їм ніколи не бачити когось, схожого на Тайсона. Він вийде за межі гри. Він буде в пантеоні великих бійців поруч із Джоном Салліваном, Джо Луїсом, Бенні Леонардо, Джо Гансом і всіма іншими. Тайсон Неймовірний».

Я говорив про себе в третій особі. Навіть самому собі.

Я накачав себе цим по повній, коли зішов із поїзда і взяв таксі до будинку Каса. Світ ось-ось побачить бійця, подібного якому він ще ніколи не бачив. Я збирався вийти за межі цієї гри. Попри всю мою повагу і небажання видатись зарозумілим, але тоді я був упевнений у своїй майбутній популярності боксера. Я знав, що ніщо не зможе мене зупинити, і я був певний того, що стану чемпіоном так само сильно, як знав, що після четверга буде п'ятниця. Протягом наступних шість років я не програв жодного бою.

4

Я ВІДХОДИВ ПІСЛЯ ТИХ ДВОХ ПОРАЗОК, ЯКИХ ЗАВДАВ МЕНІ ТІЛЛМАН, і для боксерського світу я не був аж ніяк жаданою здобиччю. Кас планував, що я виграю золоту медаль на Олімпіаді, а потім почну свою кар'єру з вигідного телевізійного контракту. Проте з цього нічого не вийшло. Професійним промоутерам я був нецікавий. Ніхто в боксі не вірив у Касів «пікабу» – стиль. До того ж багато людей вважали мене занадто низьким для того, щоб бути ефектним важковаговиком.

Напевно, усі ці розмови дійшли до Каса. Одного разу я пішов виносити сміття, а Кас прибирався на кухні.

– Малий, я б хотів, щоб у тебе було таке ж тіло, як у Майка Вівера або Кена Нортон, – несподівано сказав він. – Тоді ти виглядав би по-справжньому страшним. У тебе була б зловісна аура. У них немає темпераменту, але їхні статури викликають жах. Ти міг би лякати інших боксерів до паралічу просто самим твоїм зовнішнім виглядом.

Я мало не вдавився. Мені й до цього дня бракне повітря, коли я згадую цю історію. Я образився, мені було боляче, але я не міг сказати цього Касу, тому що він відповів би щось на кшталт: «О, ти плачеш?! Ти що, маленька дитина? Як ти збираєшся виступати у важливих боях, якщо ти не можеш впоратись зі своїми емоціями?»

Він ставився з презирством до моїх емоцій щоразу, як я виявляв їх. Тому я просто стримав свої сльози.

– Не хвилюйся, Касе, – я примусив себе звучати пихато. – Ти побачиш. Одного дня весь світ стане мене боятися. Вони пітнітимуть кровавим потом, зачувши саме лише мое ім'я.

Того дня я перетворився на Залізного Майка; Я став на 100 % залізним хлопцем. Попри те, що майже кожен із боїв я вигравав у красивій манері, емоційно я докладав мало зусиль, щоб стати тим диким звіром, яким мене хотів бачити Кас. Проте після тієї розмови про мій замалий зріст, я став тим звіром. Я навіть почав фантазувати, що якби я вбив когось на ринзі, то це залякало би всіх. Касу потрібен був антисоціальний чемпіон, тож я вирішив наслідувати таких поганих хлопців із фільмів, як Джек Паланс і Річард Відмарк. Я з головою занурився в роль зарозумілого соціопата.

Проте спочатку я купив «кадилак». Кас не міг дозволити собі платити за мої витрати, доки ми були зайняті моєю кар'єрою, тому він попросив свого друга Джиммі Джейкобса та його партнера Білла Кейтона викласти гроші. Джиммі був чудовим хлопцем. Він Бейб Рут[11 – Бейб Рут – американський бейсболіст, пітчер та аутфілдер, легенда американського спорту – прим. перекл.] у світі гандболу і, подорожуючи по всьому світу по гандбольним змаганням, він почав збирати рідкісні фільми про боротьбу. Зрештою він познайомився з Біллом Кейтоном, який сам був колекціонером, і вони вдвох започаткували Big Fights, Inc. Вони повністю взяли під контроль ринок бійцівських фільмів, і Кейтон пізніше заробив собі статок на продажі цих плівок ESPN[12 – ESPN – американський кабельний спортивний телевізійний канал – прим. перекл.]. Кас прожив із Джиммі десять років, коли той ще жив у Нью-Йорку, тож вони були близькими друзями. Кас насправді розробив секретний план витренерувати із Джиммі бійця і для його найпершого бою, аматорського чи професійного, він мав вступити в бій з Арчі Муром за титул чемпіона в напівважкій вазі. Джейкобс інтенсивно тренувався з Касом протягом шести місяців, але бій так і не відбувся, тому що Арчі покинув бокс.

Проте Кейтона, партнера Джиммі, Кас ніколи не любив. Він вважав, що той занадто закоханий у свої гроші. Він мені теж не подобався. Тоді, як Джиммі був дуже товариською людиною, Кейтон був просто пихатою холодною жабою. Джиммі й Кейтон уже багато років виступали менеджерами боксерів і тоді вже встигли попрацювати з Вілфредом Бенітесом та Едвіном Росаріо, тож попри його неприязнь до Кейтона, Кас пообіцяв їм дати можливість вести мої справи, коли я стану професіоналом. Я думаю, що Кас бачив у Джиммі та Біллі інвесторів, які не будуть втручатися в мій розвиток і дадуть можливість Касу повністю контролювати моє виховання. На той момент вони вже вклали в мене понад 200 тис. доларів. Коли я повернувся з Олімпіади, Джиммі сказав Касу, що хоче купити мені нову машину. Думаю, вони хвилювалися, що я можу кинути Каса і піти до когось іншого, відсторонивши в такий спосіб їх від корита. Звичайно, я б ніколи так не вчинив.

Кас лютував, адже, на його думку, я цього не заслуговував. Не те, якби я повернувся додому із золотою медаллю. Проте він відвіз мене до місцевого дилерського центру. Кас намагався схилити мене в бік олдсмобіль катлас, тому що той коштував відносно недорого.

– Ні, Касе, я хочу «кадилак», – сказав я.

– Майк, я ж тобі кажу...

- Ми або беремо «кадилак», або взагалі ніяку машину не купуємо. - твердо стояв на своєму я.

Ми купили машину і відвезли її додому в гараж. У мене не було водійських прав і я не вмів водити, але коли Кас доводив мене, я хапав ключі й біг до гаража, де сідав у машину і, закрившись, умикав музику.

У вересні 1984 року я підписав два контракти: один із Біллом Кейтоном, а інший - із Джиммі Джейкобсом. У Кейтона було рекламне агентство, і він підписав зі мною семирічний контракт на управління моїми справами, щоб презентувати мене в рекламі й просуванні мого персонального бренду. Замість звичайних 10 або 15 відсотків, Кейтон брав 33,3 відсотка. Проте я не знався тоді на умовах, я просто підписав контракт. Через кілька тижнів я підписав контракт із Джиммі, і він став моїм менеджером. Стандартний чотирирічний контракт - дві третини мені, одна третина - Джиммі. Після того вони домовилися розділити доходи від контрактів один з одним. Кас також підписав мій контракт. Під його підписом значилося: «Кас Д'Амато, ментор Майкла Тайсона, який має право на остаточне схвалення всіх рішень, що стосуються Майкла Тайсона». Тепер у мене була офіційна управлінська команда. Я знав, що Кейтон і Джиммі були дуже тямущими хлопцями в усьому, що стосується ЗМІ, і я розумів, що вони знали, як організувати цю чортівню. Маючи до того ж Каса, який приймав усі рішення щодо боксерських боїв і відбирав моїх суперників, я був готовий почати свою професійну кар'єру.

Приблизно за тиждень після початку тренувань я зник на чотири дні.

Знайшов мене Том Патті. Я сидів у своєму «кадилаці».

- Де ти пропадав, Майку? - запитав Томмі.

- Мені не потрібна ця чортівня, - видихнув я. - Батько моєї подруги Енджі працює менеджером в універмазі Джей Джей Ньюберрі. Він може влаштувати мене на роботу, де я зароблю сто тисяч доларів. У мене є цей «кадилак». Я збираюся кинути все це, - відповів я.

Правду кажучи, я просто нервував через те, що мав почати битися в професійних боях.

- Майку, ну не будеш ти заробляти по сто тисяч на рік, через те, що ти зустрічаєшся з його дочкою, - сказав він.

- Я багато чого вмію, - сказав я.

- Пацан, у тебе не так уже й багато варіантів. Давай назад до спортзалу, виграй свій бій і рухайся далі.

Наступного дня я знову був у тренажерному залі. Щойно я впорався зі своїми нервами, на місце страху прийшла гордість за те, що я збираюся стати професійним бійцем у вісімнадцять років. У мене була чудова команда. Крім Кевіна Руні, з нами був ще Метт Баранскі. Метт був чудовою людиною і послідовним стратегом. Тоді як Кевін був тим типом, що кричить усе, що думає, тобі в обличчя.

Ми обговорювали, яке б мені взяти прізвисько. Джиммі й Білл вважали, що в цьому немає потреби, але Кас хотів назвати мене Темним Жахом, в знак поваги до Джо Луїса, Темного Бомбера. Я подумав, що це було б круто, але ми так і не затвердили цей нік. Проте я віддавав шану й іншим моїм героям. Хтось вдягав мені на голову миску й обвівши її електробритвою зробив мені стрижку як у Джека Демпси. А потім я вирішив закосити під спартанський лук, який був у всіх моїх старих героїв – без халата та шкарпеток. Я хотів, щоб цей лук став знову в моді серед боксерів.

Мій перший професійний бій відбувся 6 березня 1985 року в Олбані. Моїм противником був хлопець на ім'я Гектор Мерседес. Ми нічого про нього не знали, тому вранці перед боєм Кас зв'язався по телефону з кількома тренерами й власниками боксерських залів у Пуерто-Ріко, щоб переконатися, що Мерседес – це не якась підстава. Уночі перед боєм я нервував, але водночас я знав, що зможу побороти цього хлопця, шойно я побачу його на ринзі.

Я знав, що Кас підібрав мені для перших кількох боїв слабших противників, щоб зміцнити мою впевненість.

І я мав рацію. Бій зупинили в першому ж раунді, коли я штовхнув Гектора так, що той упав на коліна в кутку рингу. Я був дуже схвилюваний своєю перемогою, але в роздягальні Кас почав розмову про всі мої недоліки. «Тримай руки вище. Твої руки теліпались навколо», – сказав він.

Наступні два бої я провів також в Олбані, який став практично моїм рідним містом. За місяць після Мерседеса я бився зі Трентом Сінглтоном. Я вийшов на ринг і вклонився на всі чотири кути арени, а потім підняв руки до натовпу, як гладіатор. Мені не знадобилося багато часу, щоб тричі збити його з ніг. Рефері зупинив поєдинок. Потім я неквапливо підійшов до його кутка, поцілував його і погладив по голові.

За місяць на мене чекав новий бій, тож усе, чим я тоді займався, були біг, тренування та бокс. Це все, чого від мене хотів Кас. Бокс, бокс і ще раз бокс, а потім спаринг, спаринг і ще раз спаринг.

Двадцять третього травня я бився з Доном Хелпіном, і той був набагато досвідченішим противником. Його вистачило на три раунди: під час нашого поединку я переключався зі звичайної стійки на стійку лівші й назад, експериментуючи та працюючи над новим досвідом на рингу. У четвертому раунді я відвісив йому удар лівою, а потім правою, і коли він уже валився додолу, я наздогнав його правим хуком. Він досить довго лежав на підлозі, перш ніж його нарешті підняли. Кас, звичайно ж, вважав, що я недостатньо близько атакував і мало рухався в латеральному напрямку. Проте Джейкобс і Кейтон були в захваті від того, як я виглядав.

Я почав запрошувати на ці бої власну команду підтримки. Вони приходили з невеликими плакатами, як це буває на бейсбольних матчах. На одному з них було написано ТАЙСОН – МІСТЕР НОКАУТ. Також я став притягувати до себе фанаток, але я не користувався їхньою нав'язливою прихильністю. Я був надто закоханий у себе, щоб думати про когось іншого. Загалом-то Кас думав, що я трохи переборщив. Він уважав, що мені слід частіше виходити на вулицю. Тож я ходив до Олбані та проводив там час зі своїми друзями.

На тих ранніх боях я майже нічого не заробляв. Мій перший бій приніс промоутеру лише витрати, але Джиммі дав мені 500 доларів. Потім він взяв із них 50, щоб віддати їх Кевіну, а 350 доларів поклав на мое ім'я в банк, тож на руки я отримав 100 доларів. На цих перших боях вони більше переймалися тим, щоб мое ім'я почули, ніж про те, щоб заробити на мені грошей. Джиммі та Кейтон були першими боксерськими менеджерами, які записали на плівку найцікавіші моменти з моїми нокдаунами й розіслали касети з відео всім, хто писав про бокс у країні. Вони були дуже винахідливі стосовно цього.

Мої виступи ставали сенсаціями, але Кас, схоже, ставав усе більше і більше дратівливим. Іноді мені здавалося, що Кас має мене за дядька Тома. Я намагався бути ввічливим із людьми, яких зустрічав, і говорив їм «так, мем» і «ні, сер», а Кас дратувався на мене за це.

«Чому ти так з ними розмовляєш? Ти думаєш, вони краще за тебе? Усі ці люди – фальшивки», – говорив він. А потім, коли я повадився як Бог, як він мене називав, він дивився на мене з огидою. «Тобі подобається, коли люди дивляться на тебе знизу вгору, так? Такі хлопці, як Кейтон й інші, постійно говорять тобі, який ти класний».

Мені здається, йому просто було потрібно до когось доскіпатися. Мій день залежав від того, з якої ноги сьогодні встав Кас. Тоді я вже отримав права і возив його на різні зустрічі та конференції.

Двадцятого червня, незадовго до мого дев'ятнадцятиріччя, я бився з Рікі Спейном в Атлантик-Сіті. Це був мій перший професійний бій за межами Олбані, але до того Кас відправляв мене дивитися великі бої в містах по всій країні, щоб я при звичаївся до різних арен.

«Навчись почувати себе тут як вдома, знай це місце із заплученими очима, – казав він мені. – Тобі тут доведеться проводити чимало часу, тож навчись почуватися тут комфортно». Він також брав мене з собою, коли зависав із великими бійцями. Він садовив мене поруч із ними за обіднім столом і знайомив нас, щоб я ніколи не лякався когось із боксерів.

Я був дуже схвилюваний тим, що буду битися в Атлантик-Сіті і що наш бій буде трансляватися на ESPN. Мій суперник був також непереможним, за ним мав рахунок 7:0 із п'ятьма нокаутами. Вони представили мене Малім Забіякою, і не знаю, що там щодо Малого, але я двічі збив Спейна з ніг у першому ж раунді, і рефері зупинив бій.

Джиммі й Кейтон намагалися вибити мені постійне місце на ESPN, але Боб Арум, який рекламував бої, сказав їм, що його колеги не надто вже цінують мій талант. Це дуже розлютило Каса. Кас ненавидів сватів Арума, і після мого наступного бою вони перестали працювати з Арумом.

Проте всі ці політичні штучки мене не цікавили. Я не міг дочекатися свого наступного бою. Він мав відбутися одинадцятого липня знову в Атлантик-Сіті. Я бився з Джоном Олдерсоном, великим сільським хлопцем із Західної Вірджинії, який також мав рахунок 4:0. Цей бій транслявався на ESPN, у другому раунді я кілька разів відправив його на землю, і доктор зупинив бій, коли мій противник повернувся назад у свій куток.

Я довів свій рахунок до 6:0 у наступному бою проти Ларрі Сімса, але я розлютив Каса, зробивши це. Сімс був дуже слизьким і незграбним – один із тих милих бійців. Тож у третьому раунді я переключився на лівшу і нокаутував його сильним дзвінким ударом. Пізніше в роздягальні Кас накинувся на мене.

– Хто навчив тебе цьому бісовому переключенню на лівшу? Тепер, напевно, буде важко знайти для тебе бій, – сказав він. – Люди не хочуть битися з лівшами. Ти зруйнуєш усе, що я зробив.

Кас ненавидів лівшів.

– Мені дуже шкода, Касе.

Ну хіба не наволоч? Я мав вибачатися за ефектний нокаут.

За місяць я знову вийшов на ринг і переміг за один раунд Лоренцо Кенеді, а за три тижні я зустрівся з Майком Джонсоном в Атлантик-Сіті. Коли ми вишикувалися за інструкціями, Джонсон виглядав таким зарозумілим, немов ненавидів мене до кінчиків волосся. Усього за кілька секунд він упав після мого лівого хука в нирки, а коли він піднявся, я відвісив йому ефектний удар правою, який збив його так сильно, що два його передніх зуба застрягли в його капі. Я знав, що він не скоро прийде до тями. Кевін вискочив на ринг, ми реготали і давали п'ять одне одному, як два зарозумілих маленьких пацана. Я йому: «Ха-ха. Дивись на цього мертвого нігера, Кевіне».

Тепер я мав рахунок 8:0 із вісьмома нокаутами, а Джиммі та Кас взяли за всі свої контакти в пресі, щоб добитися мого визнання. Я їздив до Нью-Йорка, щоб пообідати з Джиммі та його друзями-журналістами. Ми приваблювали пресу всіма можливими способами. Крім того, мене стали згадувати в колонках світської хроніки, адже я почав тусуватися в таких відомих точках Нью-Йорка, як ресторан «Колумбус» у Верхньому Вест-Сайді. Я подружився з великим фотографом Брайаном Хеміллом, і він разом зі своїм братом Пітом, який був всесвітньо відомим письменником, почали знайомити мене з усіма цими знаменитостями. Піт приводив мене до бару, і ми сиділи там із Полі Германом – одним із власників. Полі тоді був впливовою в Нью-Йорку людиною. Мені здавалося, що він був ще більшою знаменитістю, ніж самі знаменитості. Усі хотіли бути з Полі, сидіти з ним за столом та прохати його про маленькі послуги. Я думав, що він який мафіозний бос чи щось таке.

Ніколи не знаєш, кого зустрінеш в Колумбусі. Іноді Піт залишав мене там із Полі. Не встиг я озирнутися, як за одним столом із нами вже сиділи Девід Боуї, Михайло Баришников і маленька Дрю Беррімор. «Ого, нічого собі, – думав я сам до себе. – Ти ліпше тримай себе в руках». Потім увійшли Роберт Де Ніро і Джо Пеші. Ми сиділи й розмовляли, і наступної миті Полі сказав: «Гей, Майку, нам би кудись разом сходити». І, бум, за п'ять хвилин я вже в будинку Лайзи Міннеллі, сиджу на дивані і прохолоджуюся з Раулем Хуліа.

Врешті-решт я познайомився з усіма представниками нью-йоркської світської сцени. Перебуваючи поруч із ними, я відчував, ніби щось особливе померло просто перед тим, як я з'явився на сцені. Воно було настільки потужним, що його досі можна було відчути в музиці Елтона Джона, Стіві Вандера і Фредді

Мерк'юрі. У мене було відчуття, ніби всі вони побували в якомусь особливому місці, якого більше не існувало. Проте навіть зустріч з усіма цими суперзірками не допомогла мені ствердитись у тому, що в мене все вийшло. Цього не сталося, доки я не зустрів борця Бруно Саммартіно. У дитинстві я був великим фанатом рестлінга. Мені подобались Саммартіно, Горила Мансун і Біллі Грехем. Одного разу я пішов на вечірку, де познайомився з Томом Крузом, який тільки починав свою кар'єру. Того ж вечора я зустрів Бруно Саммартіно. Я був абсолютно ошелешений. Я просто вирячився на нього. Хтось представив нас один одному, але він гадки не мав, хто я такий. Тоді я почав розповідати йому про всі визначні матчі, в яких він брав участь, серед них були такі, як Кіллер Ковальські, Ніколай Волкофф і «Звір» Джордж Стіл. У своєму хворому на манію величчя розумі я думав: «Це ознака моєї величчя. Мій герой тут зі мною. Я стану таким само славетним, як і він, і виграв чемпіонат».

Кас був не дуже радий тому, що я проводжу все більше й більше часу на Манхетені. Приїжджаючи в місто, я зупинявся на диванчику Стіва Лотта, який був правою рукою Джиммі Джейкобса. Стів був типовим джанкі й водив мене в такі місця, як клуб Наутілус та інші місця, де тусувалися красиві дівчата. Тоді я був сповнений рішучості завоювати цей пояс, тож мені було зовсім не до дівчат. Тоді я намагався бути хорошим хлопцем й не заходити занадто далеко. Моею слабкістю була їжа. Стів був відмінним кухарем і зазвичай, коли ми повертались із нічних походеньок клубами, я просив Стіва розігріти трохи китайської їжі з холодильника для пізнього перекусу. За кілька днів, коли я повертався до Кетскілла, Кас був розлючений.

«Подивися на свою дупу. Вона стає все жирнішою», – хитав він головою. Мій наступний бій був першим справжнім випробуванням. Дев'ятого жовтня я зустрівся в Атлантик-Сіті з Донні Лонгом. У Лонга були бої з Джеймсом Броудом, крутим важковаговиком, і Джоном Тейтом – чемпіоном світу за версією WBA в суперважкій вазі. Я знав, що перемога над Лонгом здатна забезпечити мені гарну позицію в боксерському світі. Лонг упевнено увійшов у бій, сказавши Елу Бернстайну з ESPN, що відіб'є мені печінки. Вони називали Лонга «Володарем Катастроф», але цього разу його вечір обернувся лихом. Щойно прозвенів перший дзвінок, я кинувся на нього і вже за кілька секунд швидкої та лютої атаки збив його з ніг лівим ударом. Трохи пізніше його наздогнав мій правий аперкот, а потім я прикінчив його комбінацією правого аперкоту і лівого хука. Мені для цього знадобилося менше ніж півтори хвилини.

Після бою у мене взяв інтерв'ю Ел Бернштейн.

– Ще сьогодні я думав, що Донні Лонг буде досить жорстким противником для тебе. Але це виявилось не так, – сказав Ел.

– Ну, як я й говорив тобі ще сьогодні до бою: а що, як я його нокаутую в першому чи другому раунді? Ти все ще будеш вважати його засильним?

– Я думав, так воно й буде, але, здається, усе склалось інакше, – сказав Ел.

– Ох, тепер він не такий крутий, – розсміявся я.

- Та ні ж бо, він був крутим хлопцем, я просто кажу, що він, вочевидь, виявився не достатньо крутим для тебе, адже ти побив його.

- Я знав це з самого початку, але всі інші думали, що я хизуюсь. Ні, я не випендюрався. Багато людей прийшли подивитися, прийшов Джессі Фергюсон, прийшли Фрейзери. Приходьте всі і подивіться на власні очі, тому що Майк Тайсон тут, він чекає на вас, приходьте всі подивитися.

Тоді я був настільки зосереджений на боксі, що просто не жив у реальності. У мене брали інтерв'ю для журналу Sports Illustrated, і я сказав: «Найбільше мене турбує те, що я перебуваю поруч із людьми, які дуже весело проводять час, з вечірками й тому подібними речами. Це дуже розслабляє. Люди, які зацікавлені тільки в тому, щоб отримувати задоволення, не здатні нічого досягти». Я думав, що я сильніший за тих слабких людей, які веселилися. Мені хотілось бути частиною того світу знаменитостей Колумбуса, але водночас я боровся зі спокусою веселитися на вечірках.

У мене все ще не було сексу. Останній раз, коли я з кимось спав, то був той випадок зі стажеркою на Олімпіаді. Не те, щоб я не хотів займатися сексом, але я був надто незграбним із жінками. Я не знав, як поводитися з ними. «Гей, привіт, хочеш зі мною в ліжко?» Я не знав, як до них говорити. Приблизно тоді ж я повинен був битися в Медісон-Сквер-Гарден. Проте моя репутація випередила мене, і мій супротивник не з'явився. Тому я пішов із Гарден і попрямував до борделю на сорок другій вулиці. Я знав про це місце відтоді, як ще хлопчиськом бовтався на Таймс-Сквер.

Я увійшов до закладу і сів на один зі стільців у вестибюлі. На великому екрані телевізора показували порнофільми. Дівчата підходили, сідали поруч і запитували: «Хочеш піти на побачення?» І якщо ти відхиляв пропозицію однієї з них, до тебе підходила інша. Я був там наймолодшим хлопцем, тож я їм здавався досить милим. Я вибрав симпатичну кубинську дівчину, і ми пішли в задню кімнату.

Фрейд мав би розлоге поле для діяльності із таким сценарієм. Я був повністю готовий сконцентрувати всю свою агресію і побити мого противника на ринзі, але бій було скасовано і ось я йду на пошуки сексу. Насправді. я був дуже схвилюваний. Під час нашого побачення у неї прихопило спину. Вона сказала: «Гей, нам треба зупинитися. Я якось невдало потягнула спину». Я ще не кінчив, тому попросив її повернути мені гроші. Вона змінила тему розмови й попросила у мене футболку із зображенням Едвіна Росаріо, яка була на мені. Її спина занадто сильно боліла, щоб продовжувати, тому вона сказала: «Давай поговоримо». Ми трохи поговорили, а потім я пішов зі своєю футболкою.

Після цього Кас став пришвидшувати мій темп. За шістнадцять днів після бою з Лонгом у мене був бій із Робертом Колаєм, де я встиг зробити два лівих хука. Першим промахнувся, а другим нокаутував його. Усе було скінчено за тридцять сім секунд. За тиждень я бився зі Стерлінгом Бенджаміном у Латамі, штат Нью-Йорк. Я збив його з ніг коротким лівим хуком, а потім, коли рефері дорахував до восьми, накинувся на нього, завдаючи нищівних ударів по тілу і аперкотів. Він звалився додолу. Рефері зупинив поєдинок. Натопт розшаленів, і я повернувся до них обличчям, просунувши рукавички через верхні мотузки долонями вгору, вітаючи їх на гладіаторський манер.

Проте в мене на думці були куди важливіші справи, ніж моя одинадцята професійна перемога. Кас був дуже хворий. Він хворів відтоді, як я переїхав до нього і Камілли. Він завжди кашляв, і я знав, що його стан погіршується, коли він не їздив із нами на деякі з моїх боїв. Він залишився вдома під час мого бою з Лонгом та Колаєм, але зміг поїхати до Латаму, щоб бути на моєму поединку з Бенджаміном. Він був занадто впертим старим італійцем, щоб пропустити бій недалеко від свого дому. Він не вірив лікарям і був одним із перших прихильників вітамінів, дієтотерапії й того, що ми зараз називаємо «альтернативною медициною».

Я знав, що Кас хворий, але я був налаштований на те, що він одужає, щоб побачити, як я стану чемпіоном, тому що ми завжди говорили про це. Він мав одужати і жити, щоб побачити, як я досягну успіху. Проте, коли ми розмовляли наодинці, він іноді говорив: «Мене може не бути поруч, але ти однаково повинен слухатися мене». Я подумав, що він сказав це просто, щоб налякати мене і переконатися, що роблю все, як належить. Кас постійно говорив мені речі, які сповнювали мене тривогою.

Його госпіталізували до лікарні в Олбані, але Джиммі Джейкобс перевів його до Маунт-Синай. Ми зі Стівом Лоттом вирушили відвідати його. Кас сидів у своєму ліжку і їв морозиво. Ми поговорили кілька хвилин, а потім Кас попросив Стіва вийти з кімнати, щоб він міг поговорити зі мною наодинці.

Тоді-то він і сказав мені, що вмирає від пневмонії. Я не міг повірити в те, що він мені говорив. Він не виглядав смертельно хворим. Він сявав. Він був сповнений енергії та ентузіазму. Він їв морозиво. Він собі прохолоджувався, а я почав сходити з розуму.

– Я не хочу займатися цією хрінню без тебе, – сказав я, стримуючи сльози. – Я не буду цього робити.

– Ну, якщо ти не будеш боротися, то дізнаєшся, що люди здатні повертатися з могил, тому що я буду переслідувати тебе все життя.

– Добре, – сказав я йому, і він взяв мене за руку.

– Світ повинен побачити тебе, Майку. Ти станеш чемпіоном світу, найсильнішим у світі, – сказав він.

А потім Кас розплакався. Тоді я вперше побачив, як він плаче. Мені здалося, що він плаче, тому що не побачить, як я стану чемпіоном світу у важкій вазі після всього, що ми пережили разом. Проте незабаром я зрозумів, що він плаче через Каміллу. Я зовсім забув, що у нього був ще хтось, хто значив для нього більше, ніж я. Він сказав мені, що шкодує, що так і не одружився з Каміллою, тому що у нього були проблеми з податками, і він не хотів, щоб вона брала їх на себе.

– Майку, зроби мені лише одну послугу, – сказав він. – Не забудь подбати про Каміллу.

Збентежений, я вийшов із палати. Я зупинився в квартирі Стіва, а Джиммі жив у тому ж будинку. Пізніше того ж дня Джиммі зайшов за мною, щоб ми пішли з ним у банк внести чек на 120 тисяч доларів за мої останні бої. Тепер моє ім'я почало з'являтися в газетах, я був на обкладинці журналу

Sports Illustrated, і незнайомі люди зупиняли мене на вулиці й бажали удачі. Я був весь красивий і впевнений у собі. Я знав усіх дівчат у банку і зазвичай фліртував із ними, а вони фліртували зі мною у відповідь.

Однак перед самим входом до банку Джиммі зупинився.

– Кас не переживе цю ніч, Майку. Кажуть, йому залишилося жити лише кілька годин.

Я почав плакати так, ніби це був кінець світу. Для мене то був судний день. Мій світ було зруйновано. Усі дівчата в банку втупилися на мене.

– Якісь проблеми? – до нас підійшов менеджер.

– Ми щойно дізналися, що наш любий друг помирає, і Майк дуже важко переживає це, – сказав Джиммі. Він був холодним і зібраним. Отак просто... бум... ніяких емоцій – так, як навчив його поводитися Кас. Я ж тоді плакав, як загублений солдат на місії, що втратив генерала. Не думаю, що я коли-небудь повернувся до того банку, таким збентеженим я тоді був.

Похорони Каса відбулися на півночі штату. Я був одним із тих, хто ніс труну Каса. Прийшли всі зі світу боксу. Це було надзвичайно сумно. Усе, на що була здатна моя хвора уява, – це думати про те, що я стану успішним заради нього. Я б зробив усе, щоб виграти цей титул, щоб захистити честь Каса. Я почав жаліти себе, думаючи, що без Каса у мене було б галіме життя. Камілла була дуже спокійна, але коли ми повернулися до будинку, то плакали разом.

Незабаром після похорону Джим Джейкобс організував поминальну службу по Касу в його старому спортивному залі Gramercy Gym. Там були всі світила. Норман Мейлер сказав, що його вплив на бокс був настільки ж великим, як вплив Хемінгуея на молодих американських письменників. Гей Талезе сказав, що для нього велика честь бути знайомим із Касом.

– Він навчив мене стількох речей, і я кажу не лише про бокс, адже це просто ремесло і йому можна навчитися, я кажу про науку жити життя, навчити якій набагато складніше, – сказав Піт Гемілл.

Джим Джейкобс зробив досить сильну промову про Каса. «Кас Д'амато люто виступав проти невігластва і корупції в боксі. Кас був неуступливим у всьому, що стосувалося його ворогів і водночас здатним зрозуміти, компанійським і надзвичайно терплячим до своїх друзів».

Після смерті Каса я емоційно закрився. Я став дуже злим. Я намагався довести собі, показати, що я чоловік, а не просто хлопчик. За тиждень після похорону Каса я полетів до Техасу на бій з Едді Річардсоном. Джиммі й Кейтон навіть не дали мені погорювати. Тому я взяв із собою фотографію Каса. Щовечора я розмовляв із ним.

«Завтра я збираюся битися з цим хлопцем Річардсоном, Касе, – казав я. – Як по – твоєму, що я маю робити?»

Попри те, що я був у гарній фізичній формі, я згубив свій дух та віру в себе. Я втратив усю свою енергію для хороших справ. Не думаю, що я взагалі

змирився з його смертю з того часу. Я злився на нього, коли він помер. Мені було дуже гірко. Якби він тільки прийшов до лікаря раніше, він був би живий, щоб захистити мене. Проте він був впертим і не хотів йти до лікарів, а тому помер, залишивши мене самого на цих звірів у світі боксу, щоб вони накинулись на мене, беззахисного. Після смерті Каса я більше ні про що не дбав. Я бився просто заради грошей. У мене більше не було мрії. Було б непогано виграти титул, але я просто хотів випити трохи вина, повеселитися, потусуватися й потрахатися.

Утім, спочатку я розібрався із Річардсоном. Перший же удар, який я завдав правою, збив його з ніг. Він протримався ще з хвилину, але потім я вдарив його лівою, і він, будучи дуже високим, опинився на іншій стороні рингу.

Наступним був Конрой Нельсон, який багато років тому програв Тревору Бербіку за титул чемпіона Канади. Він все ще посідав друге місце у важкій вазі в Канаді й був міцним, досвідченим хлопцем, одним із тих, кому пощастило мати тіло Адоніса. Усі коментатори думали, що це той хлопець, який нарешті випробує мене. Я добряче опрацював його в першому ж раунді. Два або три рази він мало не впав від моїх ударів. А потім настав другий раунд і... бум! бум! бум!.. я перебив його в тулуб, а потім дав йому правою в голову, зламавши ніс, і потім лівим хуком у підборіддя відправив його в нокаут. Коли рефері зупинив бій, я ходив рингом, купаючись у захваті вболівальників мого рідного міста, розкинувши руки в сторони.

Мій наступний бій відбувся шостого грудня у Фелт Форум, що на Медісон-Сквер-Гарден. Приїхали всі мої друзі з Браунсвіла. Проте я був надто зайнятий, щоб серйозно думати про поїздку до Нью-Йорку і гулянки. Я не міг дочекатися, щоб пройти крізь усі ці бої й отримати свій шанс на титул для Каса. Моїм противником того вечора був Семмі Скафф. Мое інтерв'ю після бою тривало довше, ніж сам бій. Скафф був незграбним 250-фунтовим селяком із Кентуккі, і я поклав його двома приголомшливими лівими хуками по голові, від яких його обличчя запливло кров'ю, а ніс добряче підрихтувався. Після бою Джон Кондон, редактор відділу боксу в MSG, який робив аналітичні коментарі до бою, попросив мене описати типовий день у житті Майка Тайсона.

«Майк Тайсон – це просто працьовитий боець, його особисте життя дуже нудне. Усі ті, хто кажуть, що хотіли б побути на моєму місці, усі ті сотні людей, що говорять таке – вони й на десяту частину не усвідомлюють цього. Якби вони були на моєму місці, то плакали б, мов немовлята. Вони не могли б із цим впоратися». На мій наступний бій ми повернулися в Латам. Це була головна подія, і арена була повна-повнісінька моїми вболівальниками. Моїм противником був міцний на вигляд хлопець Марк Янг. Коли ми підійшли до центру ринга за інструкціями, я відчув його енергію. Під час інструктажу вам потрібно дивитися на вашого противника, але це нічого не означає, це просто показуха. Ти відчуваєш цю їхню енергію від їхнього духу, відчуваєш їхню душу, а потім йдеш назад у свій кут і думаєш такий: «От дідько» або «Та він просто слабак». Того вечора то було більше як: «О чорт, він йде битися». Кевін теж це відчув.

«Бий його сильними ударами і рухай головою, – сказав Кевін. – Не забувай рухати головою, він йде битися».

Продзвенів дзвінок, і він швидко вискочив на ринг. Він був диким, я став навішувати йому сильні удари й рухати головою. Трохи більше ніж за хвилину він зробив дикий правий випад, я повернувся навколо нього і зробив хитрий сильний правий аперкот, і... бум!.. він піднявся в повітря і впав обличчям вниз. Рей Манчіні був спортивним телевізійним коментатором, і дуже хвалив мої навички, але він вважав, що прийшов час моїм менеджерам підібрати мені для бою когось вартісного.

Проте Джиммі дотримувався свого плану. За два тижні я вже був в Олбані і бився з Дейвом Жако. Він мав поважний рахунок у 19:5, з яких 15 перемог були нокаутом, включаючи технічний нокаут над Рейзором Раддоком. Це був високий худий білий хлопець. Він не мав вигляд крутого бійця, хоча й був таким насправді. Я клав його знову й знову, але він постійно підіймався. Суддя зупинив бій після мого третього нокдауну в першому раунді.

Того вечора я з кількома друзями святкував свою перемогу. Наступного ранку, близько восьмої години, я постукав у двері Камілли. Вона відкрила, я увійшов усередину і сів. Я нічого не говорив.

– І як воно? – запитала мене Камілла.

– Усе пройшло добре, але шукав тут того, кого більше немає, – сказав я, і сльози покотилися по моїм щокам. – Там не було Каса. Усі кажуть мені, що я все роблю правильно, що я все роблю добре, і нема кому тепер сказати мені, що я зробив не так. Неважливо, наскільки добре я б виступив, Кас, швидше за все, побачив би, що я зробив щось не так.

Я розповів про те, як я себе почував, коли у мене брали інтерв'ю для Sports Illustrated на тому тижні.

«Я страшенно сумую за Касом. Він був моєю опорою. Усі ті речі, над якими ми працювали, починають мені даватися. Проте, коли справа доходить до цього, кого це на справді переймає? Мені подобається робити свою роботу, але я не відчуваю щастя від моєї непереможності. Я б'юся з усіх сил, викладаюся на повну, але коли все закінчується, немає ні Каса, щоб розповісти мені, що я зробив не так, ні матері, щоб показати їй вирізки з газет».

Я відкладав свої почуття в бік і поринав із головою в справи. 24 січня 1986 року я бився з Майком Джеймсоном. Це був великий ірландець, якому вдалося здобути перемогу над Тексом Коббом і Майклом Доуксом. Мені знадобилося п'ять раундів, щоб зупинити його, тому що він був підступним ветераном і знав, коли мене потрібно затримати. Це було схоже на нудний бій. Мій наступний противник підняв цю тактику на новий рівень. Шістнадцятого лютого я зустрів Джессі Фергюсона в Трої, штат Нью-Йорк. Бій транслювали на каналі ABC, і це був мій перший виступ на національному телебаченні. Фергюсон став чемпіоном ESPN, коли п'ять місяців тому побив Бастера Дугласа. Я дивився, як він проходиться ареною після своєї перемоги на чемпіонаті, і мені дуже хотілося кинути йому виклик за його пояс. Я бився на розігріві.

Я знав, що це буде важкий бій. Під час інструктажу він навіть не дивився мені в очі. Він тримався дуже смиренно і покірно. Проте від нього не відходило ні краплі страху чи сумніву, тож я не збирався застосовувати

жодного з моїх скромних бійся – дивитися – мені – в – очі прийомів. Я відчував, що він не може дочекатися моменту, щоб вдарити мене.

Я боровся в рідному місті, і це забезпечувало мені перевагу в багатьох сенсах. Джиммі все ретельно підготував для мого першого національного виступу. Він змусив нас одягти рукавички вагою вісім унцій – легші, ніж зазвичай. Ринг, на якому ми боролися, був менший, ніж завжди. І всі офіційні представники були в нашому кутку.

Я почав боротьбу із жорсткої атаки в його торс. Проте Фергюсону вистачило майстерності, щоб втримати мене. Так тривало протягом перших чотирьох раундів. Утім на п'ятому я загнав його в кут і зламав йому ніс правим аперкотом. Він заледве протягнув до кінця раунду, і знову потрапив у біду у шостому раунді. Тоді він просто нахабно вчепився в мене і повністю проігнорував команду рефері зупинитися. Справа дійшла до того, що рефері зупинив бій. За іронією, дискваліфікація зупинила і мою серію нокаутів. Але наступного дня місцева боксерська комісія змінила результат на технічний нокаут.

На зустрічі з репортерами, яка відбулась після бою, я випадково заварив скандал. Коли вони запитали мене про перемогу над Фергюсоном після мого аперкоту, я сказав: «Я хотів ще раз вдарити його по носі так, щоб кістка його носа провалилась йому в мозок. Я завжди прислухався до порад лікарів. Вони казали, що щоразу, коли ніс потрапляє в мозок, шансів у мого противника відразу ж встати жодних».

Репортери сміялися, але, схоже, що це був просто нервовий сміх. Слова, які я сказав репортерам, були точнісінько тими, що повторював мені колись Кас. Я не думав, що сказав щось не так. Ми з Касом завжди говорили про науку калічити людей. Я хотів бути зухвалим та зловісним чемпіоном. Колись я дивився по телевізору передачі з персонажами коміксів – людей ікс та мого улюбленого Апокаліпсиса. Апокаліпсис говорив: «Я не просто злий, я є саме зло». Кейтон і Джейкобс хотіли, щоб я був дружнім та товариським з усіма, але я знав, що людина, яка дружна з усіма – ворог сама собі.

Наступного дня все це лайно через мій коментар потрапило на вентилятор. Ньюйоркські газети повиходили із заголовками «Цей бандит – це справжній Тайсон?» Один репортер навіть зателефонував моїй старій соціальній працівниці місіс Коулман, і вона порадила мені бути чоловіком, а не твариною. Проте мені було однаково. У мене була своя робота. Я не збирався ставати чемпіоном Майком Тайсоном у суперважкій вазі, удаючи з себе хорошого хлопчика. Я збирався зробити це в ім'я Каса. Мої противники повинні були знати, що змагаючись зі мною, вони заплатять своїм життям або своїм здоров'ям.

Джиммі та Кейтон після цього спробували заткнути мені рот. Вони доручили Стіву Лотту сказати мені, що говорити після матчу. Джиммі навіть звільнив їхнього піарщика через те, що той розіслав ту цитату по всіх каналах. Незабаром після цієї бійки Джиммі запросив кількох ретельно відібраних репортерів повечеряти з нами. Там був Ед Шайлер з Associated Press, і він відчував, що Кейтоном і Джиммі керує відчайдушне бажання отримати для мене титул до того, як я вплутаюсь у серйозні неприємності. Проте це було зовсім не так. Я думаю, вони просто хотіли заробити побільше грошей, поки могли. У них не було такої ж поваги до моєї місії, як у мене.

Кейтон і всі інші хотіли відбілити мене від історії мого дитинства в Брукліні й створити навколо мене позитивний імідж. Кас знав, що це повна маячня. Вони намагалися придушити мое ество і змусити відповідати їхнім стандартам. Я ж хотів, щоб люди побачили дикуна, який був у мені.

Після бою з Фергюсоном ми влаштували вечірку. Увесь той час я сильно пив. Звісно ж, я не пив під час тренувань, але щойно бій закінчувався, наставляв час руйнувати себе. Я став справжнім алкоголіком. Утім я пив подалі від ока всіх засобів масової інформації міста. Ми тусувалися в Олбані в барі September, що належав моему другу. То було наше улюблене місце. Іноді туди приїжджали хлопці з міста, із Бостона чи з Лос-Анджелеса з якихось робочих питань, і вони поводитися як великі шишки, ніби намагаючись розтоптати нас, маленьких провінціалів, тоді ми ставили їх на місце, вибиваючи з них все лайно. Я не хотів учиняти бійки, не хотів судової тяганини через це, але то були люди, що лізли битися зі мною у моему закладі. Я підбурював бійку, говорячи речі типу: «Просто дай цьому мудаку. Ким він себе уявив?» У нас вдавсь чудовий день із тими понаїхавшими.

Мій наступний бій був проти Стіва Зоскі десятого березня в Колізеї Нассау. Зускі ніколи не доводилося програвати в жодному зі своїх попередніх боїв, але я зробив кілька аперкотів у третьому раунді й нокаутував його. Проте я не був вражений своїм виступом. Напередоні я впав зі сходів у своєму голубнику біля Камілли й порізав собі вухо. Зускі кілька разів ударив мене по вуху, і воно розпухло під час бою, вплинувши на мою рівновагу. У своєму інтерв'ю після бою я натякнув на свої інші проблеми.

– Мені не сподобався мій виступ, – сказав я Ренді Гордону, який освітлював бій. – У мене є багато особистих проблем, які я намагаюся подолати.

Кейтон пізніше сказав пресі, що я мав на увазі проблеми з дівчатами, але це була нісенітниця. Тоді у мене ще не було дівчини. Я просто був у депресії через те, що так багато моїх друзів із Браунсвіла було вбито. Це було варварство. Одні мої друзі вбивали інших за гроші.

Після бійки один із представників журі помітив у мене на вусі велику опухлість. Тож наступного дня Джиммі попросив спеціаліста оглянути мое вухо, той побачив, що хрящ мого вуха сильно інфікований і негайно відправив мене на перевірку до Маунт Сінай, що на Верхньому Іст-Сайді. Він хвилювався, що я можу втратити вухо, якщо його не лікувати. Мені сказали залишатися десять днів у госпіталі й прописали відвідувати два рази на день барокамеру, де мені в хрящ вводили антибіотики.

Лікарі з Маунт Сінай сказали мені, що було б непогано виходити й дихати свіжим повітрям. Тож щодня після завершення мого другого лікувального сеансу о третій годині дня до мене приїздили Том Патті та близький друг мого дитинства Дюран і забирали мене на лімузині. Ми їхали разом на Таймс Сквер і тусувалися там, фотографуючись з усіма місцевими повіями й чуваками, які робили за гроші туристам фотографії з пітоном на шиї. Ми йшли в повний відрив і веселилися цілу ніч. О четвертій ранку я повертався назад до госпіталю, і медсестри починали біситися. «Це не готель, а госпіталь!» Коли я показав лікарям свої фотографії з повіями й пітоном, вони теж розлютились. «Ні-ні, ми зовсім не мали на увазі, що ти маєш піти

в загул на всю ніч. Ми мали на увазі піти вниз посидіти в Централ Парк, подивитись на пташок та білочок, подихати трохи свіжим повітрям».

Це було майже за два місяці до мого бою з Джеймсом Тіллісом на півночі штату Нью-Йорк. Коли настав час бою, я був не в формі через свою хворобу, а також через те, що занадто багато пив і веселився. Бій тривав десять важких раундів, і я був просто радий тому, що він закінчився. Один раз я збив його з ніг, і ця обставина, певно, змусила схилитися шальки терезів на мій бік, але він був найскладнішим моїм суперником, зі всіх, що зустрілись мені тоді. Він так мене відгамселив, що я навіть не міг ходити після того бою. Мені довелося залишитися в готелі. Я навіть не міг доїхати додому. Того вечора я дізнався, що таке справжня бійка. Кілька разів під час бою мені так сильно хотілося впасти, щоб хоч трохи перепочити, але я продовжував атакувати і утримувати його, намагаючись відновити дихання.

Наступного дня Джиммі Джейкобс перейшов до режиму штурму. Він сказав пресі: «Цей бій був для нього просто черговим бар'єром. Тепер же ми побачимо, на що він здатен насправді». Він умів майстерно маніпулювати пресою, не кажучи вже про просту публіку. Він і Кейтон організували рекламну кампанію, яка не мала собі рівних. Жоден актор у світі ніколи раніше не отримував такої уваги преси. Зараз це роблять усі, але тоді вони були справжніми новаторами.

Менше ніж за три тижні я бився в Гардені з Мітчем Гріном. Він був божевільним шибздилом. Він намагався завдати мені кривди ще до бою, сказавши кореспонденту Daily News, що я дев'ятнадцятирічний хлопець, який виглядає на сорок років. Коли Марв Альберт запитав мене, чи вдалося Гріну мене образити, я сказав: «Мітч Грін – хороший боець, але його рівня красномовства не достатньо для того, щоб завдати мені болю. Отже, ні».

Це був мій перший бій на новому контракті з HBO, про який для мене подбали Джиммі й Кейтон. І це був справжній кайф – уперше битися на великій арені в Медісон-Сквер-Гарден. Утім, ви б про це не здогадалися з передматчового інтерв'ю на каналі HBO. Коли мене запитали, чи насолоджуюся я всією увагою до мене, славою та багатством, я спохмурнів. «Люди не захотіли б опинитися на моєму місці. Вони кажуть, що я заробляю добрі гроші. Але якби їм довелося пройти через ті речі, через які проходжу я, вони б заплакали. Це так пригнічує. Усі чогось хочуть. Так само важко, як ти працюєш у тренажерному залі, люди працюють, намагаючись забрати у тебе твої гроші». Тут я говорив просто, як Кас. Ви могли б подумати, що я буду налаштований оптимістичніше, адже це був мій перший раз, коли я виступав хедлайнером у Гардені.

Грін був тоді шанованим бійцем. Він був чотириразовим чемпіоном Golden Gloves і залишався непереможеним доти, поки 1985 року не програв бій за титул чемпіона USBA Тревору Бербіку. Проте я знав, що поб'ю його, щойно вийшов на ринг. Я не відчував від нього жодної мені загрози. Боротьба йшла на відстані, але це було нормально. Після бою з Тіллісом я хотів навчитися почувати себе більш комфортно в бою на десять раундів. Я знав, що він не зможе заподіяти мені шкоди, і вирішив попрацювати над своєю витримкою. Я виграв кожен раунд, і це був не нудний бій. У якийсь момент я вибив йому з рота капу з містком і парюю зубів у ньому. Він був гарно покараний. Я був настільки розслабленим, що між восьмим і дев'ятим раундами, коли Кевін

буквально почав бурмотіти мені просто у вухо всілякі поради щодо того, що я маю бити сильніше, я злегка поцілував його.

Після бою я повернувся до свого звичайного зарозумілого я.

«Не хочу здатися егоїстом, але я дуже легко виграв цей бій. Я відмовляюсь бути побитим. Я нікому не дозволю встати у мене на шляху», – заявив я журналістам. Наступною моєю метою був Реджі Гросс. Він був крутим бійцем, його називали Спойлером[13 – Спойлер – від англ. spoil – псувати – прим. перекл.], тому що він попсував настрої деяким хорошим бійцям, включаючи Берта Купера і Джиммі Кларка, який був великим американським олімпійцем. Цей матч опинився на межі зриву, тому що я тяжко захворів на бронхіт того тижня. Я страждав бронхітами все життя і вже звик до них, але того разу то був серйозний випадок. У день бою мене відвели до лікаря, і він провів мені огляд.

– Боюсь, мені доведеться відкласти цей бій. Він дуже хворий, – сказав доктор.

– Сер, чи можу я, будь ласка, поговорити з вами хвилинку, – запитав Джиммі. Я побачив блиск в очах Джиммі, і вже наступної миті я боровся на ринзі.

У першому раунді я накинувся на Гросса зі шквалом ударів, а він просто прикривався. Потім він раптово вирішив обмінюватися зі мною ударами – мене це цілком влаштовувало. Він накинувся на мене з несамовитими атаками, від яких я успішно ухилився, а потім я збив його з ніг могутнім лівим хуком, потім я одразу ж збив його з ніг вдруге кількома послідовними ударами. Попри протести мого суперника, рефері зупинив бійку, адже Гросс ледве тримався на ногах і його погляд став просто скляним. «Ти навіть ходити не можеш, а хочеш битися? – сказав рефері.

Мої наступні два противника, здавалося, були гіршого сорту. Можливо, Джиммі й Кейтон просто хотіли, щоб я виграв ще кілька боїв нокаутом у першому раунді після цих двох технічних перемог. Я був вдячний їм за Вільямса Осію, але мені знадобилося два раунди, щоб нокаутувати Лоренцо Бойда. Проте мій блискавичний удар у грудну клітину з правої, й наступний за ним могутній аперкот, нанесений зліва, змусив натовп вибухнути схвальними криками. За два тижні я привернув увагу публіки, знищивши за тридцять секунд Марвіса Фрейзера, сина Джо. Я загнав його в кут, де він не міг протистояти моїм ударам, а потім прикінчив своїм улюбленим правим аперкотом. Він виглядав серйозно пораненим, тому я поспішив допомогти йому піднятися. Марвіс мені подобається – він чудова людина.

Лише кілька тижнів до того мені виповнилося двадцять, і я планував стати наймолодшим чемпіоном у надважкій вазі до кінця 1986 року. Джиммі і Кейтон поки вели переговори із цього приводу, а поки у серпні мені потрібно було битися в Атлантик-Сіті з Хосе Рібальтою.

Рібальта був міцним горішком, і на відміну від Гріна чи Тілліса він завдав мені клопоту. І у нього, схоже, було достатньо сили волі, щоб не дати мені його нокаутувати. Я збив його з ніг у другому і ще раз у восьмому раундах, але він підводився знову й знову. У десятому він впав втретє, а коли піднявся, я знову повалив його на канати, і рефері зупинив бій.

Рібальті вдалося завоювати повагу натовпу та коментаторів, але, крім того, він ще й зіпсував мій вечір. Після бою у мене було побачення з красивою юною студенткою з Університету штату Пенсільванія, з якою я познайомився на столітній річниці Статуї Свободи. Ця дівчина провела мене до самої моєї кімнати і почала вже торкатися мене, але я відсахнувся від болю.

«Гей! Будь ласка, не чіпай мене. Нічого особистого, але ти повинна піти просто зараз. Мені просто потрібно трохи спокою», – сказав я їй. Вона все зрозуміла і поїхала назад до свого університету, але ми надолужили згаяне, коли я побачив її наступного разу.

Вона була на тому бою і бачила, як мене добряче відлупцювали. Мені ніколи раніше не доводилося стикатися з чимось подібним. Мене нудило від усіх тих ударів Рібальті навіть за кілька годин після бою. Рібалта і Тілліс були єдиними хлопцями, яким вдалося примусити мене почуватися ось так після матчу. Ніколи потім моє тіло так не боліло після поединку. Проте я пригадую, що читав, як інші відомі бійці описували схожі почуття після бою – як розколювалась голова, так ніби вона вже не належить тілу, тож я вирішив, що це просто частина того шляху, який мені належить пройти.

Переговори про титульний бій були у самому розпалі, і Джиммі вирішив, що я повинен битися у Вегасі, щоб звикнути до нього, перш ніж буду битися там за титул. Ми зупинилися в будинку доктора Брюса Гендельмана, друга Джиммі. Я почав тренуватися в тренажерному залі Джонні Токко, напередив запущеному олдскульному спортзалі без жодних зручностей, там навіть не було кондиціонера. Токко був чудовим хлопцем, який дружив із Сонні Лістоном. На стінах висіли фотографії Джонні й інших відомих бійців минулого.

Одного разу я був у роздягальні, готуючись до спарингу, коли на мене накотило. Я сказав Кевіну, що мені не подобається у Вегасі і я хочу повернутися додому. Насправді, я занадто хвилювався через майбутній бій. Якщо я не виграю бій із Ретліфом, то не зможу претендувати на бій із Тревором Бербіком.

Кевін вийшов і сказав про це Стіву Лотту. Тож Стів став перебирати в голові можливі опції того, що сказав би на його місці Кас? Стів увійшов до роздягальні і постарався триматися на позитиві. «Ти зірка цього шоу. Ти нокаутуєш цього хлопця за два раунди. Усе буде просто фантастично. Якщо тобі тут не сподобається, то ми більше ніколи сюди не повернемося, як тобі це?»

У Стіва завжди була чарівна манера справлятися з різними ситуаціями. Звичайно, я не збирався все кидати, мені просто було необхідно випустити пар. Проте він не вмів діяти так, як діяв би на його місці Кас. Кас подивився б на мене і сказав: «Що? Ти боїшся цього хлопця? Цей хлопець просто ніщо. Я поб'ю його замість тебе».

Отже, шостого вересня я бився з Альфонзо Ретліфом, колишнім чемпіоном світу у надважкій вазі. Я не думав, що він буде кращим за Рібальту, і він виявився не простим суперником; він був жорстким противником. Вегаські букмекери, схоже, були іншої думки про це. Вони не приймали ставки на сам бій, а тільки на перевагу в п'ять раундів. Можна подумати, що я сприяв

винайденню нового способу робити ставки. До мене такого не існувало. Я вивів букмекерську гру на новий рівень.

Прозвучав дзвінок до початку бою, і Ретлів просто взлетів. Як порівняти з ним, Мітч Грін виглядав одним із тих пауер волкерів[14 – Пауер волкер – вид спортивного ходіння з навантаженням вагою – прим. перекл.]. Усе було настільки швидко, що навіть хлопці з HBO жартували. «Цікаво, чи буде він використовувати свій десяти- або дванадцятишвидкісний велосипед у другому раунді», – сказав Ларрі Мерчант.

Він намагався боротися в наступному раунді, але довго не протримався. Я кинув його додолу лівим хуком, а потім, коли він піднявся, розбив на друзьки кількома ударами його оборону.

«У його велосипеда спустило колесо», – хмикнув Мерчант. Коли Джиммі вийшов на ринг після бою, він прокоментував біганину Ретліфа. «Я відчував, як він наганяє вітер,» – сказав я.

Скоро ми отримали офіційне підтвердження. 22 листопада 1986 року я мав битися за титул з Тревором Бербіком. У мене було понад два місяці вільного часу між боями, і Джиммі з Кейтоном вирішили, що непогано було б влаштувати ток-шоу за моєї участі, щоб розрекламувати бій і просунути мою кар'єру. Я почав з'являтися на Нічному житті Девіда Бреннера. Девід був чудовим хлопцем і ставився до мене з неймовірною повагою. Він передбачав, що я стану наступним чемпіоном у суперважкій вазі, але, як добре не звучало б його передбачення, набагато більше для мене важило, коли його інший гість, колишній великий чемпіон Джейк Ламотта, сказав теж саме.

– Без сумніву, він – наступний чемпіон світу в суперважкій вазі, – сказав Джейк, виходячи і обіймаючи мене. – А якщо він не зробить усього як слід, я його натовчу. Продовжуй у тому ж дусі, друже; ти станеш таким, як Джо Луїс, Марчіано, можливо, навіть краще.

Мое серце забилося сильніше, коли я почув це.

Тоді Бреннер поставив Джейку запитання, і той дав дуже мудру відповідь.

– Припустимо, Майк стає чемпіоном. Яку пораду ви б йому дали?

– Найкраща порада, яку я міг би йому дати – це бути постійно зайнятим справою і поводитися так, наче потрапив на пару років до в'язниці, – сказав Джейк. – Тримайся подалі від усього цього сміття. Там дуже багато сміття.

– А чому там обов'язково має бути сміття? – запитав я.

– На жаль, такі хлопці, як ти і я, притягують до себе покидьків, – сказав він.

Я брав участь у Шоу Джоани Ріверс. Вона та її чоловік Едгар мені подобались. Завдяки їм обом я відчував себе дуже добре. Я відчував від них потік хорошої енергії. Це були одні з найкращих моментів у моєму житті. Під час нашого інтерв'ю Джоан запитала мене, чи є у мене якась моя Адріан, як у фільмі «Роккі».

- У мене немає дівчини, - сказав я.

- Коли ти починаєш тренуватися, ти відмовляєшся від сексу? - запитала вона.

- Ні.

- Бачиш, бо мій чоловік завжди говорить мені, що він на тренуванні, - хмикнула Джоан.

Я сховався на Шоу Діка Каветта, і Дік продемонстрував на мені деякі прийоми айкідо. Він попросив мене взяти його за зап'ястя.

- Вісімдесятисемирічний засновник айкідо може вирватися з рук найсильнішої людини в світі, - сказав він і зробив ковзний рух, вирвавшись з моєї хватки.

- Але жоден грабіжник не буде тримати тебе в такий спосіб, - заперечував я.

Я поведився на цих шоу настільки галантно й чарівно, наскільки того хотіли Джим і Біл. Але сам я цього не хотів. Я хотів бути лиходієм. Я хотів стати схожим на футболіста Джима Брауна. Коли я тільки почав тусуватися в міських барах, то часто бачив професійних футболістів старшого віку, які грали разом із Джимом Брауном. Вони говорили про нього так, немов він був міфічною істотою.

«Гей, якби він зайшов сюди і щось би видалось йому не так - запах цього місця, музика, яка грає, гучність розмов людей - якби щось просто трішечки видалось не таким у його голові, він би миттю розпочав трощити це місце».

Я дослухався до цих розмов і думав собі: «Чорт, було б класно стати таким лихим шибздигом, і щоб люди отак про мене говорили. Якщо Джим може знищити тебе, лише тому що йому не подобається запах цього місця, то я повинен увійти і вбити тут шибздика».

Двадцять друге листопада наближалось, і я тренувався все серйозніше. Місяць я тренувався в Кетскіллі, а потім ми переїхали до Вегаса. На самому початку Джиммі і Кейтон дали мені відеозапис бою Бербіка проти Пінклоне Томаса, який він виграв, щоб стати чемпіоном. Я подивився його і дав відгук на нього Джиммі.

«Ця плівка була в сповільненій зйомці?»

Я був зарозумілим, але водночас я відчував, що мій час настав. У моїй хворій уяві всі великі старі бійці і боги війни мали спуститися на землю і дивитися, як я приєднаюсь до їхньої компанії. Вони благословлять мене і я доєднаюсь до їхнього клубу. Я все ще чув у моїй голові голос Каса, але не як болісний спогад, а просто як підтримку.

«Це саме той момент, на який ми так чекали від самого твого чотирнадцятиріччя. Ми знову й знову програвали його в наших фантазіях. Ти можеш битися з цим хлопцем із закритими очима».

Я знав, що Бербік був міцним, жорстоким і сильним у бою, він був першою людиною, яка пройшла п'ятнадцять раундів із Ларрі Холмсом на захисті титулу. Ларрі вирубав усіх інших. Я хотів знищити Бербіка. Тоді всі поставилися б до мене серйозно, адже тоді всі думали, що я борюся з лантями і слабаками; вони казали, що цей хлопець не справжній боець, він просто береться за прості бої, тож моє завдання було знищити цього хлопця. Я хотів побити його в першому ж раунді – я хотів зробити йому боляче.

Кевін і Метт Баранські були так само впевнені в мені, як і я сам. Ми працювали на повній самовіддачі. А я сам робив ще трохи більше. Я подивився на свої труси за день до бою і помітив, що у мене з'явилися виділення. Я підчепив болячку. Я не знав, чи заразився від повіі або від якоїсь брудної молодшої леді. Ми жили тоді у будинку доктора Хендльмана, і він зробив мені укол антибіотика.

Пізніше того ж дня ми зі Стівом Лоттом узяли напрокат кілька відеокaset.

– Майку, а що Кас сказав би про цього Бербіка? – запитав він мене. Це був спосіб Стіва поставити мене на місце Каса, примусити мене думати як Кас. Та Стів не розумів, що мені не потрібно примушувати себе думати як Кас; Кас сидів у мене в голові весь час.

– Він сказав би, що цей хлопець просто лантук, – відповів я. – Просто ніщо.

На зважуванні я повадився як придурок. Я пронизливо зиркав на Бербіка щоразу, коли він опинявся поблизу. Він підходив, щоб потиснути мені руку, але я повертався до нього і його простягнутої руки спиною. Коли я помічав, що він дивиться на мене, то гаркав: «Якого хріну ти вирячився?» Тоді я сказав йому, що збираюся нокаутувати його в два раунди. Він позував із ременем, а я кричав: «Насолоджуйся своїм поясом. Тобі ще не довго його тримати. Він буде на талії справжнього чемпіона». Ось таким зневажливим і сердитим я був. З якоїсь причини мені тоді просто не подобався Бербік. До того ж мені потрібен був цей пояс. Зеленоокий монстр доєднався до гри.

Також, я гнівався на тренера Бербіка, Анджело Данді, який хвалився, що Бербік поб'є мене. Кас завжди дуже заздрив Данді, якому дісталася тренувати Алі, адже той мав собі всю увагу медіа. Кас вважав, що він цього не заслужив.

«Бербік володіє хорошим стилем, щоб побити Тайсона, – казав він пресі. – Тревор облизується при думці, що нарешті йому не доведеться бігати за Тайсоном, адже той сам прийшов просто до нього. Тревор має хороший удар і в нього на рахунок двадцять три нокауту. Він упевнений у собі, і я тої ж думки, що він зупинить Тайсона в останньому раунді».

Вночі перед боем я не міг заснути. Я провів багато часу, розмовляючи по телефону з дівчатами, які мене подобались, але з якими, тим не менше, у мене ніколи не було сексу. Я намагався відволіктися від думок про бійку, розпитуючи їх, що вони роблять, але всі вони хотіли говорити лише про бійку. Потім я підвівся і почав битися з тінню у себе в кімнаті.

У день бою я поїв о першій годині трохи пасти. О четвертій годині я з'їв біфштекс. Потім ще трохи пасти о п'ятій годині. У роздягальні я з'їв батончик «Снікерс» і апельсиновий сік.

Потім Кевін перев'язав мої руки і надів рукавички. Пора було йти на ринг. На арені було холодно, тож Кевін розрізав рушник і накинув його мені на шию. На мені були чорні шорти, в які я переодягнувся кілька боїв тому. Мені довелося заплатити штраф у розмірі 5000 доларів, оскільки у чорний колір одягався Бербік, але мені було однаково. Я хотів мати зловісний вигляд.

Я був тим, хто кинув виклик, тож я мав виходити першим. На мій вихід включили пісню Тото, але в моїй голові грали рядки з пісні In the air tonight Філа Колінза: «Я відчуваю цей момент в повітрі, о Господи/ Я чекав на цей момент усе мое життя, о Господи»[15 - I can feel it coming in the air tonight, oh Lord / And I've been waiting for this moment for all of my life, oh Lord.].

Я проліз крізь канати і почав ходити по рингу. Я подивився на натовп і побачив Кірка Дугласа, Едді Мерфі та Слая Сталлоне. За кілька хвилин з'явився Бербік, одягнений у чорну мантию з капюшоном. Він випромінював упевненість і зухвалість, але я відчував, що все це лише видимість та ілюзія. Я знав, що цей хлопець не збирається вмирати за свій пояс.

Алі представили натовпу, і він підійшов до мене.

– Надери йому дупу за мене, – сказав мені Алі.

П'ять років тому Бербік побив Алі, і Алі пішов після бою на пенсію, тож я був більш ніж щасливий зробити це для нього.

– Це буде нескладно, – запевнив я Мухаммеда.

Нарешті настав час боротися. Продзвенів дзвінок, і суддя Міллс Лейн дав нам знак починати. Я накинувся на Бербіка і почав обсіпати його важкими короткими ударами. Я не міг повірити, що він не рухається і не ухиляється, а стоїть просто переді мною. Я влучив його правою рукою майже на самому початку бою в ліве вухо, намагаючись пробити його барабанну перетинку. Приблизно всередині раунду я сильно вдарив його жорстким ударом правою. Я накинувся на нього, і до кінця першого раунду Бербік здавався контуженим. Він зробив кілька дуже, дуже хороших ударів.

Я повернувся до свого кута і присів. Через той укол антибіотика з мене капав піт, як краплини з морозива Good Humor в липні. Проте мені було однаково; я був там, щоб прикінчити Бербіка. Крім того, один із моїх героїв, Малюк Шоколад, весь час боровся із сифілісом.

«Воруши головою, не забувай про джеб, – говорив Кевін. – Ти постійно б'єш в голову. Лупи його спершу в тіло».

За десять секунд після початку другого раунду я вдарив його правою, і Бербік впав. Він тут же схопився і знову кинувся на мене. Він намагався чинити опір, але його удари були неефективні.

Коли до кінця раунду залишалось близько пів хвилини, я вдарив його правою в корпус, замість того, щоб виконати аперкот, а потім я все ж таки здобувся на аперкот, але промахнувся. Проте я одразу ж зробив удар лівою і поцілюв йому в скроню. Це була запізнiла реакція, але він упав. Я навіть не відчував, як завдав цього удару, але він виявився дуже ефективним. Він спробував встати, але тут же знову впав, і я помітив, що його щиколотка повністю зігнута.

«Він ні за що не встане і не зрівняє рахунок», – подумав я.

І я мав рацію. Він спробував встати вдруге, але тут же зачепився об брезент і знову впав. Нарешті він встав, але Міллс Лейн обійняв його і дав йому знак покинути ринг. Цього було достатньо. Я став наймолодшим чемпіоном у надважкій вазі за всю історію боксу.

– Усе скінчилося. Ось і все, настала нова ера в боксі, – сказав диктор HBO Барі Уоткінс.

– Майк Тайсон зробив те, що зазвичай робить Майк Тайсон. Тобто бився, – додав Шугар Рей Леонардо.

– О так, він бився, – сказав Уоткінс.

Я просто онімів. Я нічого не відчував. Я усвідомлював, що відбувається навколо мене, але просто заціпенів. Кевін обійняв мене. Підійшов Хосе Торрес.

– Я не можу в це повірити, старий. Я ж тепер той чортів двадцятирічний чемпіон світу, – сказав я йому. – Ця вся чортівня – щось просто нереальне. Чемпіон світу в двадцять років! Я ж малий, я просто бісів малий.

Джиммі вийшов на ринг і поцілював мене.

– Як ти гадаєш, Касу таке б сподобалось? – запитав я. Джиммі посміхнувся.

Дон Кінг, чий син був менеджером у Бербіка, підійшов привітати мене. Потім я оглянув присутніх і відчув у собі гордість та пику. «Так, ми це зробили», – подумав я. – Це зробили ми з Касом». Потім я почав говорити до Каса.

«Ми зробили це, ми довели, що всі ці хлопці помилялися. Б'юся об заклад, Бербік більше не думає, що я замалий зростом, чи не так?» Потім я зрозумів, що Касу не сподобався б той стиль, в якому я боровся.

«А все інше, що ти зробив на рингу, було повною фігньою, – почув я в голові його голос. – Але фінал був настільки гучним, що це все, що пам'ятатимуть люди».

Настав час для післяматчевих інтерв'ю. Я мав виразити подяку Касу. Тоді я був найкращим бійцем у світі, і я був його творінням. Кас мав бути тут. Він би із задоволенням задав жару всім тим людям, які списали його з рахунків як хворого на голову. Він би сказав: «Ніхто не може перемогти мого хлопчика. Йому лише двадцять років, але ніхто в світі не може його перемогти».

«Це той момент, на який я чекав усе своє життя відтоді, як почав займатися боксом, – сказав я, коли почалася пресконференція. – Бербік був дуже сильним. Я ніколи не очікував, що він виявиться таким же сильним, як я ... кожен мій удар я приправляв поганими намірами. Мій рекорд залишиться назавжди, він ніколи не буде побитий. Я хочу жити вічно ... Я відмовився програвати ... Лише смерть могла б змусити мене програти. Я прийшов, щоб знищити мого противника і виграти чемпіонат світу у надважкій вазі, і мені це вдалося. Я хотів би присвятити свій бій моему великому вчителю Касу Д'Амато. Я впевнений, що він там, нагорі, дивиться вниз, і розмовляє з усіма великими бійцями, і каже, що його хлопчик добився свого. Я думав, що він божевільний білий чувак ... він був справжнім генієм. Усе, що, як він говорив, має статися – сталося».

Хтось запитав мене, хто буде моїм наступним противником.

«Мені однаково, з ким битися далі, – сказав я. – Якщо я хочу бути видатним, то мені доведеться битися з усіма підряд. Я хочу битися з усіма підряд».

Навіть Данді похвалив мене після бою.

«Тайсон крутить такі комбінації, яких я ніколи раніше не бачив. Я був приголомшений. Я працював з Алі і Шугар Рей Леонардом, але у Тайсона я бачу комбінацію з трьох ударів, що не має собі рівних. Де ви таке бачили, щоб боксер кидав правий удар у нирку, переходив вище з аперкотом, а потім робив би лівий хук?»

Я не знімав цей ремінь весь вечір. Я носив його по всьому лобі готелю. Я пішов у ньому на вечірку після бою, не знімав його й пізніше, коли ходив випити з Джеєм Брайтом, моїм сусідом по кімнаті в будинку Каса, із сином Воббі Стюарта і з бійцем Метью Хілтоном. Ми вирушили до Вегаського дайв-бару The Landmark, розташованого через дорогу від готелю Хілтон. Там нікого не було, але ми просто сиділи і пили всю ніч. Я пив чисту горілку і по-справжньому напився. Наприкінці ночі Метью вирубився, і я пішов на гостини до різних дівчат, показуючи їм свій чемпіонський пояс. У мене не було сексу з ними, я просто тусувався якийсь час у них, а потім йшов і дзвонив іншій дівчині, щоб піти до неї додому і трохи потеревенити з нею. Це було божевільно. Ви маєте усвідомити, що я був усе тим самим двадцятирічним пацаном. І якщо подумати, то багатьом моїм друзям було лише по п'ятнадцять-шістнадцять років. У тому віці це не було великою різницею. А тепер раптом, оскільки я став чемпіоном світу, усі очікували, що я через цей титул і все його значення стану зразковим хлопцем. Проте я був лише малим хлопцем, який хотів веселитися.

І я був втрачений. Тоді, коли я виграв пояс, я був розбитою душею, тому що у мене не було жодного ментора. У мене не було Каса. Я повинен був виграти пояс для Каса. Ми мали зробити це або померти. Шляху з рингу без чемпіонського пояса для мене не існувало. Усі ці жертви, страждання, самовідданість, жертви, страждання. Кожного божого дня, щохвилини. Коли я нарешті повернувся рано вранці до свого готельного номера, я подивився на себе в дзеркало, кинув погляд на пояс на мені і усвідомив, що виконав свою місію. І ось тепер я був вільний.

Проте потім я згадав, як прочитав в одній із книг Каса слова Леніна: «Свобода – це вельми небезпечна річ. Її варто дуже ретельно розподіляти». Це була та мудрість, яку мені варто було взяти до уваги на прийдешні роки.

5

«МЕНЕ ЗВУТЬ МАЙК ТАЙСОН. Я ПРОФЕСІЙНИЙ БОЄЦЬ. БОКС – ЦЕ ОДИНОКИЙ спорт. Спаринг, тренування і особливо пробіжки дають мені достатньо часу для роздумів. Одна з речей, про яку я думаю найбільше – це те, наскільки поганими є наркотики і як вони шкодять людям. Що ж, ми можемо позбутися наркотиків, якщо кожен із нас, один за одним, вирішить сказати їм "Ні". Це маленьке слово з великим значенням. Скажи це, СКАЖИ НІ! НАРКОТИКАМ!»

Це була соціальна реклама, в якій я знявся для управління по боротьбі з наркотиками, його транслювали просто перед моїм першим захистом титулу 1987 року. Також я знімався в соціальній рекламі для штату Нью-Йорк. У ролику я бив боксерську грушу, а потім, повернувшись до камери, говорив: «Правильно, тримайся подалі від крека задля твоєї перемоги».

Іронія в тім, що тоді, як я знімався в цих роликах, я водночас фінансував мого друга Альберта у виробництві кокаїну, яке той мав у Браунсвілі. Одразу після смерті Каса, я почав давати Альберту то п'ять, то двадцять тисяч долларів, просто щоб йому не довелося працювати на когось іншого. Я не був партнером і ніколи не сподівався на повернення моїх інвестицій. Я просто турбувався про його безпеку. Ми з Альбертом вирости разом, ми разом грабували й крали. Я не хотів, щоб йому перепало, якщо один із дилерів, на яких він працював, скаже: «Де мій крек?» Наркобізнес в Браунсвілі в 80-ті роки був схожий на рабство 1820-х років. Коли ти працюєш на цих хлопців, твоє життя нічого не варте. Якщо в тебе опинявся пакунок тієї людини, ти вже не міг піти, коли тобі забажається. Щойно ти потис йому руку і уклав із ним угоду – ти став його власністю.

Я думав про те, щоб змусити Альберта піти працювати зі мною. Проте такі хлопці, як він, занадто антисоціальні. Вони не вірили в те, що можна просто тусуватися без того, щоб передавати комусь якісь сумки, бути слухняним хлопчиком і цілувати дупу, тому що я чемпіон. Ніхто не збирався ним командувати. Єдине, на чому ми добре знали в Браунсвілі – це насильство, навіть у тому, що стосується людей, яких ми любимо. Альберт був занадто жорстоким, щоб стати частиною мого оточення. Він не збирався, як Майк Тайсон, навчитися усім цим «Так, мем. Як ся маєте, мем? Чи можу я вам допомогти?» Такі хлопці, як він, бісилися і не вміли контролювати свої емоції. Тому я зробив простіше. Я сказав: «Ось. Ти візьмеш ці гроші».

Утім мій план не спрацював. Молодий турок, що збирався отримати своє лайно, застрелив Альберта та кількох інших моїх друзів 1989 року. Тоді їм було лише по двадцять років, з ними був ще один шістнадцятирічний хлопець, який також хотів отримати шматочок своєї мрії. Мрії про мерседеси, дівчат та статус у суспільстві вбили їх. Тоді було багато смертей. Я заплатив за багато похорон.

ДВІ РЕЧІ Я ЗРОБИВ ОДРАЗУ Ж ПІСЛЯ ПОВЕРНЕННЯ В НЬЮ-ЙОРК ІЗ ПЕРЕМОГОЮ. Я пішов у Кетскілл і показав скрізь свій пояс. Я носив його на вулиці протягом трьох тижнів, іноді навіть спав у ньому. Одного разу я зайшов на кухню і запропонував Джею Брайту покататися зі мною. Була ще одна людина, якій я хотів показати пояс. Я наказав Джею їхати до горілчаного магазину і дав йому трохи грошей, щоб той купив велику пляшку шампанського Dom Perignon. Потім я сказав йому їхати на могилу Каса. Коли ми підійшли до його надгробку, в обох з очей капали сльози. Ми обидва трохи помолилися, а потім я відкоркував шампанське, ми зробили по великому ковтку, і я вилив залишок пляшки на могилу Каса, залишив порожню пляшку на траві й пішов.

Друге, що я зробив, це поїхав до Нью-Джерсі й зайнявся могилою моєї матері. Її хлопця Едді збила машина, і він помер перед самим моїм боем із Бербіком, його поховали поряд із моєю матір'ю. Тож я екстимував їх обох і поклав рештки в красиві бронзові гроби, а потім купив для неї масивний семифутовий надгробок, так щоб усі, хто приходять на кладовище, знали, що це могила матері Майка Тайсона.

До цього моменту я вже переїхав у свою власну квартиру в будинку Джиммі та Стіва Лотта. Напевно, для того, щоб вони могли слідкувати за мною, адже я був їхньою дійною короною. Я хотів насолоджуватися своїм титулом чемпіона. Вперше в моєму житті ми поставили ціль і досягли її, пройшовши крізь усю цю кров, піт та сльози. Тепер про мене можна було говорити за тим самим столом, що й про Джо Луїса та Алі. Мені хотілося погрітися в променях слави, але водночас я почувався винуватим та спустошеним. Каса не було зі мною, щоб насолодитися моєю перемогою разом чи дати мені якісь вказівки. Вперше за багато років у мене не було ні мети, ні бажання що-небудь робити. Усе могло бути по-іншому, якби у мене тоді була компаньйонка чи дитина. До того часу в усіх моїх друзів уже були діти. Але я був надто зайнятий боротьбою.

А ще я відчував себе самозванцем. Джиммі й Білл були сповнені рішучості вибити з мене весь Браунсвіль і створити мені позитивний образ. Проте я був частиною Браунсвіля. Браунсвіль створив мій характер, він був моїм дороговказом. Це була та важлива сутність, зберегти яку прагнув Кас. Вони змушували мене зніматися в цих антинаркотичних роликах і позувати для плакатів, але абсолютно всі знали, що я був злочинцем. Я прийшов у бокс із дитячої колонії. А тепер раптом я став хорошим хлопцем? Ні, я був нігером-підробкою, клятим дядьком Томом.

Я почувався дресированою мавпою. Усе, що я тепер робив, піддавалося критиці, усе повинно було бути заздалегідь обдумане. Я приходив на ток-шоу, і вони просили мене не одягати ювелірку. Стів фактично сказав мені зняти мої парні золоті браслети. Я не хотів жити з такими обмеженнями. Я став чемпіоном світу у важкій вазі не для того, щоб бути покірним славним хлопцем.

Джиммі й Кейтон хотіли, щоб я був ще одним Джо Луїсом, а не Алі або Сонні Лістоном. Вони хотіли, щоб я був героєм, але я хотів бути лиходієм. Лиходія завжди пам'ятають, навіть коли він не кращий за героя. Навіть якщо герой вбиває його, то героя робить героєм саме лиходій. Лиходії безсмертні. Крім того, я знав, що геройський імідж Джо Луїса створено

штучно. У реальному житті він любив нюхати кокаїн і псувати гарненьких дівчат.

Я хотів, щоб люди кланялися мені в ноги; я хотів, щоб люди догоджали мені; я хотів проганяти жінок геть від себе. Це було те, що обіцяв мені Кас, але я чомусь цього не отримував. Передбачалось, що тепер настав мій час на рингу. Однак я все ще продовжував сидіти на трибуні, на ринг мене не випускали.

Коли я переїхав до своєї квартири, Стів підключив мені чудову стереосистему, яка коштувала близько дванадцяти штук, і Джиммі добряче пройшовся по ньому за те, що той витратив на неї стільки моїх грошей. Пізніше того ж року ми тинялися по Форум Шопс у Цезарі, і я побачив годинник.

– Діставай свою картку і купи мені цей годинник, – сказав я.

– Ні хрена, – відповів Стів.

– Чому ні? Ти ж знаєш, що я поверну тобі гроші, – запротестував я.

– Ні за що, Джим вб'є мене на хрін, – сказав він.

Саме тоді мої демони стали нашіптувати мені: «Ці білі хлопці не піклуються про тебе, як Кас».

Я любив Джиммі, але він завжди намагався тримати мене в узді.

«Майку, ти повинен це зробити, тому що в іншому разі ця багатомільйонна компанія подасть на нас до суду». Тож нам доводилось йти на той бій або знімати ту рекламу. Я все ще був незрілою дитиною. Посеред зйомок рекламного ролика я говорив: «Я не хочу займатися цим лайном. Я хочу поїхати в Браунсвіль і потусуватися з моїми друзями».

Я повертався до Браунсвіля майже щовечора, коли не тренувався. Там до мене ставилися як до царя. Буквально. Коли мої ямайські друзі бачили, як підкочується мій лімузин, вони діставали свої пістолети:

– Хей, ці постріли для тебе, Майку, двадцять один пістолет, нігер! – вигукував один із них.

І вони давали мені салют із двадцяти одного пістолета. Бум, Бум, Бум! Іноді я прогулювався вулицею з кількома друзями і бачив якогось хлопця, який знущався наді мною багато років тому. Мої друзі не знали, що у мене були претензії до цього хлопця, але по тому, як той дивився на мене, вони могли сказати, що між нами не було ніякої любові.

– Ти знаєш цього мудака, що дивиться на тебе? Хто ця сука? – питав мене хто-небудь із моїх друзів.

Мені не потрібно було відповідати.

- На кого ти, мати твою, дивишся, шибздику? - вискакував мій друг. І все - він заводився. Вони просто йшли лупцювати його. Мені доводилося казати їм, щоб вони залишили його в спокої.

Щойно я почав заробляти багато грошей на боксі, у мене з'явилася репутація Робін Гуда. Люди, які мене не знали, робили багато шуму з того, що я їздив до Браунсвіля і роздавав свої гроші. Проте все було зовсім не так. Люди, які провели дитинство в такому місці, як я, повинні піклуватися про своїх друзів, навіть якщо пройшло вже двадцять років. Тож, якщо я вирвався з цього місця і зміг заробити грошей, я мав повертатися назад, щоб дати трохи грошей своїм друзям, життя яких склалося не так добре. Я забирав готівку з офісу Кейтона і ділив стодоларові купюри на пачки по тисячі доларів. Зазвичай я брав із собою близько двадцяти п'яти тисяч готівкою і роздавав їх своїм друзям, коли зустрічався з ними. Я говорив їм, щоб вони купили собі по красивому костюму, а потім ми йшли куди-небудь разом увечері.

Я навіть не переймався тим, чи знаю людей, яким давав гроші. Я зупиняв машину і роздавав стодоларові купюри волоцюгам і бездомним людям. Я збирав купу вуличних хлопчаків, відвозив їх до магазину спортивних товарів Лестера і купував їм нові кросівки. Пізніше я дізнався, що Гаррі Гудіні робив те ж саме, коли почав підійматися у своїй кар'єрі. Напевно, саме це і роблять бідні люди, які швидко розбагатіли. У них немає почуття, що вони все це заслужили. Іноді я почувався саме так, адже я забув про всю ту важку працю, яку я вклав у мою кар'єру.

Це був до біса забитий, заражений наркотиками, злочинністю, сексом і брудом район. І ти з цього смітника, розумієш? Звісно, роздавати їм гроші й допомагати цим людям - не означає розв'язати їхні проблеми, але це робить їх щасливими.

Щоразу, коли я роздавав гроші, я обов'язково йшов і знаходив усіх старих дам, які були друзями моєї матері. Я їхав у машині з другом і бачив, що проїжджаю повз будинок, де жила старенька леді, що була маминою подругою, тоді я зупиняв машину, і, поки мій друг чекав усередині, я стукав у її двері й давав їй трохи доларів. А потім я знову і знову робив те ж саме. Я не вважав свої справи чимось благородним. Це було тим, що я повинен був робити. Можливо, я вірив, що в такий спосіб зможу замолюти свої гріхи й купити собі дорогу назад до раю. Напевно, я шукав спокути своєї провини.

Я часто бував сам не свій, але в Браунсвілі у мене завжди були друзі, які не дозволяли мені опуститися. Я сидів там і скаржився на важке життя, а цей хлопець, чие ім'я я вважаю за краще не називати, дивився на мене і казав: «О, це ти називаєш важко? Кого ти останнього вбив, Майку? До якого будинку ти останній раз зайшов і пов'язав там усіх, а, Майку?»

Щоразу, коли я говорив про себе щось погане, він говорив: «За тобою немає нічого поганого, Майку. Ти хороша людина. Ти не тікаєш звідти, звідки ти родом, тому що тепер у тебе є гроші. Якби ти не був хорошою людиною, ми б усі разом запхали тебе в багажник, Майку».

Багато моїх друзів із Браунсвіля були ув'язненими в Коксакі, який розташовувався недалеко від Кетскілла. Я ходив до школи разом із більшістю з тих, хто тепер працював там у в'язниці, тому, коли я йшов туди відвідати

своїх друзів, я, замість того, щоб йти до кімнати для побачень, бовтався з ними в їхніх камерах, тому що знав начальника в'язниці й усіх охоронців. Я знімав зі своїх ніг черевики, з шиї ланцюжки і віддавав це все моїм друзям, а всі охоронці відвертались і дивились в інший бік. Одного разу я йшов коридором повз камери, і побачив маленького Спайка з Бронкса, який сидів колись разом зі мною в Споффордї. Тепер він був вже не маленьким, а справжнім монстром.

– Гей, Майку. Що там як, чувак? Чим займаєшся? – крикнув він.

Він подумав, що мене знову заарештували і тепер ведуть до камери.

Ось таким подвійним божевільним життям я жив. Одного дня я провідував своїх друзів у в'язничних камерах, а наступного – я тусувався разом із Ріком Джеймсом. Я бачився з ним кілька разів то там то сям, але перший раз ми по-справжньому мали нагоду поговорити один з одним на вечірці після прем'єрного показу якогось фільму. Ми були у великому клубі, там була, можливо, тисяча людей, але Ріка Джеймса важко не помітити. Він покликав мене до себе.

– Гей, Майку, іди-но сюди, сфотографуєшся з нами.

Він позував разом з Едді Мерфі й Сильвестром Сталлоне. Він тоді пристойно заробив через Ем Сі Хаммеру, який узяв за основу свого хіта U Can not Touch This семпл із пісні Ріка, то ж Рік був знову при ділі.

Наступного разу я побачив його у вестибюлі готелю на Сансет-бульвар. Я сидів, прохолоджуючись, на вулиці з Ріккі Шредером і Альфонсо Рібейро з Принца з Беверлі-Гіллз. Рікі тоді було років сімнадцять, а Альфонсо – шістнадцять. Проте ми сиділи там і пили, аж ось я підняв очі і побачив, як під'їхав Корніш-Роллс-Ройс із відкидним верхом і звідти вийшов Рік. На ньому була яскрава сорочка з краваткою, але краватка була розв'язана, а сорочка розстебнута. Він підійшов до нас, дав мені п'ять, потім подивився на Альфонсо, і... бум!.. сильно вдарив його в груди.

– Дай мені це чортове пиво, – сказав він і схопив пиво Альфонсо.

– Ріку, це ж дитина, ти не можеш так бити цього хлопця, – запротестував я. Він просто взяв пляшку і відсьорбнув із неї.

– У чому річ, нігер? – відповів він мені. Ріку було просто плювати.

Едді Мерфі і його брат Чарльз розповіли мені велику історію Ріка Джеймса. Одного разу він працював з Едді над якоюсь піснею і залишився у нього вдома. Я увійшов, і Едді підійшов до мене.

– Майку, цей нігер поклав ноги на мій стілець, – сказав Едді. Він скаржився на Ріка. Едді мав бездоганний будинок, і все повинно було бути в повному порядку. А Рік мав звичку класти свої смердючі ноги на стільці, хоч вони просили його цього не робити, але Ріку було однаково.

До біса все це. Я можу робити все, що захочу,«– казав він.

Тож Чарлі, брат Едді, підійшов до Ріка.

– Телепню, ми тут не жартуємо, – сказав він і став душити Ріка, щоб стримати його.

З Ріком таке не проходить. Він встав і струснувся. А коли Чарлі повернувся до нього спиною, Рік його окликнув:

– Ей, Чарлі.

Чарлі обернувся, і Рік вдарив його так сильно, що на обличчі Чарлі можна було побачити відбиток літер Р. Дж. від масивного діамантового персня Ріка.

Наступного дня, коли я повернувся додому до Едді, Едді та Чарлі були вражені тим фактом, що Принц та його хлопці надерли ім дупу за грою в баскетбол. Принц був у туфлях із підборами, але однаково закидав усі м'ячі. Вжух... Вжух...

Проте, якщо я й повинен був віддати належне одній людині, яка наставляла мене на моєму шляху знаменитості, то це Ентоні Майкл Холл. Я зависав із ним ще тоді, коли тільки підіймався до слави, намагаючись стати чемпіоном. Він був тою самою людиною. Він був першим моїм знайомим, який заробляв гроші на своїй славі. І він був просто красень, з цим його лімузином повсюди. Він був дуже щедрим. Отож, розбивши свій «кадилак», я пішов і купив лімузин, адже бачив, як класно на ньому кататися, поїздивши трохи в лімузині Майкла. Я їздив на цьому лімузині на новорічну вечірку Едді Мерфі 1987 року в його маєтку в Нью-Джерсі. Це була зоряна вечірка з Al B. Sure! Боббі Брауном, Run-DMC та Heavy D. Я був самовпевнений, але водночас ще трохи сором'язливим. Проте моя сором'язливість не завадила мені посадити трьох дівчат у мій лімузин і відвезти їх до моєї квартири на Манхетені.

Дні моєї цноти закінчилися. Я був екстремістом у всьому, що робив, включаючи секс. Щойно я почав трахати жінок, шлюз відкрився. Високі, маленькі, витончені, страшненькі, світські левиці, вуличні дівчата – мої критерії були дуже широкими. Проте, у мене не було в цьому жодної тактики, і я досі не знав, як підступитися до жінки.

Коли я приїжджав до Браунсвілю, то відвідував свого друга дитинства, який став сутенером. Ми сиділи в його новенькому лімузині й просто розмовляли, аж раптом він зупинявся і виходив з машини.

– Іди, візьми того чортового шибздика, – кричав він одній із дівчат на вулиці. – Бачиш того шибздика на розі? Що ти тут стирчиш з цими сучками?

А тоді він повертався до машини.

– Цим сучкам треба наказувати, Майку, – говорив він. – Вони надто швидко відволікаються. Мені потрібна собака-поводир, щоб пасти цих сук.

Одного разу я прийшов до нього о четвертій годині ранку.

– Що ти тут робиш, Майку? – запитав він.

Я ніколи раніше не казав йому, що хочу трахнути одну з його дівчат, але він навіть не дозволив мені відкрити рота.

- Забирайся звідси нафіг, Майку, гаразд? Ти - Майк Тайсон. Не треба тобі трахати цих повій і мерзенних сучок.

Бувало, я зустрічався зі своїми старими друзями, з якими колись ходив на грабунки. Тоді у них вже були свої мерседеси, і вони мали такий самий крутий вигляд, як і я. Ми сміялися, тусувалися в клубі, а повз нас проходила красива жінка з чоловіком. Я починав говорити до неї, а мої хлопці ставали навколо і блокували її хлопця. Ох, невартий я й щербатої копійки. Тупі, тупі горили з крутими пушками. Вони дивилися на цього хлопця, типу «Якого хріну ти робиш, нігер?» Тоді інший хлопець говорив дівчині: «Ти б краще поводи́лась добре з моїм бісовим другом, або я вб'ю твого шибзди́чного чоловіка». Це були вісімдесяті. Ось так люди поводитись у Браунсвілі.

Я ніколи не розмовляв із дівчатами в Браунсвілі. Вони боялися мене, тому що в молодості я поведився дуже грубо і взагалі був огидним. Дівчата в моєму районі завжди бачили мене наскрізь. Я зовсім не вмів із ними загравати. Тому мої друзі говорили: «Іди сюди, мала, дай мені поговорити з тобою». У моєму білому світі було набагато легше зустрічатися з дівчатами. Я зустрічався з ними на фотосесіях, або коли вони брали у мене інтерв'ю, або вони були моделями, які працювали зі мною на зйомках. Ставши чемпіоном, я відчув себе трохи впевненіше з жінками, але й жінки навколо мене стали агресивнішими. Усе це змусило мене подумати, що чинити, як я чиню - добре. Наприклад, коли вони обіймали мене, я вважав нормальним розвитком подій хапати їх за дупу і цілувати їх. Так, у свої двадцять років я все ще не знав кращої тактики. Я вірив, що кожна жінка, яка підходила до мене, хотіла від мене сексу. Ніхто не хотів бути зі мною, до того як я став тим самим Майком Тайсоном. Оскільки я не був особливо вправним у спілкуванні з жінками, то переспавши з кимось один раз, я пробував побачитися з нею знову.

У мене ще не було інструментів, щоб розшифрувати наміри жінок. Красиві жінки чіплялись до мене, але я був таким ідіотом. Замість того щоб сказати «гей, підемо до мене в машину» або «пішли до мене», я будував плани піти з нею в кіно на наступний день. А потім я повертався додому і дрючив, думаючи про неї. Вона могла б бути тут зі мною, у моїй кімнаті. Мені слід було просто сказати: «Чому б нам просто зараз не піти до мене?» Одного разу я розмовляв кілька годин з однією дівчиною, і врешті-решт вона сказала: «Слухай, давай я просто сяду в цю машину і поїду до тебе додому». Про себе я подумав: «О Боже, Боже, дякую!» Мій дім мав ошатний вигляд. Я напирскав трохи дезодоранту, дістав презервативи й кілька порнофільмів. Усе було готово. Я був надзвичайно щасливим.

Я тусувався зі старшими знаменитостями в Колумбусі, і ті, побачивши, що я подобаюся дівчатам, говорили: «Чому б тобі не привести її в мій готель на вечерю?» Вони бачили, що я не дуже добре вмію розмовляти з дівчатами. Коли дівчата починали липнути до мене в Колумбусі, я спускався з ними вниз до вбиральні. Там було повно народу, і вони бачили, як ми спускаємося. А потім, коли ми поверталися наверх, спина дівчини була вся брудна від підлоги у вбиральні. І Полі говорив: «Йоу, Майку. Вони всі піднімаються брудні».

Почавши, я вже не міг зупинитися. Я став занадто поблажливий до себе. У моєму готельному номері у Вегасі збиралося по десятеро жінок. Коли мені потрібно було спуститися на пресконференцію, я брав із собою одну, а інші залишалися в кімнаті, чекаючи на мене після конференції. Іноді я роздягався, одягав чемпіонський пояс на голе тіло і так займався сексом із дівчиною. Щоразу, коли з'являвся добровільний партнер, я був готовий до сексу. Найбожевільнішим було те, що я намагався задовольнити кожну з них. Це було неможливо; ці жінки були навіженими. Через деякий час я зібрав список дівчат із різних міст. У мене були мої дівчата в Вегасі, Лос-Анджелесі, Флориді та в Детройті. Ох, нащо мені було це все?

Я просто зовсім злетів із катушок. Я підпалював свічку з обох кінців: я викладався на повну на тренуваннях і так само ставився до свого дозвілля – безперервно пив, трахався і бився з жінками всю ніч. Це просто та тупа егоїстична чортівня, яку робиш, коли ти лише мала дитина, що дістала здобич.

Десь тоді ж я зустрівся з дівчиною, яка була понад мої сподівання. Мене познайомили з людьми зі світу великої моди. Це вже був не Колумбус, а справжнє інтернаціональне оточення, де обідають із королівською гідністю. Тоді я зустрічався з моделлю, але мій друг Кью розсердився на неї через якісь гроші. «Забудь про неї, Майку. Я збираюся познайомити тебе з найкрасивішою жінкою в світі. Зараз вона лише підліток, але скоро стане найбільш високооплачуваною моделлю. Тобі краще поговорити з нею зараз, тому що за кілька років вона вже ні з ким не буде розмовляти».

Кью запросив мене на вечірку, на яку мала прийти ця дівчина. Це було у вишуканій квартирі на П'ятій авеню. Ми відпочивали, і от Кью підвів до мене цю модель. Вона була саме такою, як говорив Кью, до того ж у неї був приголомшливий англійський акцент. Про неї можна було з упевненістю сказати, що вона повністю веде гру. Ми почали говорити, і вона знала, хто я, і, здавалося, була заінтригована мною.

Ми обмінялися номерами телефонів, і наступного дня я став шукати папірець, який вона мені дала. Я знайшов його. На ньому, поруч з її номером телефону було «Наомі Кемпбелл».

Ми відразу ж почали зустрічатися. Ми не могли один без одного. Вона була дуже пристрасною, фізичною особистістю. Насправді у нас було багато спільного. Її також виховала мати-одиначка. Вона надиривала свою дупу, щоб назбирати достатньо грошей та відрядити дочку до приватної школи в Англії. Наомі все своє життя була привілейованою молодого леді.

Ми багато сварилися. Я завжди був з іншими дівчатами, і їй це не подобалося. Не думаю, що нам судився великий любовний роман, але ми були тими двома людьми, яким просто подобалось бути разом. Вона була неймовірно зосереджена на своїй кар'єрі. Вона була просто приголомшливо вольовою особистістю. І вона була готова битися за мене. Якби я потрапив в бійку, вона була б поруч зі мною і не побоялась би битися. Вона нікому не дозволяла погано про мене говорити. Тоді вона була просто маленькою дівчиною, яка намагалася знайти свій шлях – ми обидва були такими – а світ пожирав нас. Тоді ми ще нічого не знали про життя, принаймні я так точно. Проте вже за кілька років вона була на вершині світу, і ніхто не міг їй

протистояти. Вона могла взяти собі будь-якого чоловіка на цій планеті. Її особистість була занадто сильною. Їм довелося поступитися.

Проте я не був готовий осісти з одною жінкою. Тож, крім молодих леді, з якими я мав випадковий секс, я також почав зустрічатися із Сюзеттою Чарльз. Сюзетта посіла друге місце на конкурсі Міс Америка, але змінила гру і прийняла корону, коли Ванесса Вільямс була змушена відмовитися від свого титулу, через її оголені фотографії, які були опубліковані в журналі Penthouse. Сюзетта була дуже милою, зрілою дівчиною, на кілька років старше за мене.

Однак навіщо я жонглював усіма цими жінками? Сьогодні я й уявити собі такого не можу. Іти до когось додому і, коли мені там набридне, йти тусуватись до когось іншого. А потім, коли ніч вже добігає кінця, провідавши двох чи трьох жінок, йти додому, щоб зателефонувати ще одній і провести залишок ночі з нею. Що за божевільний спосіб життя! Проте всі навколо говорили мені, що це нормально, тому що я тусувався зі знаменитостями, які робили все те ж саме.

Тож за короткий час мій голод на жінок поступився місцем справжньому банкету. А потім я додав до цього букету ще одну. Я познайомився з Робін Гівенс. Я був у Англії в ліжку з однією британською кицею, а на задньому плані в нас був увімкнений телевізор. Там йшла передача Soul Train, я повернувся до екрану – там на шоу виступала ця чарівна чорна дівчина.

– А хто ця дівчина? – запитав я свою британську кицю.

Вона не знала, тому я почав уважно дивитися, і почув, що запрошені зірки були акторським складом серіалу Лідер класу[16 – Американський серіал Head of the Class, що виходив на каналі ABC з 1986 по 1991 роки – прим. перекл.]. Тому я зателефонував своєму другові Джону Хорну в Лос-Анджелес, а той – агенту Робінс, і ми домовилися повечеряти в Лос-Анджелесі, коли я повернувся в Штати. Я поїхав туди зі своїм другом Рорі Холлоуей, старим другом із Кетскілла. Ми зустрілися в Le Dome, гарному ресторані на Сансет-бульвар. Тоді я завжди запізнювався, думав, що всі повинні на мене чекати, але коли я увійшов до ресторану і побачив Робін, яка сиділа там із сестрою, матір'ю і своїм рекламним агентом, я відразу зрозумів, що щось сталося.

Мені було не відомо, що Робін та її матір Рут полювали за багатою чорною зіркою для Робін відтоді, як вона закінчила коледж. Я відчував від неї сильну сексуальну енергію, щось типу якоїсь хімії. Вона каже, що пізніше тієї ночі ми залишилися удвох, і що я заснув у неї на колінах, пускаючи на неї слюні. Напевно, це вірний шлях, щоб завоювати жінку – пускати на неї слину.

Побачивши її та її матір у режимі атаки, я зрозумів, що її матір була тією розважливою жінкою, що інвестує в свою дочку так, щоб та стала кимось видатним або приймні змогла підчепити собі видатного чоловіка. Вони якимось чином пробралися на Шоу Косбі, а потім потрапили і до його будинку в Лос-Анджелесі.

Абсолютно точно, я не хотів класти гроші до її кишені, але читати розповідь Робін про наші зустрічі – це однаково, що читати найгірший

роман, який ви собі лише можете уявити. Вона розповідає про наші перші побачення в Лос-Анджелесі, згадуючи про час, коли її мати та сестра мали їхати до Японії, і вона залишилась зі мною на одинці.

«Я не знаю, що ти задумала, і що це за хлопець взагалі. Не знаю, кому ти намагаєшся нашкодити, – говорила їй мати. – Іноді мені здається, що ти намагаєшся зробити боляче мені, адже я забагато від тебе вимагаю. Іншим разом я відчуваю, що ти шкодиш сама собі, адже тобі складно жити згідно зі стандартами, яких я від тебе вимагаю. Але я точно знаю одне: коли ти граєш із вогнем, ти можеш обпектись, і пом'яни мое слово, деякі речі просто занадто небезпечні, щоб грати з ними».

Це лайно звучить як погана мильна опера. Її мати, ймовірно, сказала щось типу:

Чіпляй цього хлопця на гачок. Це те, до чого я тебе готувала всі ці роки. У нас не вийшло з Едді Мерфі та Майклом Джорданом, тож давай спробуємо цей великий жирний мішок бабла.

– Мамо, ти про що?

– Я доклала забагато зусиль, щоб отак от просто впустити...

– Мам, ми просто розважаємось. Невже ти думаєш, що я не заслуговую трохи розважитися?

Безжальна Рут поводитись так, немов я був якимось дармоїдом, що намагається запустити свої руки в гроші від Лідера класу, які, між іншим, не вартували навіть місячної оренди моєї квартири. У них не було нічого, аж поки на сцені не з'явився я. Вони були просто двома бідним шарлатанками. У них загалом нічого не було. Лише якісь великі ілюзії.

У своїй книзі Робін натякає, що ми не спали разом, але насправді я добився свого на першу або другу ніч, коли вона прийшла до мене в готель. Вона ж натомість стверджує, що ми гуляли по торговому центру і годинами грали з цуценятами в зоомагазинах. Ви можете собі уявити, як я, чемпіон світу в надважкій вазі, гуляю по довбаному торговому центру? Якого чорта я б там робив?

Правда в тім, що я не гладив з нею цуценят, я знайомив її з торговцями героїном. Якось ввечері, через кілька місяців після нашого знайомства, ми гуляли в Манхетені по Шостій авеню та Сорок Першій вулиці і випадково натрапили на одного торговця наркотиками, якого я знав з Брунсвіля. Я підійшов до нього і дав йому п'ять, а Робін була вражена тим, що я знав цього хлопця. Я впевнений, що їй було занадто соромно бути поряд із такими людьми, настільки пихатою вона була. Тоді їй було геть не зручно перебувати в компанії звичайних нормальних людей. Проте для мене сусідський торговець героїном був звичайною людиною з мого щоденного оточення.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (<https://www.litres.ru/mayk-tayson/bezzaperechna-pravda/?lfrom=362673004>) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примечания

1

Англ. «загадай бажання» – прим. перекл.

2

Засіб для чищення каналізаційних труб.

3

Стетсон – американський ковбойський капелюх – прим. перекл.

4

Фйорелло Ла Гуардіа – американський політик, мер Нью-Йорка протягом трьох каденцій із 1934 до 1945 рр. – прим. перекл.

5

Вочевидь, Кас говорить про Ла Гуардіа. Відомо, що той був зростом 157 см – прим. перекл.

6

Марка крему – прим. перекл.

7

Відомий американський юрист початку XX століття і один із керівників Американського союзу цивільних свобод, з ідейних міркувань виступав як адвокат на багатьох відомих судових процесах – прим. перекл.

8

Означає прохання про завершення бою і поразку підопічного – прим. перекл.

9

Американська транснаціональна корпорація, що працює в харчовій промисловості – прим. перекл.

10

Американська актриса та колишня модель – прим. перекл.

11

Бейб Рут – американський бейсболіст, пітчер та аутфілдер, легенда американського спорту – прим. перекл.

12

ESPN – американський кабельний спортивний телевізійний канал – прим. перекл.

13

Спойлер – від англ. spoil – псувати – прим. перекл.

14

Пауер волкер – вид спортивного ходіння з навантаженням вагою – прим. перекл.

15

I can feel it coming in the air tonight, oh Lord / And I've been waiting for this moment for all of my life, oh Lord.

16

Американський серіал Head of the Class, що виходив на каналі ABC з 1986 по 1991 роки – прим. перекл.